

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: N4106 Zemědělská specializace

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Katedra: Katedra krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Analýza potenciálu cestovního ruchu
na Jindřichohradecku

Vedoucí diplomové práce: doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová

Autor diplomové práce: Bc. Martin Chlaň

České Budějovice, 2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martin CHLAŇ**

Osobní číslo: **Z15329**

Studijní program: **N4106 Zemědělská specializace**

Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**

Název tématu: **Analýza potenciálu cestovního ruchu na Jindřichohradecku**

Zadávací katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Předpokládá se, že kulturní krajina České republiky má vysoký potenciál pro rozvoj integrovaného turismu, tj. turismu, který využívá místní přírodní a kulturní zdroje a současně zapojuje místní obyvatelstvo. Otázkou zůstává, nakolik je tento turistický potenciál v modelovém území prostorově diferencován.

Cíl práce:

Zhodnocení potenciálu modelového území Jindřichohradecka z hlediska rozvoje integrovaného turismu na základě historické, geografické, demografické a socioekonomické deskripce a analýzy.

Metodika:

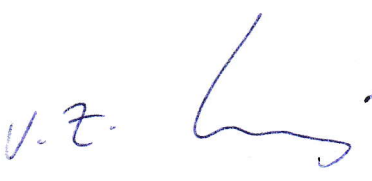
Prostudujte dostupnou odbornou literaturu, zabývající se problematikou turismu ve venkovském prostoru obecně a v regionálním kontextu, což vytvoří teoreticko - metodologický základ pro vlastní sběr dat. Proveďte obsahovou analýzu příslušných dokumentů (např. statistických databází a lokálních zdrojů), které přispějí k deskripci zkoumané problematiky v modelovém území. Proveďte empirické terénní šetření, které poskytne informace k hodnocení modelového území Jindřichohradecka z hlediska potenciálu pro rozvoj integrovaného turismu. Proveďte analýzu jednotlivých složek potenciálu cestovního ruchu v regionu. Doplněte o kategorizaci a funkční typologii středisek cestovního ruchu. Pokuste se o formulaci návrhů sociotechnických doporučení pro rozvoj integrovaného turismu v rámci Jindřichohradecka.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 stran textu**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

BÍNA, J.: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. Brno, Urbanismus a územní rozvoj, roč. V - č. 1. 2002.
BINEK, J. (2009): Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno.
GALVASOVÁ, I. a kol. (2008): Průmysl cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha.
MAJEROVÁ, V. a kol (2011): Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina. GRADA, Praha.
PERLÍN, R. a kol. (1993): Program obnovy vesnice. Metodika. VÚVA, Praha.
STRÍBRNÁ, M. (2005): Venkovská turistika a agroturistika. PROFI PRESS, Praha.
WOKOUN, R., a kol. (2008): Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Linde, Praha.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová**
Katedra regionálního managementu

Datum zadání diplomové práce: **11. října 2018**
Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2019**

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení L.S.
Studentůvká 1868, 370 05 České Budějovice

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 29. března 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 15. června 2020

.....

Bc. Martin Chlaň

Poděkování

Chtěl bych touto formou poděkovat vedoucí své diplomové práce paní doc. Dr. Ing. Dagmar Škodové Parmové za odborné rady, připomínky a ochotu, kterou projevila při tvorbě předkládaného díla. Poděkování patří také původní vedoucí této diplomové práce paní PhDr. Drahomíře Kušové, Ph.D. Dále děkuji rodičům za podporu a trpělivost během celého studia. Práci věnuji památce svého drahého dědečka, pana Zdeňka Marhouna (25.11.1935 – 8.3.2020).

Abstrakt

CHLAŇ, M. (2020): *Analýza potenciálu cestovního ruchu na Jindřichohradecku*. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, Katedra krajinného managementu, 109 s.

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnocení potenciálu modelového území Jindřichohradecka z hlediska venkovského turismu na základě historické, sociodemografické a geografické deskripce a analýzy využití jeho potenciálu pro cestovní ruch včetně analýzy názorů vybraných subjektů na turismus a jeho rozvoj. V teoretické části jsou charakterizovány pomocí odborné literatury základní pojmy z cestovního ruchu, respektive venkovského cestovního ruchu. V další části práce je celé území ORP Jindřichův Hradec charakterizováno v rámci jednotlivých faktorů cestovního ruchu, tj. lokalizačních, selektivních a realizačních faktorů. Zhodnocení potenciálu cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec je založeno na vyhodnocení faktorů a na dotazníkovém šetření, které se zaměřilo na pracovníky turistických informačních center a jejich názor na cestovní ruch a všechny složky infrastruktury cestovního ruchu. Nezbytnou součástí předkládané práce jsou také tabulkové, obrázkové a mapové výstupy.

Klíčová slova: cestovní ruch, potenciál cestovního ruchu, ORP Jindřichův Hradec, Jihočeský kraj, analýza, Jindřichohradecko, venkovský cestovní ruch, regionální rozvoj

Abstract

CHLAŇ, M. (2020): *Analysis of the Tourism Potential in the Jindřichohradecko Region*. Master thesis. University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Management, 109 p.

The main objective of this Master Thesis is to assess the potential of the model territory of the Jindřichův Hradec Region from the perspective of rural tourism on the basis of historical, socio-demographic and geographic description and analysis of the use of its potential for tourism, including the analysis of opinions of selected entities on tourism and its development. In the theoretical part, there are characterize the basic terms from the field of tourism, or rather rural tourism, using professional literature. In the following part of the Thesis, the entire territory of the municipality with extended powers ("ORP") called Jindřichův Hradec is characterized within the individual tourism factors, i.e. localization, selective and implementation factors. The assessment of the tourism potential of the ORP Jindřichův Hradec is based on the evaluation of the factors and the questionnaire survey that was focused on the staff of tourist information centres and their opinions on tourism and all elements of tourism infrastructure. Also, table, picture and map outputs are an essential part of the presented Thesis.

Keywords: tourism, tourism potential, Jindřichův Hradec Region, South Bohemia, analysis, Jindřichohradecko Region, rural tourism, regional development

Obsah

1	ÚVOD A CÍLE PRÁCE	10
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	12
2.1	Cestovní ruch.....	12
2.1.1	Trh cestovního ruchu.....	15
2.1.2	System cestovního ruchu	16
2.1.3	Faktory cestovního ruchu.....	17
2.1.4	Produkt cestovního ruchu.....	18
2.2	Venkovský cestovní ruch	19
2.2.1	Druhy a formy venkovského cestovního ruchu	22
2.2.2	Význam venkovského cestovního ruchu a jeho problémy.....	24
2.2.3	Orientace rozvoje cestovního ruchu v regionech.....	25
2.2.4	Podpora venkovského turismu	27
2.2.5	Místní akční skupiny (MAS).....	28
3	METODIKA PRÁCE	30
4	LOKALIZAČNÍ FAKTORY	32
4.1	Přírodní.....	32
4.1.1	Poloha.....	32
4.1.2	Geologie a geomorfologie.....	34
4.1.3	Pedologie.....	35
4.1.4	Hydrologie	37
4.1.5	Klima.....	39
4.1.6	Flóra a fauna.....	40
4.1.7	Ochrana přírody	41
4.2	Kulturně-historické.....	43
4.2.1	Památky.....	43
4.2.2	Kulturní a sportovní akce.....	47
4.2.3	Kulturní a sportovní zařízení.....	49
5	SELEKTIVNÍ FAKTORY	51
5.1	Objektivní.....	51
5.1.1	Obyvatelstvo	51
5.1.2	Hospodářství	54
5.1.3	Občanská vybavenost.....	55
5.2	Subjektivní.....	56

5.2.1	Sociální kapitál.....	56
5.2.2	Reklama	58
6	REALIZAČNÍ FAKTORY	59
6.1	Technická a dopravní infrastruktura.....	59
6.2	Základní a doprovodná infrastruktura	61
6.2.1	Turistická a informační centra	61
6.2.2	Cestovní kanceláře a agentury	61
6.2.3	Ubytovací zařízení	62
6.2.4	Stravovací zařízení	63
6.3	Organizace v působnosti cestovního ruchu	64
7	FUNKČNÍ TYPOLOGIE STŘEDISEK CESTOVNÍHO RUCHU	69
8	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	71
8.1	Forma dotazníku, sběr dat a charakteristika výzkumného vzorku	71
8.2	Prezentace výsledků dotazníkového šetření	73
9	DISKUZE	76
9.1	Potenciál lokalizačních faktorů	76
9.2	Potenciál selektivních faktorů	77
9.3	Potenciál realizačních faktorů	78
9.4	SWOT analýza cestovního ruchu na Jindřichohradecku.....	79
9.5	Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na Jindřichohradecku podle Bíny	82
9.6	Příležitosti k rozvoji vnitrostátního a venkovského cestovního ruchu.....	84
10	ZÁVĚR	88
11	SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ	90
12	SEZNAM TABULEK.....	97
13	SEZNAM OBRÁZKŮ	98
14	SEZNAM MAP	99
15	PŘÍLOHY.....	100
15.1	Dotazník pro turistická informační centra.....	100
15.2	Tabulkové přílohy	103

1 ÚVOD A CÍLE PRÁCE

Během několika desetiletí zažil cestovní ruch nepřetržitý růst a prohlubující se diverzifikaci, aby se stal jedním z nejrychleji rostoucích hospodářských odvětví na celém světě. Moderní cestovní ruch úzce souvisí s rozvojem služeb a zahrnuje rostoucí počet nových destinací. Tato dynamika proměnila cestovní ruch v klíčovou hnací sílu socioekonomického pokroku. Objem podnikání v cestovním ruchu v současnosti vyrovnává nebo dokonce převyšuje objem vývozu ropy, potravinářských výrobků nebo automobilů. Cestovní ruch se stal jedním z hlavních hráčů v mezinárodním obchodu a zároveň představuje jeden z hlavních zdrojů příjmů pro mnoho rozvojových zemí. Tento růst jde ruku v ruce s rostoucí diverzifikací a konkurencí mezi destinacemi. Toto celosvětové rozšíření cestovního ruchu v průmyslových a rozvinutých státech přineslo ekonomické a zaměstnanecké výhody v mnoha souvisejících odvětvích – od stavebnictví po zemědělství. Například mezinárodní příjezdy turistů vzrostly v roce 2017 o 7 % na 1 323 milionů. V roce 2017 vygeneroval mezinárodní cestovní ruch příjmy ve výši 1,6 bilionu USD. Pro rok 2018 UNWTO předpovídal nárůst počtu zahraničních turistů o dalších 4 až 5 %. Do roku 2030 předpovídá UNWTO mezinárodní příjezdy turistů na 1,8 miliardy (UNWTO, 2017).

Česká republika má pro turismus vhodné předpoklady. Krásná krajina, mnoho památek, a to vše na relativně malé ploše, přímo vybízí k turistickému využití. Přesto je mnoho míst turisty opomíjených a nejnavštěvovanějším místem je již po mnoho let hlavně Praha a do regionů často zavítají návštěvníci pouze na jednodenní výlet. Ovšem tomu se nelze divit, protože turisté jsou stále náročnější, důležité jsou pro ně i služby, které jsou s cestovním ruchem spojené a od jejich kvality a množství se odvíjí pak ochota k návštěvě dané destinace. Důležitou otázkou tedy v oblasti cestovního ruchu je, zda turistický region poskytuje dostatečnou infrastrukturu, služby pro cestovní ruch. V průvodcích, jež účastník cestovního ruchu může volně získat, se lze často dočíst o dostatečné kvalitě a úrovni nabízených služeb, ale ne vždy si turisté potvrdí pravdivost tohoto tvrzení.

Z regionálního hlediska je v České republice co do počtu přenocování nejrozšířenějším typem cestovního ruchu venkovský cestovní ruch. Patrně jednou z nejstarších forem a také asi i nejnámější je v České republice lázeňský cestovní

ruch a v současnosti také wellness pobyty. Ovšem Česká republika je vhodná prakticky pro všechny typy venkovského cestovního ruchu. Problémem některých regionů je malá spolupráce vhodných organizací a absence destinačního managementu. Nicméně se situace zlepšuje, ale stále není na uspokojivé výši v souvislosti s možnostmi a potenciálem, které území České republiky nabízí. Také je důležité, aby se venkovský cestovní ruch rozvíjel s důrazem na svou udržitelnost. Je proto nutné, aby všechny dotčené oblasti, zúčastňující se venkovského cestovního ruchu, měly možnost vyjádření se k vytvářeným produktům cestovního ruchu a měly možnost obhájit si své priority v dotčených oblastech.

Obce spadající do správního obvodu obce s rozšířenou působností Jindřichův Hradec (ORP Jindřichův Hradec) se nacházejí ve východní části Jihočeského kraje, na obou stranách bývalé zemské hranice Čech a Moravy. Jedná se celkem o 58 obcí, z čehož má 7 obcí statut města a 1 má statut městyse. Největším městem je Jindřichův Hradec, který je regionálním střediskem celé oblasti a současně i střediskem cestovního ruchu. *Cílem* této práce je zhodnocení území v rámci ORP Jindřichův Hradec z hlediska venkovského turismu na základě historické, sociodemografické a geografické deskripce a analýzy využití jeho potenciálu pro cestovní ruch, včetně analýzy názorů vybraných subjektů na turismus a jeho rozvoj pomocí dotazníkového šetření.

V návaznosti na cíl práce bylo stanoveno několik pracovních *hypotéz*. První hypotéza se týká místní akční skupiny (MAS). Je možné se domnívat, že Mikroregion Jindřichohradecko je jediným zásadním a základním hybatelem rozvoje cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec. Tato forma podpory regionu bude nejčastěji využívaným prostředkem rozvoje cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec, protože dokáže sdružit velký počet místních subjektů a tím usilovat o udržitelný a koordinovaný rozvoj cestovního ruchu.

Druhá hypotéza se týká lokalizačních faktorů cestovního ruchu. Předpokladem rozvoje a vzniku cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec jsou lokalizační faktory, hlavně přírodní podmínky a zdroje (tj. chráněná a jinak ceněná území).

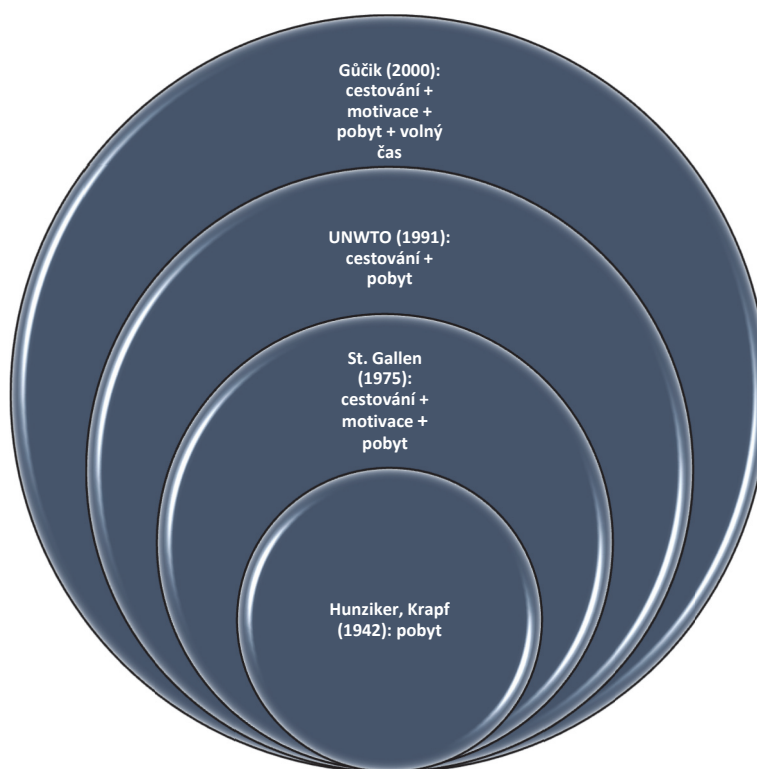
Třetí hypotéza směřuje k obyvatelstvu ORP Jindřichův Hradec. Místní obyvatelstvo je otevřené rozvoji cestovního ruchu, tohoto rozvoje také patřičně využívá pro svoje blaho a zisk. Také se ve velkém počtu zapojuje do chodu obce a spolupráce s MAS (podnikatelský i veřejný sektor).

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

2.1 Cestovní ruch

Lidé neustále cestují, protože je v nich jakási touha poznávat nové věci, kultury, získávat nové a zajímavé zážitky. Hned na začátku je ovšem potřeba vyjasnit si pojmy jako cestování a cestovní ruch. Cestuje se již tisíce let. Cestování lze popsat jako přemísťování, a to jak jednotlivců, tak skupin osob do míst jejich zájmů. Cestování je tedy obecným pojmem, který označuje přemísťování jak v prostoru, tak i v čase a člověk, který cestuje, je označován jako cestující. Cestování souvisí i s cestovním ruchem, je to zvláštní případ cestování, přičemž ho provázejí určité charakteristiky, také nějaká omezení, a hlavně je možné nalézt mnoho různých definic.

Obr. č. 1: Vývoj pojmového chápání cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování podle LINDEROVÁ, Ivica. *Cestovní ruch: základy a právní úprava*. 1. vyd. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013.

Cestovní ruch byl dříve chápán jako jiný výraz pro cestování. V současné době si s tímto vysvětlením nelze vystačit. Cestovním ruchem lze označit veškeré činnosti související s krátkodobým pohybem lidí na místa mimo místo, kde obvykle

bydlí. Je to široké odvětví, které zahrnuje hotelnictví, dopravu a řadu dalších průmyslových odvětví nebo sektorů. Je nezbytné pochopit, že cestovní ruch je spojen s pohybem na různá místa, a to nejen za účelem trávení volného času, ale také za účelem podnikání a některých dalších motivací (např. kongresová turistika) pro cestování. Je to jedno z největších průmyslových odvětví na světě, a ekonomiky mnoha národů jsou do velké míry poháněny jejich turistickým průmyslem.

Podle Indrové (2007, s. 119) je cestovní ruch nutno chápat „jako způsob uspokojování potřeb, tedy jako oblast spotřeby a jako oblast podnikatelských příležitostí v mnoha oborech a jako významnou součást ekonomiky společnosti.“

Autoři Pásková a Zelenka (2012) rozdělují podle motivace cestovní ruch na:

- rekreační s cílem odpočinku, reprodukce a zlepšení fyzické a psychické kondice,
- kulturně poznávací, zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic, gastronomie a zvyků vlastního i jiných národů,
- společenský (setkání příbuzných a známých, vzpomínkové akce),
- zdravotní (lázeňsko-léčebný), který obsahuje zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci i léčení následků nemocí v lázních či jiných zdravotně příznivých prostředích, také kondiční a relaxační pobyty (wellness),
- sportovní (aktivní včetně pasivního diváctví a účasti na sportovních akcích),
- poznávání přírody (flory a fauny), jde o návrat k přírodě v podobě zeleného (tzv. soft) cestovního ruchu,
- dobrodružný (adrenalinové sporty),
- MICE – profesní cestovní ruch (obchodní služební cesty, účast na kongresech, účast na veletrzích a výstavách a incentivní cestovní ruch),
- politický cestovní ruch (sjezdy, mítinky politických stran),
- nákupní cestovní ruch (cesty za nákupy),
- specifický (např. turistika pro vozíčkáře).

Cestování a cestovní ruch mají velmi dlouhou historii a jsou spjata již s počátky naší civilizace. První výpravy byly uskutečňovány za potravou a v těsném závěsu to pak byly zejména výpravy za obchodem. Později následovaly výpravy náboženské, vojenské a objevitelské. V této době nelze ještě hovořit o cestování v současném smyslu slova, tedy o cestování, které je pro účastníky zábavou. Cestovní ruch v podobě, v jaké je znám v současnosti, tedy moderní cestovní ruch,

lze datovat do 2. poloviny 19. století, tedy do doby průmyslové revoluce. Např. první cestovní kancelář založil Thomas Cook v roce 1877, která ve Velké Británii dokonce fungovala ještě v roce 2019, bohužel na konci léta 2019 ji postihl krach. V 19. století došlo k rozvoji železnice a i vzdálenější místa se tak stala relativně dobře dostupná, budovaly se ubytovací kapacity a zařizovaly se další nezbytné záležitosti. Na přelomu 19. a 20. století tak vznikla materiálně technická základna pro rozvoj cestovního ruchu (Lejsek, 2011).

Do 1. světové války cestovali lidé volně bez výraznějších administrativních omezení ze strany státu, později se kvůli ochranné politice některých států v oblasti celní, vízové a pasové omezily mezinárodní vztahy právě v oblasti cestovního ruchu. Oslabení také přinesla světová hospodářská krize ve 30. letech 20. století a pokles přišel také s vypuknutím 2. světové války. Největší rozmach cestovního ruchu však nastal po roce 1945. Přispěl k tomu ekonomický rozvoj, vyšší životní úroveň, pokrok i v dalších typech dopravy (expanze letecké dopravy) apod., který pokračuje i v současné době. V sedmdesátých letech minulého století se začala také formovat samostatná organizační struktura a první mezinárodní organizace cestovního ruchu. Mnoho států se snaží aktivně podporovat rozvoj cestování a z cestovního ruchu se tak stává globální odvětví (Malá, 1999).

Tab. č. 1: *Etapy vývoje cestovního ruchu*

Etapa	Období	Dopravní prostředek	Motivace	Účastníci
Prefáze	do roku 1850	pěšky, kůň, drožka, zčásti loď	poutní cesty, obchod, křižácké výpravy, objevitelské cesty, vzdělání	elita, šlechta, obchodníci
Počáteční fáze	1850-1914	železnice, parní loď	zotavení, rekreace	nová střední vrstva
Rozvojová fáze	1914-1945	železnice, automobil, autobus, letadlo (liniové)	léčení, rekreace, komerční účely	pracující s vyšší životní úrovní
Vrcholová fáze	po roce 1945	automobil, letadlo (charter)	regenerace, rekreace, komerční účely	všechny vrstvy (ve vyspělých zemích)

Zdroj: vlastní zpracování podle MALÁ, Vlasta. *Cestovní ruch: (vybrané kapitoly)*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů, 1999.

„Novodobá historie cestovního ruchu byla na území České republiky podnícena především rozvojem lázeňství a trampingu na počátku 20. století. Na počátku 20. století byla zahájena výstavba prvních velkých hotelových celků, vznikají podniky specializované na cestovní ruch (roku 1920 zahájil svou činnost ČEDOK), ale i různá dobrovolná seskupení (1920 byl založen i Klub československých turistů)“ (Lejsek, s. 21). Obrat přišel se společenskou změnou po 2. světové válce. Průmysl cestovního ruchu byl znárodněn a veškeré záležitosti s tím spojené přešly do rukou státu nebo jednotlivých podniků. Během let se určitým fenoménem stalo chataření a chalupaření. Změna opět nastala po roce 1989, kdy se materiálně technická základna cestovního ruchu zprivatizovala a vzniklo konkurenční prostředí v souvisejících oborech (Malá, 1999).

2.1.1 Trh cestovního ruchu

Trhem cestovního ruchu se rozumí prostor, ve kterém si jednotlivé ekonomické subjekty vyměňují výsledky své činnosti. Podle toho, co je předmětem koupě na jedné straně a prodeje na straně druhé, se rozlišuje trh výrobních faktorů, trh peněz a trh zboží a služeb. Trh cestovního ruchu je samostatnou součástí trhu zboží a služeb (Linderová, 2013). Cestovní ruch je tedy průmyslem, který poskytuje veškeré služby spojené s cestováním a turistikou. Podle Heskové (2011) je cestovní ruch otevřený a dynamický systém se dvěma podsystémy, kterými jsou subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu a vzájemné vazby. Další vazby se dají najít mezi celým systémem cestovního ruchu a dalšími systémy, které tvoří vnější prostředí. Trh cestovního ruchu je tvořen podniky cestovního ruchu, které jsou různě veliké. Mohou být malé s místním významem až po veliké společnosti s celosvětovým působením. Tento trh je svým založením specifický a dynamicky se měnící. Je to především dáno charakterem potřeb klientů a také typem služeb v cestovním ruchu.

Trh cestovního ruchu se odlišuje od trhu zboží a služeb zejména tím, že část služeb a zboží nabízejí specializovaní producenti výlučně návštěvníkům cestovního ruchu, realizují se tedy na trhu cestovního ruchu, a částí zboží a služeb uspokojují potřeby všech spotřebitelů, nejen návštěvníků cestovního ruchu, realizují se tedy na trhu zboží a služeb (Gúčik, 2000). Hlavní specifické rysy trhu cestovního ruchu lze charakterizovat následovně (Ryglová, 2009):

- podnikání v cestovním ruchu je vždy dlouhodobá aktivita,
- rozvoj cestovního ruchu je podmíněn politicko-správními podmínkami,
- produkt cestovního ruchu nelze vyrábět na sklad,
- sepětí s územím, kde dochází k realizaci služby,
- závislost na přírodních a historických atraktivitách,
- výrazná sezónnost,
- místní a časové oddělení nabídky, poptávky a spotřeby,
- trh je silně vymezován přírodními a dalšími mimoekonomickými faktory,
- vysoký podíl lidské práce,
- má mezinárodní charakter,
- těsný vztah nabídky a poptávky.

2.1.2 Systém cestovního ruchu

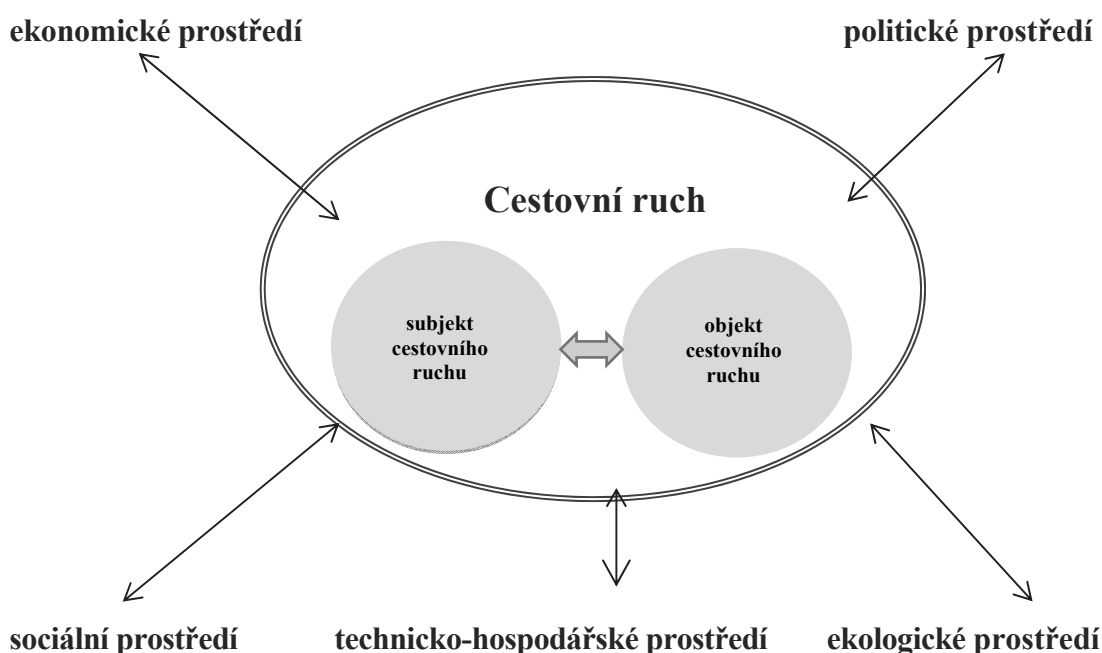
Cestovní ruch není možné posuzovat odděleně od prostředí, v němž se odehrává. Proto se při posuzování cestovního ruchu jeho složitost popisuje prostřednictvím systémové teorie. „*Vlastnosti systému jako celku nejsou přitom určovány souhrnem vlastností jednotlivých prvků, ale spíše vlastnostmi struktury objektu a integračními vazbami*“ (Šauer a kol., 2015; s. 17). Cestovní ruch lze tak rozdělit na dvě základní složky (podsystemy), a to objekt cestovního ruchu a subjekt cestovního ruchu. „*V rámci těchto podsystemů pak lze definovat základní prvky celého systému cestovního ruchu. V případě subjektů cestovního ruchu to jsou účastníci cestovního ruchu. Tedy osoby, které cestují a využívají objekty cestovního ruchu. To jsou pak cílové destinace, nabízené služby cestovního ruchu a organizace cestovního ruchu*“ (Šauer a kol., 2015; s. 18).

Objektem cestovního ruchu je tedy vše, co se může stát cílem změny místa pobytu, např. příroda, kultura, hospodářství nebo společnost. Je tedy nositelem nabídky. Z ekonomického hlediska je subjekt cestovního ruchu každý, kdo „*uspokojuje své potřeby během cestování a pobytu mimo místa trvalého bydliště spotřebou statků cestovního ruchu*“ (Gúčík, 2000; s. 8), vystupuje tedy jako nositel poptávky po cestovním ruchu. Podle závěrů Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu z roku 1991 lze rozlišit subjekty cestovního ruchu do několika tříd – stálý obyvatel, návštěvník, turista, výletník (Hesková, 2011).

Destinace, tedy cílové místo, představuje středisko cestovního ruchu, region nebo stát jako cestovní cíl. Musí disponovat vhodným přírodním a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Potenciál destinace má jistý význam, funkce a využitelnost v průběhu roku, je cílem cestování a pobytu návštěvníků cestovního ruchu. Přitom není rovnoměrně rozmístěn v krajině, a proto může mít s ohledem na svoji jedinečnost místní, regionální, celostátní až mezinárodní význam.

Obr. č. 2: Cestovní ruch jako systém

Zdroj: vlastní zpracování podle HESKOVÁ, Marie a kol. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011.

2.1.3 Faktory cestovního ruchu

Cestovní ruch ovlivňuje celá řada faktorů, které mohou být jak globální, tak i individuální. Globální faktory pak mohou být například demografické, ekonomické, politické, ekologické a technologické. Tyto faktory jsou vlastně nadřazené systémy systému cestovního ruchu. Individuální faktory mohou být fyzické, emocionální, finanční, kulturní a v neposlední řadě osobní. Tyto faktory jsou často ovlivněny také společenským postavením. Cestovní ruch vždy ovlivňuje různý mix faktorů podle toho, z jakého hlediska se cestovní ruch posuzuje.

Podle Petříka (2008, In: Gúčik, 2010) faktory ovlivňující poptávku po cestovním ruchu lze rozdělit na ekonomické (nabídka na trhu, příjmy, ceny,

vlastnictví statků dlouhodobé spotřeby) a mimoekonomické, tj. demografické (přirozený pohyb obyvatelstva, struktura podle pohlaví, věková struktura, počet členů domácnosti), geografické (poloha, podnebí, počasí), sociální (postoje, móda, reklama, vzdělanostní, kulturní a životní úroveň, společensko-politická situace), psychologické (potřeby, zájmy, preference, návyky, kupní motivy), administrativně-politické (cestovní doklady, vízová a celní omezení, devizová vybavenost, zdravotní omezení, bezpečnost cestování) a technologické.

Ekonomické faktory jsou např. úroveň vyspělosti ekonomiky, hrubý domácí produkt, ceny zboží a služeb, úspory a jejich stabilita, nezaměstnanost, inflace, vyspělost infrastruktury, výše volných příjmů obyvatel, stupeň vybavenosti obyvatel předměty dlouhodobé spotřeby (auto, karavan...) a podobně. Demografické faktory znamenají změny ve struktuře obyvatelstva a změny v sociální struktuře. Jejich působení je přímé a nepřímé. Přímý vliv znamená, že obyvatelstvo se účastní cestovního ruchu v závislosti na dosaženém stupni blahobytu. Nepřímý vliv se projevuje růstem počtu ekonomicky činného obyvatelstva (Gúčík, 2000). Sociální faktory spočívají ve změnách ve struktuře hodnot, náboženství, délce placené dovolené, také má na tyto faktory vliv vzdělanostní a kulturní úroveň. Psychologické faktory vycházejí ze struktury potřeb a cestovní ruch je v tomto případě jejich uspokojením. Administrativně-politické faktory spočívají v předpisech a zákonech o cestovním ruchu, patří sem i stabilita země, politický systém a legislativa, která může podporovat či naopak brzdit rozvoj cestovního ruchu (Ryglová, 2009). Technologické faktory spočívají především v rozvoji dopravní infrastruktury a dopravních spojení do jednotlivých destinací. Dále pak v modernizaci materiálně-technického zabezpečení cestovního ruchu a v rozvoji informačních a rezervačních technologií, zlepšování kvality služeb apod. (Indrová, 2009). V posledních letech se ještě přidávají faktory ekologické, kdy dochází k výběru destinace podle kvality životního prostředí, a i v cestovním ruchu je akcentována problematika trvale udržitelného rozvoje (Hesková, 2011).

2.1.4 Produkt cestovního ruchu

Podle Kotlera (Smith, 1994) je produkt cestovního ruchu něco, co je možné nabídnout na trhu za účelem využívání a spotřeby. Medlik a Middleton (Smith, 1994) chápou produkt cestovního ruchu jako soubor aktivit a služeb, které tvoří zážitek

z účasti na cestovním ruchu. Jedná se o zboží, služby nebo destinace, které uspokojí potřeby a přání zákazníků.

Podle definice UNWTO (2019) je produkt cestovního ruchu „*kombinací hmotných a nehmotných prvků, jako jsou přírodní, kulturní a umělé zdroje, atrakce, zařízení, služby a činnosti kolem konkrétního centra zájmu, které představuje jádro cílového marketingu. Kombinuje a vytváří celkový zážitek návštěvníků včetně emocionálních aspektů pro potenciální zákazníky. Produkt cestovního ruchu se oceňuje a prodává prostřednictvím distribučních kanálů a má životní cyklus.*“

Nelze pochybovat o důležitosti tvorby produktu cestovního ruchu. Bohužel tvorba produktu bývá často upozaděna oproti reklamě a propagačním strategiím. Tato situace je ve výrazném kontrastu s výrobními průmyslovými odvětvími, která věnují značné finanční zdroje na výzkum a vývoj za účelem vytváření a zdokonalování produktů pro trh. Přestože je v cestovním ruchu vývoj produktu v rozporu s marketingem, někteří autoři jako Kotler, Meidan či Middleton tvrdí, že vývoj produktů je podmnožinou marketingového konceptu (Smith, 1994).

2.2 Venkovský cestovní ruch

Aby bylo možné popsat venkovský cestovní ruch, je nejprve nutné definovat co je to vlastně venkov, či venkovský prostor. A zde se ukazuje, že se o definici neustále diskutuje, ale shoda autorů na nějaké definici rozhodně nepanuje. Například Scharf (2001) uvádí, že rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi jsou většinou zveličovány. Robinson (1990) a Hoggart (1990) uvádějí, že pojem venkovský je špatně uchopitelný, jako důvod udávají heterogenitu venkovského prostoru a řadu podobností mezi venkovem a městem. Této problematice se věnuje i několik českých autorů. Například Šíp a Vysoudil (2005, s. 26) definují venkovský prostor jako „*periferní území, vytvářející zázemí městům, na kterých je ekonomicky i administrativně závislé. V územním systému dělby práce zajišťuje zemědělskou produkci, drobné služby a rekreaci.*“ Kritérium statusu je pak vyjádřeno v zákoně o obcích, kde je definováno, že „*obec, která má alespoň 3 000 obyvatel je městem, pokud tak stanoví předseda poslanecké sněmovny po vyjádření vlády*“ (Zákon o obcích, 2019).

OECD (2019) definuje venkovskou oblast následovně: „*na místní úrovni je preferovaným kritériem hustota obyvatelstva 150 osob na kilometr čtvereční. Na*

regionální úrovni jsou geografické jednotky seskupeny podle podílu jejich obyvatelstva, který je venkovský, do těchto tří typů: převážně venkovské (50 %), výrazně venkovské (15–50 %) a převážně urbanizované regiony (15 %).“

Rada Evropy (2019) pak použila termín „venkovská oblast“ k označení následujících charakteristik. Jde o úsek vnitrozemské nebo pobřežní krajiny, včetně malých měst a vesnic, kde je hlavní část oblasti využívána pro:

- zemědělství, lesnictví, akvakulturu a rybolov,
- ekonomické a kulturní aktivity obyvatel venkova,
- mimoměstské rekreační oblasti nebo přírodní rezervace,
- jiné účely, například bydlení.

Koncept venkovského cestovního ruchu není v žádném případě dobře definován a je předmětem řady výkladů. Fleischer a Pizam (2001) spojují venkovský turismus s „venkovskou dovolenou“, kde turista tráví velkou část svého dovolenkového období zapojením do rekreačních aktivit ve venkovském prostředí nebo v okolních oblastech. Venkovský cestovní ruch představuje tedy souborné označení pro cestovní ruch s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami na venkově, jako je např. pěší turistika, jízda na kole či na koni, pozorování domácích zvířat a péče o ně, konzumace potravin vyprodukovaných na farmě. Rozvoj tohoto typu cestovního ruchu je úzce spjat s rozvojem venkova, s budováním turistických tras a cyklostezek, s rozvojem farem a alternativního zemědělství. Lze ho označit za šetrný cestovní ruch, jenž obsahuje typově agroturistiku, ekoagroturistiku, či ekoturistiku (Pásková a Zelenka, 2002).

Podle Dernoioho (2002) může být venkovský cestovní ruch koncipován jako turistické aktivity na mimoměstském území, kde lidská ekonomická činnost souvisí s půdou a hlavním požadavkem je trvalá lidská přítomnost.

Doslovně ho definují Pásková a Zelenka (2002, s. 309) jako „*souborné označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a rekreačními aktivitami na venkově (procházky a pěší turistika, projížďky na kole nebo na koni, pozorování a péče o domácí zvířata, konzumace po domácku vyrobených potravin atd.), s ubytováním v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních. Přitažlivost rurálního cestovního ruchu je založena na některých aspektech skutečného nebo fabulovaného venkovského způsobu života – rozsáhlá, tichá, klidná krajina, čistý vzduch, pracovní aktivity, zvyky a folklor, rozmanité stromy a zvířata*

atd. Jeho rozvoj souvisí s rozvojem venkova, budováním pěších tras a cyklotras, farem s alternativním zemědělstvím, budováním místních muzeí, skanzenů, revitalizací tradičních řemesel, budováním a obnovou menších ubytovacích zařízení a stravovacích zařízení. Venkovský cestovní ruch může mít různé formy – agroturismus, ekoagroturismus, ekoturismus, dobrodružný cestovní ruch, kulturní cestovní ruch.“

Venkovský cestovní ruch by měl být podle OECD (a, 2019):

- situován ve venkovských oblastech,
- funkčně venkovský, postavený na zvláštnostech venkovského světa (malé podniky, otevřený prostor, kontakt s přírodou a jejím světem, dědictví, tradiční společnosti a tradiční postupy),
- venkovské měřítko jak z hlediska výstavby, tak sídel (v malém měřítku),
- tradičního charakteru, roste pomalu a organicky a je spojen s místními rodinami,
- udržitelný v tom smyslu, že jeho rozvoj by měl přispět k udržení zvláštního venkovského charakteru oblasti, a v tom smyslu, že jeho rozvoj by měl být udržitelným využíváním zdrojů,
- různorodý, představující složitý vzorec venkovského prostředí, ekonomiky a historie.

Koncept venkovského cestovního má malý nebo žádný škodlivý dopad a přináší výhody pro venkovské oblasti z hlediska výnosnosti venkova, zaměstnanosti, lepší distribuce bohatství, zachování venkovského prostředí a kultury, místní zapojení lidí a vhodný způsob, jak přizpůsobit tradice a hodnoty moderní době a bránit venkovské migraci (Frederik, 1992). Některé z charakteristických rysů venkovského cestovního ruchu jsou následující:

- sezónnost,
- fragmentace,
- potřeba externího trhu,
- nutná spolupráce mezi vnitřním a vnějším trhem,
- role žen,
- hospodářská role (vedlejší příjem pro zemědělce a jiné podnikatele ve venkovských oblastech).

2.2.1 Druhy a formy venkovského cestovního ruchu

Jakýkoli druh cestovního ruchu, který představuje venkovský život, umění, kulturu a historické dědictví ve venkovských oblastech, a je tak ekonomicky a sociálně prospěšný pro místní komunitu a umožňující interakci mezi turisty a místními obyvateli za účelem obohacení zážitku z cestovního ruchu, lze označit jako venkovský cestovní ruch (Reichel et al., 2000).

K popisu turismu ve venkovských oblastech se používá celá řada termínů, jako je agroturistika, farmářská turistika, venkovská turistika, měkký cestovní ruch, alternativní cestovní ruch, ekoturistika a ještě další, které ovšem mají rozdílný význam v různých zemích a ve skutečnosti se liší jedna země od druhé (Beeton, 2006). Samotný pojem „venkovský cestovní ruch“ přijalo již Evropské společenství jako odkaz na veškerou turistickou činnost ve venkovských oblastech.

Ve venkovských oblastech se děje mnoho různých kulturních aktivit a činností spojených s přírodou. Toto prostředí je historicky využíváno pro rekreační účely a tento symbiotický vztah měl a má důležité dopady jak na životní prostředí, tak i na aktivity. Venkov umožňuje řadu rekreačních aktivit, jako je cestování, kulturní aktivity, činnosti související s vodou, nebo se zdravím, letecké činnosti, pasivní činnosti, sportovní aktivity, události charakteristické pro venkov, obchodní činnosti. Cestování zahrnuje různé turistické aktivity, jako je turistika, jízda na koni, cestování v cikánských karavanech, motorizované cestování, návštěva malé vesnice nebo městečka, cykloturistika, dobrodružná dovolená nebo dovolená v divočině. Rybolov, plavání, říční turistika, kanoistika, jízda na kajaku, windsurfing, závody na motorových člunech, plachtění jsou příklady vodní aktivity venkovského cestovního ruchu. Ve venkovských oblastech se nachází řada dalších sportovních aktivit, např. speleologie, horolezectví, orientační běh, tenis, golf, lyžování, nebo třeba i lov. Ve venkovských oblastech je možné účastnit se nebo navštívit různé turistické aktivity z oblasti kulturní činnosti venkovského cestovního ruchu, jako je archeologie, restaurátorská místa, studium venkovského dědictví, muzea, kurzy řemesel, workshopy uměleckého vyjádření (Knowd, 2001).

Mezi oblíbené aktivity venkovského cestovního ruchu patří činnosti související se zdravím, totiž fitness trénink, lázně a wellness pobyty. Velká skupina turistů cestuje do venkovských oblastí pouze za účelem zlepšení zdraví prostřednictvím turistických pěších aktivit souvisejících se zdravím. Také pasivní aktivity, to jest relaxační pobyty ve venkovském prostředí, studium venkovské

přírody včetně pozorování ptáků a jejich fotografování, oceňování krajiny, jsou také některé z forem venkovské turistiky.

Druhy venkovského cestovního ruchu jsou následující (Reichel et al., 2000):

– Agroturistika

Ačkoli se často používá k popisu všech turistických aktivit ve venkovských oblastech, častěji je používán jako jeden z termínů vztahující se na produkty cestovního ruchu, které jsou přímo spojeny se zemědělským prostředím, zemědělskými produkty nebo pobyty v zemědělském prostředí. Jde většinou o pobyt na farmě, ať už přímo na statku nebo v kempu, související se vzděláváním, jídlem, rekreační činností a prodejem zemědělských produktů nebo řemesel.

– Farmářský cestovní ruch

výslovně souvisí s farmou, zahrnuje pobyt na farmě a v rámci cestovního ruchu dochází ke zprostředkování zkušeností s činností na farmě a reálným prožíváním některých činností na farmě.

– Lesní turistika a turistika v divočině

Turista prozkoumává divočinu a přírodní krásy venkovské oblasti. I tento typ turistiky může být implicitně zahrnut do pojmů venkovského cestovního ruchu, nebo jej lze považovat za samostatný typ. V případě tohoto typu turistiky turisté cestují do přirozeného prostředí fauny a flóry. Většinou zahrnuje nekonzumativní interakce s volně žijícími živočichy a přírodou, jako je pozorování a fotografování zvířat v jejich přirozeném prostředí. Jsou to různé typy turistických aktivit, k nimž patří fotografování v divočině, safari, pozorování ptáků, trekking atd.

– Zelený cestovní ruch

se vztahuje na cestovní ruch v přírodě nebo do přírodních oblastí. Obvykle se používá k popisu forem cestovního ruchu, které jsou považovány za šetrnější k životnímu prostředí než tradiční masový cestovní ruch. Ve venkovských oblastech je šetrný cestovní ruch důležitou formou venkovského cestovního ruchu. Zelený cestovní ruch je v současnosti preferovaným přístupem k rozvoji cestovního ruchu, jehož cílem je rozvíjet symbiotický vztah s hmotným a sociálním prostředím, na kterém závisí, a implicitně se snaží dosáhnout ideálů udržitelnosti.

– Ekoturistika

je formou přírodního cestovního ruchu (cestovní ruch do přírodních, neporušených oblastí), který předpokládá aktivní podporu ochrany životního prostředí a přímé přínosy pro místní společnosti a kultury, spolu s poskytováním pozitivních vzdělávacích zkušeností turistům. Ekoturistika představuje udržitelné turistické aktivity, které probíhají v přírodním prostředí. Různé odhady naznačují, že cestovní ruch ve venkovských oblastech tvoří 10 až 20 % veškeré turistické činnosti, a průzkum Eurobarometru (2018) uvedl, že 23 % evropských turistů volí venkov nebo venkovské oblasti jako cíl své dovolené každý rok.

2.2.2 Význam venkovského cestovního ruchu a jeho problémy

Venkovský cestovní ruch prospívá nejen hostitelské komunitě oblastí, kam venkovský cestovní ruch směřuje, ale také okolnímu přírodnímu prostředí díky zachování a ochraně přírodních zdrojů. Venkovský cestovní ruch je důležitou formou odvětví cestovního ruchu, který má důležitou roli a přináší mnoho výhod venkovským oblastem. Když turisté cestují do venkovských oblastí, podporují místní ekonomiku, které různými způsoby pomáhají. Venkovský cestovní ruch tak napomáhá při rozvoji venkovských oblastí, udržuje a zvyšuje životní úroveň hostitelských komunit. Dopad venkovského cestovního ruchu se podstatně liší mezi jednotlivými venkovskými regiony, velmi záleží na jednotlivých hostitelských regionech, včetně dostupných pracovních sil a sezónnosti (Bontron a Lasnier, 1997). Význam a výhody venkovského cestovního ruchu jsou následující (Frederick, 1992):

- poskytuje zdroj nových, alternativních nebo doplňkových příjmů a zaměstnání ve venkovských oblastech,
- podporuje rozvoj infrastruktury ve venkovských oblastech,
- pomáhá zmenšit gender a další sociální problémy,
- zvyšuje soudržnost komunity,
- oživuje místní kulturu,
- vyvolává pocit místní hrdosti, sebeúcty a identity,
- přispívá k ochraně prostředí,
- zvyšuje životní úroveň místní komunity,
- napomáhá renovaci a opětovnému používání opuštěných nemovitostí,

- je příležitostí pro udržení populace v oblastech, kde by jinak mohlo dojít k vyliďňování,
- umožňuje znovu osídlit oblasti, které byly již částečně opuštěné z ekonomických důvodů.

2.2.3 Orientace rozvoje cestovního ruchu v regionech

Rozvoj venkovského cestovního ruchu je víc než jen plánovaný proces. Použitím přístupu orientovaného na aktéry lze na něj pohlížet jako na probíhající dynamický, sociálně konstruovaný a vyjednávací proces zahrnující mnoho sociálních aktérů, kteří jej neustále přetvářejí a transformují tak, aby vyhovoval jejich vnímání, potřebám, hodnotám a agendám.

V 90. letech 20. století nabyl rozvoj venkovského cestovního ruchu vzrůstající význam a rozšiřující se množství literatury přispělo k jeho pochopení jako vyvíjejícího se jevu. Podle Longa a Lana (2005) se venkovský cestovní ruch přesunul do druhé fáze rozvoje, která se nejprve vyznačovala růstem účasti, rozvojem produktů, podnikání a partnerství. Ve své recenzi rozvoje venkovského cestovního ruchu Long a Lane tvrdí, že venkovský cestovní ruch, alespoň v Evropě a Severní Americe, vstupuje do složitější fáze expanze, diferenciaci, konsolidace a porozumění. Předpokládají, že to bude komplikovanější pravděpodobně vzhledem k otázkám, které přetrvávají, pokud jde o místo venkovského cestovního ruchu v politice, jeho integraci v praxi a jeho dynamickou roli v rámci restrukturalizace krajiny a v rámci širších procesů rozvoje cestovního ruchu jako takového.

Vzhledem k tomu, že se cestovní ruch stále rozvíjí, prosazuje se více potřeba udržitelných forem rozvoje i ve venkovských oblastech, aby se zabránilo hospodářskému úpadku v prvovýrobních odvětvích. Právě koncepce udržitelného cestovního ruchu dosáhla od výše uvedených 90. let téměř univerzálního přijetí jako žádoucího a vhodného přístupu a také cíle rozvoje cestovního ruchu. Rozvoj venkovského cestovního ruchu je dán potřebou hospodářského růstu a diverzifikace, a je proto důležité, aby potenciální příspěvek venkovského cestovního ruchu k hospodářskému růstu venkova nebyl oslaben přílišnou specifičností zásad udržitelného cestovního ruchu.

Jako rozhodující směry regionálních strategií rozvoje cestovního ruchu lze charakterizovat čtyři následující. Podporu výstavby základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, kdy je akcent položen na budování turistických cyklotras, rekreační využívání vodních cest, parkovacích ploch, ubytovacích a gastronomických zařízení, informačních tabulí, tábořišť, kempů, dále na rozvoj kulturní, zábavní a sportovně-rekreační infrastruktury, na budování sociálních zařízení, na výstavbu informačních systémů a na zvyšování kvality lyžařských běžeckých a sjezdových tratí (MMR, 2019; Lacina, 2019).

Dále na podporu budování regionální organizační struktury cestovního ruchu, která je v první řadě představována dlouhodobou orientací na zkvalitňování sítí regionálních a lokálních turistických organizací a jejich aktivit, jakož i rozvojem činnosti poradenských regionálních informačních center. Také na podporu úsilí o zvyšování turistického image regionu. Cestou směřující k uskutečnění uvedeného dlouhodobého cíle se v první řadě ukazuje zkvalitňování marketingových aktivit citlivě vnímajících silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby konkrétního regionu. Neméně významné je zaměření na certifikaci turistických služeb a na zdokonalování profesního vzdělávání pracovníků působících v oblasti cestovního ruchu (MMR, 2019; Lacina, 2019).

Čtvrtým směrem je podpora regenerace kulturního a přírodního dědictví. Zvyšující se význam cestovního ruchu je dnes v globálním, národním i v regionálním měřítku v nemalé míře ovlivněn také některými důsledky technologických změn, jež na počátku 21. století poměrně výrazně determinují chování značného množství rostoucího počtu obyvatel nejen Evropy, nýbrž i dalších kontinentů. K nim lze připočítat především celkové zkvalitňování dopravní infrastruktury (pozitivně působící hlavně na rozvoj automobilové dopravy), přechodné snižování přepravních nákladů prakticky ve všech typech dopravy, příznačné pro přelom dvacátého a dvacátého prvního století (což zpřístupňuje cestování daleko většímu počtu obyvatel než kdykoli v minulosti), další zdokonalování moderních informačních a komunikačních prostředků (MMR, 2019; Lacina, 2019).

2.2.4 Podpora venkovského turismu

V obecné rovině je turismus jak na centrální, tak i na regionální úrovni v České republice začleněn do několika dokumentů, které vytyčují směr podpory pro určité časové období. Jsou to následující dokumenty:

- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR,
- Strategie regionálního rozvoje,
- Strategie hospodářského růstu,
- Národní rozvojový plán a
- Státní politika cestovního ruchu.

Podpora venkovského cestovního ruchu pak byla významně ukotvena v dokumentech věnujících pozornost rozvoji venkova, kde lze jmenovat:

- Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky,
- Program rozvoje venkova České republiky (PRV ČR).

Politika cestovního ruchu se děje díky zprostředkování různých resortů či krajů formou nabízených programů podpory a rozpočtových aktivit. Jde o tato ministerstva a programy: Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) nabízí Integrovaný operační program – Priorita 4, Národní program podpory cestovního ruchu, Operační programy (OP) přeshraniční spolupráce, připravuje rozpočet pro agenturu CzechTourism, poskytuje účelové dotace Horské službě. Ministerstvo zemědělství (MZe) podporuje venkovskou turistiku prostřednictvím Programu rozvoje venkova. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) podporuje šetrné formy cestovního ruchu prostřednictvím OP Životní prostředí. Ministerstvo dopravy (MD) financuje programy budování cyklistické infrastruktury (OP Doprava). Ministerstvo kultury (MK) podporuje Památky kulturního dědictví (IOP Priorita 5 a další finanční zdroje). Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) pak financuje vybrané aktivity vzdělávání a školení v odvětví cestovního ruchu prostřednictvím OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Také Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) vyčleňuje peněžní prostředky na podporu tvorby image České republiky. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) prostřednictvím OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a OP Věda a výzkum finančně podporuje vzdělávání a výzkum v oblasti cestovního ruchu. Pro oblast cestovního ruchu lze také získat podporu prostřednictvím grantů z Norských fondů. Kraje pak vyhláší dotační programy na podporu cestovního

ruchu, zejména v oblasti marketingu a tvorbě programových dokumentů cestovního ruchu.

Jak uvádí Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014–2020 (2013) „od konce roku 2007 do poloviny roku 2011 bylo podpořeno celkem 2 670 projektů cestovního ruchu v celkové finanční dotaci 37,1 mld. Kč, lokalizovaných téměř v 700 obcích ČR, z toho cca 60 % ve střediscích cestovního ruchu regionálního a národního významu. Rozhodující část projektů, a především finančních dotací směřovala do:

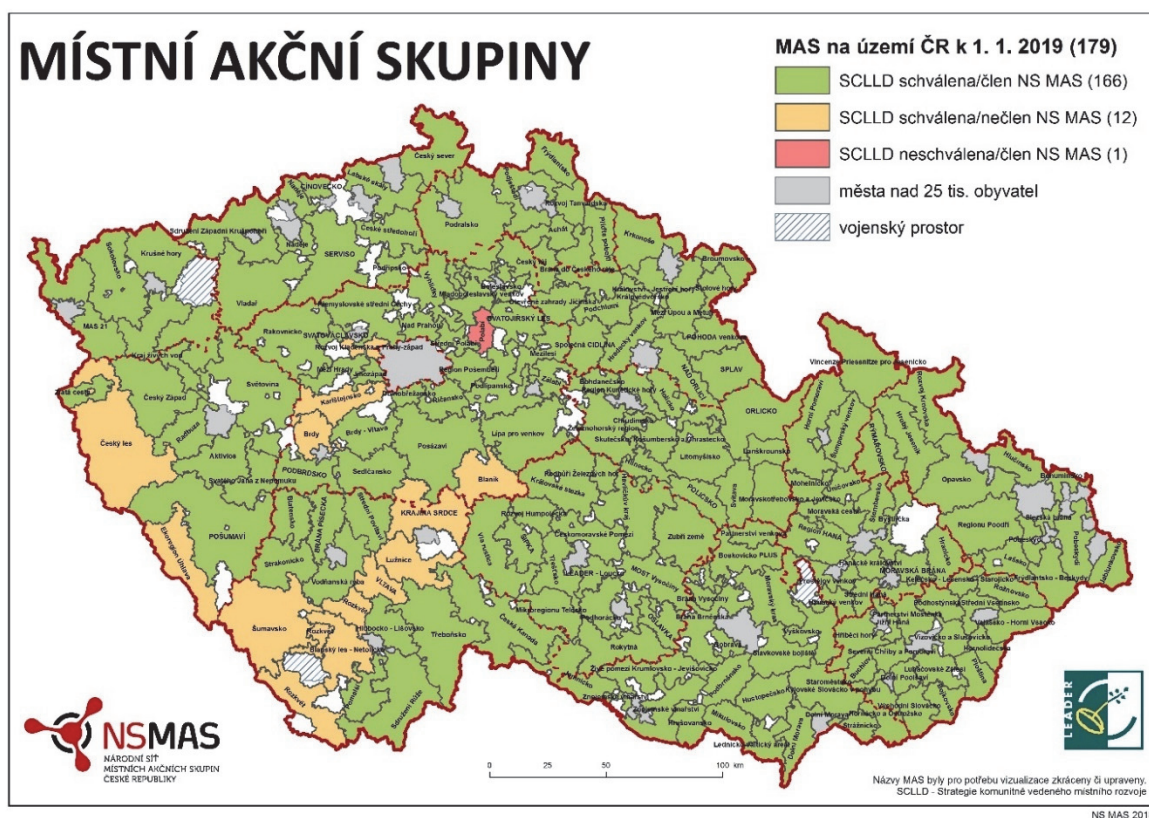
- *infrastrukturních projektů v Prioritě 2 Rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb cestovního ruchu – celkem 1 969 projektů (73,7 %) s finanční dotací 33,42 mld. Kč (90 %).*
- *V prioritě 3 Marketing cestovního ruchu a rozvoj lidských zdrojů bylo podpořeno celkem 400 projektů s finanční dotací 2,7 mld. Kč (7,3 %),*
- *v prioritě 1 Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů cestovního ruchu 258 projektů s finanční dotací 662 mil. Kč a konečně*
- *v prioritě 4 Vytváření organizační struktury cestovního ruchu celkem 42 projektů s finanční dotací 366 mil. Kč.“*

2.2.5 Místní akční skupiny (MAS)

Místní akční skupina (MAS) spojuje občany, neziskové organizace, soukromé podnikatele a veřejnou správu (obce, svazky obcí a instituce veřejného moci) do Národní sítě MAS (NS MAS), kde spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU a z národních programů pro svůj region metodou LEADER. Základním cílem je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech (NS MAS, 2020).

Metoda LEADER je založena na principu zdola-nahoru. „*Veškeré náměty a projekty by měly vycházet z myšlenek a podnětů místních venkovských subjektů a občanů, tedy zdola, nikoliv direktivně řízeny krajskou, státní nebo evropskou politickou mocí shora. Čím více subjektů je v regionu zapojeno, tím lépe pro šíří nápadů a také pro transparentnost působení MAS“* (NS MASa, 2020).

Obr. č. 3: MAS ČR – členové

Zdroj: NS MAS, 2020

Hlavním posláním NS MAS je v první řadě:

- „sružovat Místní akční skupiny pracující podle základních kritérií vydaných pro fungování MAS,
- rozvíjet spolupráci s dalšími aktéry, kteří působí ve prospěch venkova a jeho obyvatel,
- hájit společné zájmy členských MAS ve vztahu k orgánům státu, prosazovat transparentní, rovné a administrativně jednoduché stanovení pravidel pro fungování MAS a k vytváření podmínek pro rozšiřování vlivu a úlohy MAS při administraci dotací z fondů určených k podpoře rozvoje venkova,
- reprezentovat a zastupovat členské MAS v jednáních na národní a mezinárodní úrovni, výměně zkušeností a příkladů dobré praxe,
- propagovat a popularizovat úlohu MAS v komunitně vedeném místním rozvoji, k tomu pořádat a organizovat přednášky, školení a instruktáže k vyšší účinnosti práce pro venkov, podílet se na pořádání národních a mezinárodních konferencí, výstav, exkurzí, soutěží, slavností, společenských a kulturních akcí podporujících udržitelnost a fungování venkova“ (NS MASb, 2020).

3 METODIKA PRÁCE

Teoretická východiska práce jsou vypracována na základě zevrubného prostudování dostupné odborné literatury, zabývající se problematikou cestovního ruchu obecně a konkrétně pak venkovským cestovním ruchem jeho významem, orientací, a především jeho podporou, tedy možnostmi veřejných podpor a dotací pro venkovský cestovní ruch v České republice. Pro komplexní charakteristiku ORP Jindřichův Hradec je použito rozdělení na lokalizační, selektivní a realizační faktory podle teoretického základu práce. Data nezbytná pro vytvoření této charakteristiky jsou získána jednak z Českého statistického úřadu (ČSÚ), oficiálních webových stránek města Jindřichův Hradec, agentury CzechTourism, Územně identifikačního registru České republiky, webových stránek mikroregionu Jindřichohradecko – svazku obcí a samozřejmě také z ostatních internetových zdrojů týkajících se jednotlivých obcí, organizací či památek a akcí zmíněných v této práci v období 2013–2018. Podstatnými dokumenty a současně zdroji dat jsou Územně analytické podklady (ÚAP) ORP Jindřichův Hradec – rozbor udržitelného rozvoje území za celé území ORP Jindřichův Hradec i za jednotlivé obce, jejichž poslední úplná aktualizace proběhla v roce 2016.

Vystižení potenciálu cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec je provedeno na základě několika hledisek – zhodnocení jednotlivých faktorů ovlivňujících rozvoj cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec znázorněním pomocí tabulek, dále SWOT analýzou a dotazníkovým šetřením.

Co se týče průběhu šetření, výzkumná část práce bude realizována prostřednictvím kvantitativního výzkumného šetření. Nejprve je proveden sběr a analýza dat a na tomto základě jsou následně potvrzeny či vyvráceny stanovené hypotézy. Zvolenou výzkumnou metodou bude dotazníkové šetření. Dotazník bude pro oslovené respondenty zcela anonymní. Co se týče ošetření etických pravidel výzkumu, v úvodu dotazníku se autor dotazníku a diplomové práce představí a stručně popíše téma a cíle výzkumu. Realizovaný dotazník bude anonymní, stejně tak je zaručena anonymita poskytnutých dat. Respondenti o tom budou informováni před jeho vyplněním přímo v textu dotazníku, spolu s kontaktem na autora výzkumu, pokud by měli nějaké otázky. Respondenti budou dále informováni, jakým způsobem bude s daty nakládáno. Dotazník nebude obsahovat otázky na citlivá témata (otázky osobní či na témata, která nejsou ve společnosti akceptována).

Bude provedeno statistické vyhodnocení primárních dat. Co se týče vyhodnocení dotazníků, k jejich statistickému vyhodnocení a zjištění vzájemných souvislostí byl použit Pearsonův korelační koeficient (Pearson correlation coefficient) pro vyčíslení lineárního vztahu dvou náhodných veličin X a Y. Jestliže X a Y jsou náhodné veličiny s nenulovým rozptylem, určíme hodnotu Pearsonova korelačního koeficientu jako:

$$R(X, Y) = \frac{E((X - EX)(Y - EY))}{\sqrt{DX}\sqrt{DY}}$$

Koeficient může nabývat hodnot od -1 do 1, přičemž hodnota R(X,Y) je kladná v případě, že vyšší hodnoty X souvisí s vyššími hodnotami Y, a je záporná v případě, že nižší hodnoty náhodné veličiny X souvisí s vyššími hodnotami náhodné veličiny Y. Hodnoty -1 či 1 získáme pouze tehdy, když body zobrazené v bodovém grafu leží na přímce s kladnou, respektive zápornou směrnici (Pearsonův korelační koeficient, nedatováno).

Tabulky a některé obrázky použité v této práci byly vytvořeny autorem v programu Microsoft Word a Excel, zbývající obrázky byly převzaty. Doprovodné mapy byly vyhotoveny v programu ArcGIS.

SWOT analýza je provedena na základě nabídkové strany potenciálu cestovního ruchu ve sledované lokalitě podle přístupu autorů Štěpánka, Šípa a Kopačky (2001). Potenciál je rozlišen na faktory lokalizační (primární), kam se řadí přírodní podmínky (reliéf, klima, vodstvo, fauna a flóra) a kulturně-historické a společenské poměry daného regionu. Následně jsou vymezeny sekundární, tedy realizační faktory (infrastruktura cestovního ruchu), terciální či selektivní faktory.

Analýza cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec je zpracována jako komentář a také jako vyhodnocení potenciálu z hlediska lokalizačních, selektivních a realizačních faktorů, kdy pro hodnocení byla zvolena metoda, která vychází z hodnocení potenciálu cestovního ruchu vypracovaného Bínou (2010). Jako doplňující informace k provedené analýze potenciálu ORP Jindřichův Hradec bylo uskutečněno dotazníkové šetření. Toto šetření bylo provedeno v týdnech od 3. do 17. 2. 2020 pomocí dotazníku, který je součástí práce jako příloha 1, a osloveni byli pracovníci infocenter ORP Jindřichův Hradec.

4 LOKALIZAČNÍ FAKTORY

Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Jindřichův Hradec (dále také ORP Jindřichův Hradec, region JH nebo Jindřichohradecko) je součástí Jihočeského kraje. Na území je 58 obcí: Bednárec, Bednářeček, Blažejov, Bořetín, Březina, Číměř, Čluněk, Deštná, Dívčí Kopy, Dolní Pěna, Dolní Žďár, Doňov, Drnče, Hadravova Rosička, Hatín, Horní Pěna, Horní Radouň, Horní Skrýchov, Hospříz, Jarošov nad Nežárkou, Jilem, Jindřichův Hradec, Kačlehy, Kamenný Malíkov, Kardašova Řečice, Kostelní Radouň, Kunžak, Lásenice, Lodhěřov, Nová Bystřice, Nová Olešná, Nová Včelnice, Okrouhlá Radouň, Pístina, Plavsko, Pleše, Pluhův Žďár, Polště, Popelín, Příbraz, Ratiboř, Rodvínov, Roseč, Rosička, Staré Město pod Landštejnem, Stráž nad Nežárkou, Strmilov, Střížovice, Světce, Újezdec, Velký Ratmírov, Vícemil, Višňová, Vlčetínek, Vydří, Záhoří, Zahradky, Žďár. Počet částí obce je 148 (Sociodemografická analýza, 2018).

4.1 Přírodní

4.1.1 Poloha

ORP Jindřichův Hradec se nachází na území bývalého největšího, ale současně řídké zalidněného okresu České republiky, okresu Jindřichův Hradec a tvoří jeho střední část. Rozkládá se na jihovýchodě Čech a jeho jižní hranice tvoří zároveň státní hranici s Rakouskem. Na území bývalého okresu pak ORP Jindřichův Hradec obklopují ORP Třeboň a Dačice a na severu hraničí s obcemi s rozšířenou působností Tábor a Soběslav. Zaujímá tedy prakticky okrajovou polohu jak v rámci České republiky, tak i Jihočeského kraje. V polovině roku 2018 zde žilo 47 131 obyvatel. Průměrná hustota zalidnění činila 50,5 obyvatele na km² (Sociodemografická analýza, 2018).

Jindřichohradeckou krajinu vytváří Jihočeská vysočina zasahující na jedné straně do oblasti Českomoravské vrchoviny Jindřichohradeckou pahorkatinou, na straně druhé Jihočeskou pánví zasahuje do Třeboňské pánve. Krajina je tvořena jak rovinatou oblastí s množstvím rybníků, tak i kopcovitou Českou Kanadou. Celé území je pak hojně porostlé lesními porosty (Geomorfologické celky ČR, 2007).

Obr. č. 4: Poloha ORP Jindřichův Hradec v Jihočeském kraji

Administrativní členění Jihočeského kraje

stav k 1. 1. 2018

Zdroj: Sociodemografická analýza, 2016

Jak již bylo uvedeno, ORP Jindřichův Hradec tvoří 58 obcí, které mají 148 částí. Katastrální plocha těchto obcí je celkem 93 371 ha. Statut města má celkem sedm obcí a jedna má statut městyse. Jsou to Deštná, Jindřichův Hradec, Kardašova Řečice, Nová Bystřice, Nová Včelnice, Stráž nad Nežárkou, Strmilov a městyse Staré město pod Landštejnem. Největším městem je Jindřichův Hradec (21 460 obyvatel), ostatní města jsou podstatně menší, řádově pouze vždy několik tisíc obyvatel (ČSÚ, 2018a).

Obr. č. 5: Správní obvod ORP Jindřichův Hradec

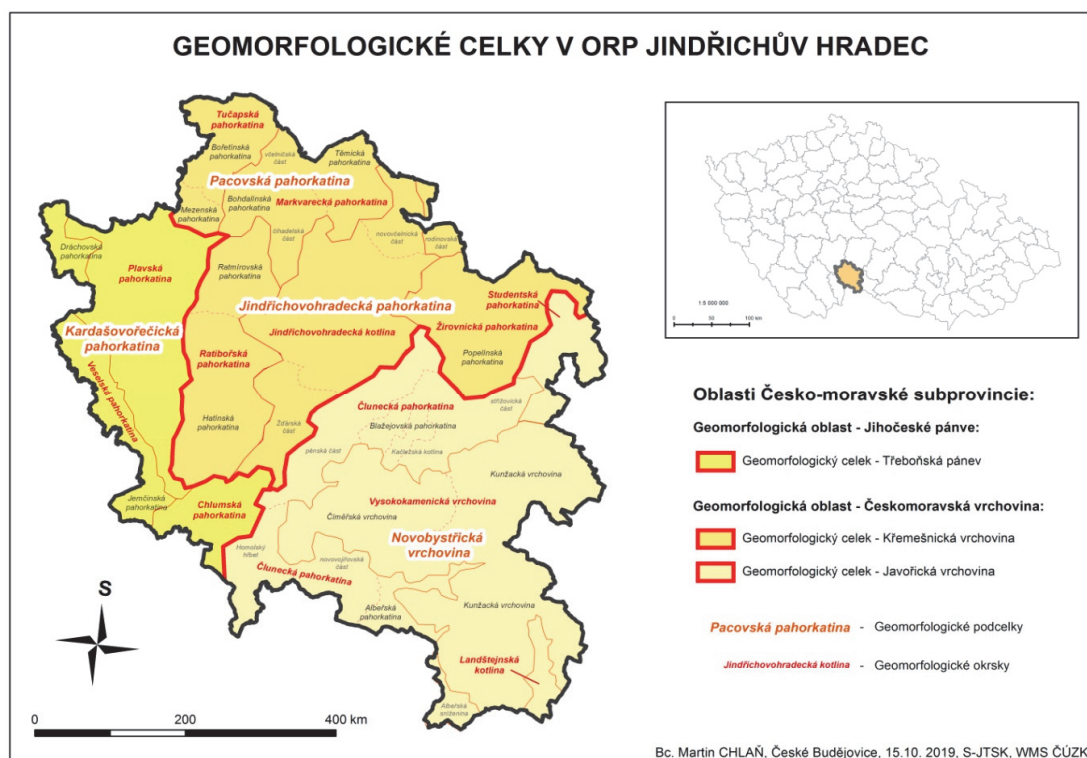
Zdroj: Sociodemografická analýza, 2016

4.1.2 Geologie a geomorfologie

V rámci geomorfologického členění patří ORP Jindřichův Hradec do Hercynského systému, Hercynského pohoří, provincie Česká vysočina, subprovincie Českomoravská, Jihočeské pánve (Třeboňská pánev) a Českomoravské vrchoviny (Křemešnická vrchovina a Javořická vrchovina), (Geomorfologické celky ČR, 2007).

Ústřední část masivu Jihlavských vrchů a Novobystřické vrchoviny obklopují území ze severu a východu. Masiv Jihlavských vrchů na východě přechází ve značně rozčleněnou pahorkatinu Dačickou, na západě pak v obdobnou pahorkatinu Jindřichohradeckou, jejíž osou je řeka Nežárka. Jižní část území lemuje Javořická vrchovina. Na západní hranici navazuje mikroregion na Třeboňskou pánev, která má zvlněný reliéf jen při okrajích a je položena ve výšce 400 až 500 metrů nad mořem. Nejvyšším bodem je Vysoký kámen (738 m n. m.), což je nejvyšší vrchol České Kanady (Sociodemografická analýza, 2018).

Mapa č. 1: *Geomorfologické celky v ORP Jindřichův Hradec*

Zdroj: vlastní šetření

Z geologického hlediska se na stavbě území podílejí horniny centrálního moldanubického plutonu (granity) a metamorfované horniny moldanubika (ruly, ortoruly). Pouze omezeně se zejména východně a jihovýchodně od Stráže nad Nežárkou vyskytují svrchnokřídové až terciérní sedimenty Třeboňské pánve. V okolí řeky Nežárky se vyskytují kvartérní uloženiny štěrkopísčitého charakteru (Rozbor udržitelného rozvoje území, 2016).

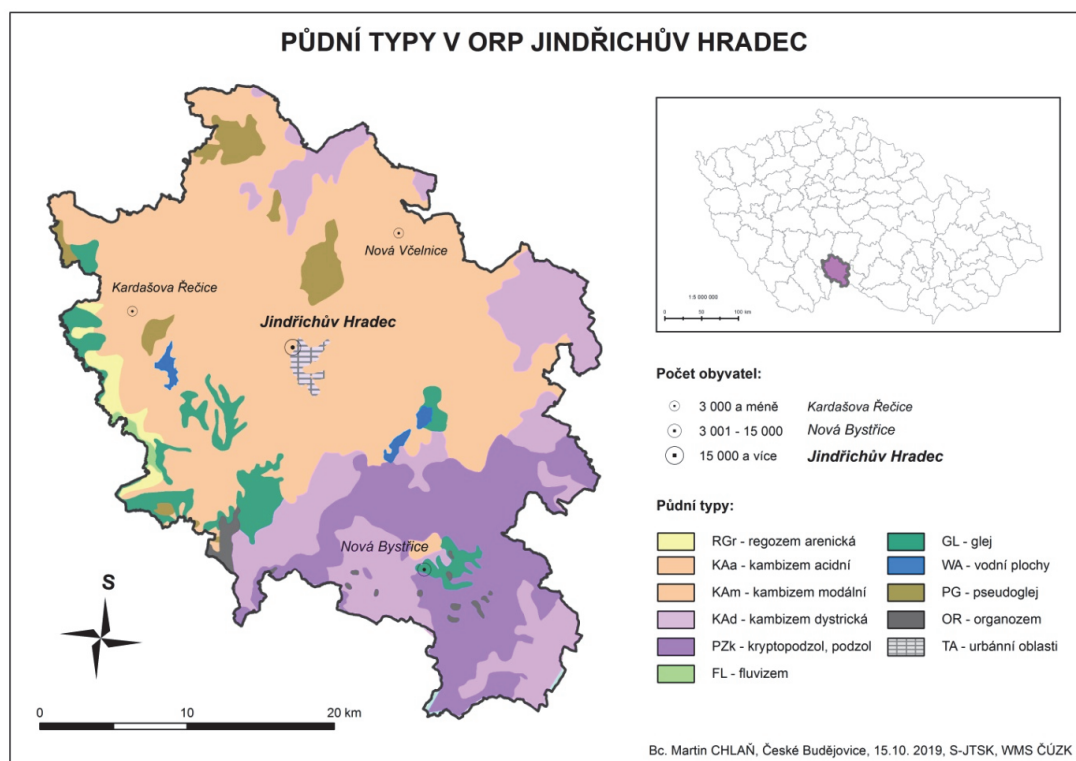
4.1.3 Pedologie

Půdy jsou relativně kyselé, ačkoliv má region relativně nižší polohu i mírné klima. Dané území leží v klimatickém regionu č. 7 – MT 4 – mírně teplý, vlhký, který je z klimatických regionů plošně nejrozšířenější. Zaujímá všechny vyšší části pahorkatin. Nejrozšířenější jsou kambizemě převážně na mírných svazích se všesměrnou expozicí a celkovým obsahem skeletu do 25 %. Půdy hluboké až středně hluboké v mírně teplém, vlhkém klimatickém regionu a velmi málo produkční. Půdotvorný substrát tvoří kyselejší metamorfované horniny. Půdy se střední rychlostí infiltrace i při úplném nasycení, zahrnující převážně půdy středně hluboké až

hluboké, středně až dobře odvodněné, hlinitopísčité až jílovitohlinité. Půdním představitelem je kambizem modální eubazická (KAme'), kambizem modální mesobazická (KAma'). Na mírných svazích se všesměrnou expozicí a celkovým obsahem skeletu do 10 % se nacházejí regozemě, jejichž půdotvorným substrátem jsou štěrkopísky a písky. Půdními představiteli jsou kambizem modální (KAm), kambizem psefitická (KAy), fluvizem modální (FLm), regozem modální (RGm), regozem dystrická (RGd), regozem psefitická (RGy). Dále jsou převážně na rovině nebo úplné rovině se všesměrnou expozicí a celkovým obsahem skeletu do 25 % pseudogleje a gleje. Opět jde o půdy hluboké až středně hluboké a velmi málo produkční. Půdotvorný substrát tvoří žula, rula, svor, fylit, opuka a jíly, koluviální sedimenty, smíšené svahoviny v případě glejů. Představitelem je kambizem oglejená (KAg), pseudoglej modální (PGm), pseudoglej kambický (PGk), pseudoglej dystrický (PGd), kambizem glejová (KAq) a glej (GL), pseudoglej glejový (PGq), (Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, 2019).

Z celkové výměry 93 371 ha SO ORP Jindřichův Hradec tvoří zemědělská půda 45 026 ha. Orná půda má pak 27 680 ha, trvalé travní porosty zabírají plochu 16 343 ha, nezemědělská půda má 48 345 ha, lesní půda má rozlohu 35 643 ha a vodní plochy pak 5 340 ha (ČSÚ, 2018b). Na území ORP Jindřichův Hradec patří zemědělství k tradičním hospodářským odvětvím. Podíl orné půdy na celkové výměře území ORP je tedy významnou charakteristikou. Na základě srovnání základních údajů o orné půdě na území jednotlivých SO ORP Jihočeského kraje patří SO ORP Jindřichův Hradec ke krajskému průměru a podílem orné půdy na celkové rozloze ve výši 30,4 % zaujímá 11. místo v kraji (ÚAP Jindřichův Hradec, 2010).

Mapa č. 2: Půdní typy v ORP Jindřichův Hradec

Zdroj: vlastní šetření

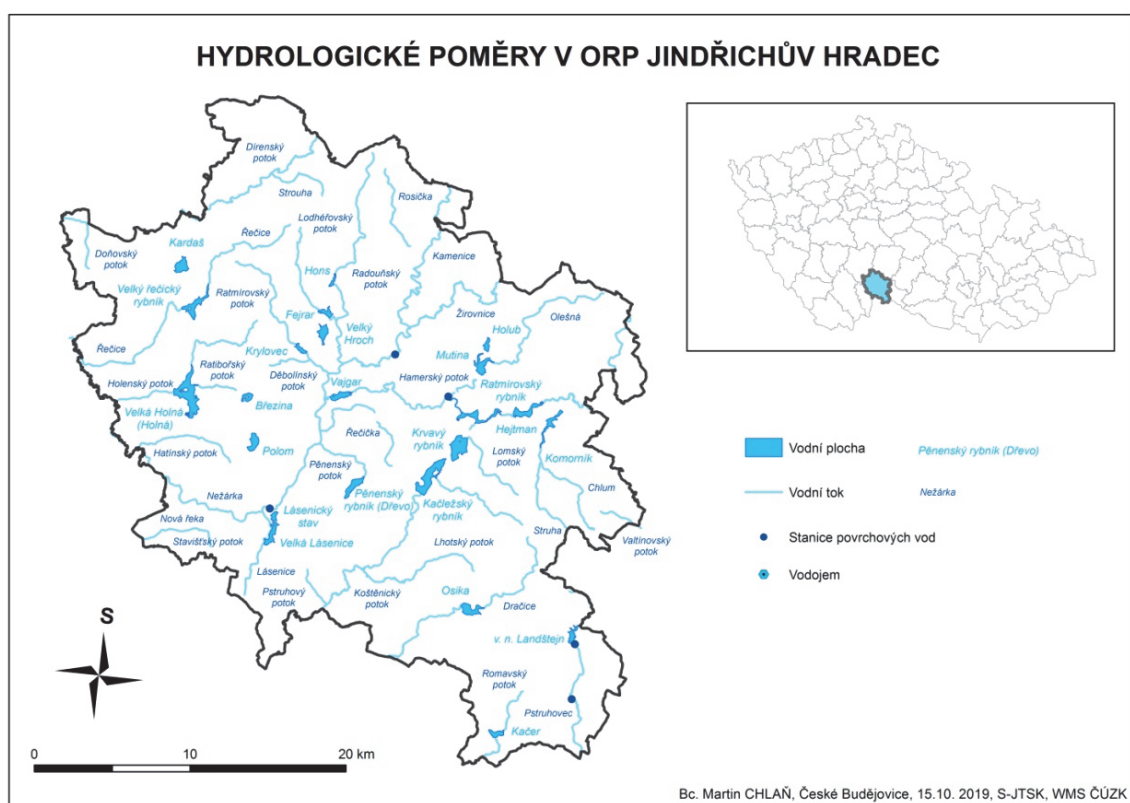
4.1.4 Hydrologie

Území SO ORP Jindřichův Hradec spadá do povodí dolního toku Vltavy a povodí řeky Nežárky, která protíná část jeho území. Celé území je protkáno sítí převážně drobných vodních toků. Mezi významnější vodní toky, které tvoří páteř hydrologické sítě, patří zejména Koštěnický potok, Kamenice, Počátecký potok, Žirovnice, Nežárka, Radouňský (Račí) potok, Hamerský potok, Olešná, Lásenice, Nová Řeka, Holenský potok, Řečice, Dírenský potok a Černovický potok. Celková délka vodních toků činí 1 646,6 km. Dále jsou to vodní plochy menších rozměrů – rybníky a rybníční soustavy o celkové rozloze cca 3 364,02 ha, což představuje zhruba 3,6 % území. Největšími rybníky jsou Holná (výměra 229,8 ha), Kačležský (157,7 ha), Krvavý (127 ha), Velký řečický (85,5 ha), Ratmírovský (78 ha), Hejtman (68,4 ha), Osika (67,3 ha), Pěnský (65 ha), Mutina (62 ha), Kardaš (57,6 ha), Komorník (56,3 ha), Velká Lásenice (54 ha), Polom (52 ha), Velký Hroch (49,9 ha) a Vajgar (36,0 ha). Vzhledem k tomu, že z geologického hlediska patří území ke krystalinickým jednotkám, území je relativně málo vodnaté. Existující zdroje podzemní vody je možno v omezeném rozsahu využívat pro zajištění potřeb

některých obcí (ÚAP Jindřichův Hradec, 2016 a 2010; Sociodemografická analýza, 2018).

Vodní toky, které protékají územím ORP Jindřichův Hradec nepatří k významným, ale díky způsobu zemědělského využití krajiny a nepatřičným zákrokům na zájmovém území v předchozích desetiletích, opakovaně vznikají záplavy postihující i zastavěné části krajiny. To ovšem představuje značná omezení pro využití množství lokalit. Na území ORP Jindřichův Hradec byla vymezena záplavová území Q100 (stoletá voda) na katastrálním území 25 obcí z celkového počtu 58 v celkové rozloze 2 205,77 ha, což představuje cca 2,36 % celkové výměry území. Nejméně příznivá situace v období záplav nastává v obci Kardašova Řečice, kde je nejvyšší podíl zaplavované plochy stoletou vodou. Další povodňovou hrozbou je Pěněnský rybník (též zvaný Dřevo), jehož hráz je nestabilní. Záplavami jsou tak ohroženy obce Horní Pěna, Dolní Pěna a Jindřichův Hradec (ÚAP Jindřichův Hradec, 2016 a 2014).

Mapa č. 3: Hydrologické poměry v ORP Jindřichův Hradec

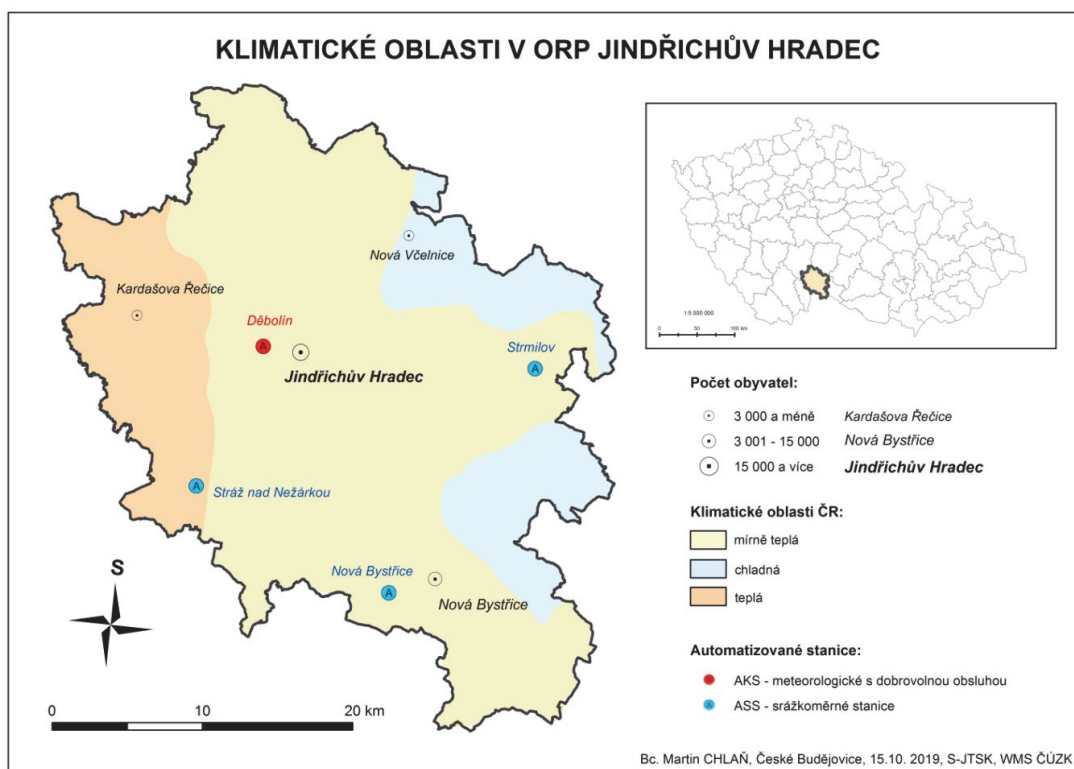

Zdroj: vlastní šetření

4.1.5 Klima

Území ORP Jindřichův Hradec spadá dle E. Quitta do mírně teplé klimatické oblasti (MT4). Region je tedy charakteristický průměrnými ročními teplotami 6 až 7 °C, suma teplot nad 10 °C je 2 200 – 2 400, průměrný úhrn srážek je 650 – 750 mm, pravděpodobnost suchých vegetačních období 5 – 15 %, vláhová jistota ve vegetačním období nad 10 (Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, 2019). Na vytváření teplotních inverzí působí reliéf. Podnebí regionu ovlivňují především rozsáhlé vodní plochy, které jsou velkými akumulátory tepla, regulují množství srážek i zchlazování. Počasí lze očekávat v této oblasti následující: chladnější jaro, poněkud vlhčí léto a chladnější zimu (Mištera, 1984).

Mapa č. 4: Klimatické oblasti v ORP Jindřichův Hradec

Zdroj: vlastní šetření

Nejteplejší oblastí je Třeboňská pánev, mezi relativně chladnější oblasti patří Studenecko v okolí Javořice a jižní část mikroregionu, kam zasahuje Česká Kanada. Dlouhodobý průměr nejnižších teplot činí – 2,2 °C v měsíci lednu, nejvyšší dlouhodobý průměr je pak 17,3 °C v měsíci červenci. Průměrné denní nulové teploty začínají říjnem a trvají přibližně 76 až 78 dní. Období letní vegetace trvá od první poloviny června do konce srpna. Dostatečné množství srážek přichází díky západnímu proudění, přičemž průměrné roční srážky se pohybují kolem 600 mm, vyšší roční úhrn srážek má pak

Novobystřická vrchovina a masiv Javořice. Nejvyšší srážky v dlouhodobém průměru spadnou během měsíce července, kdy průměrně naprší 92 mm. Srážky se postupně zvyšují směrem od severu k jihu (Sociodemografická analýza, 2018; Mištera, 1984).

4.1.6 Flóra a fauna

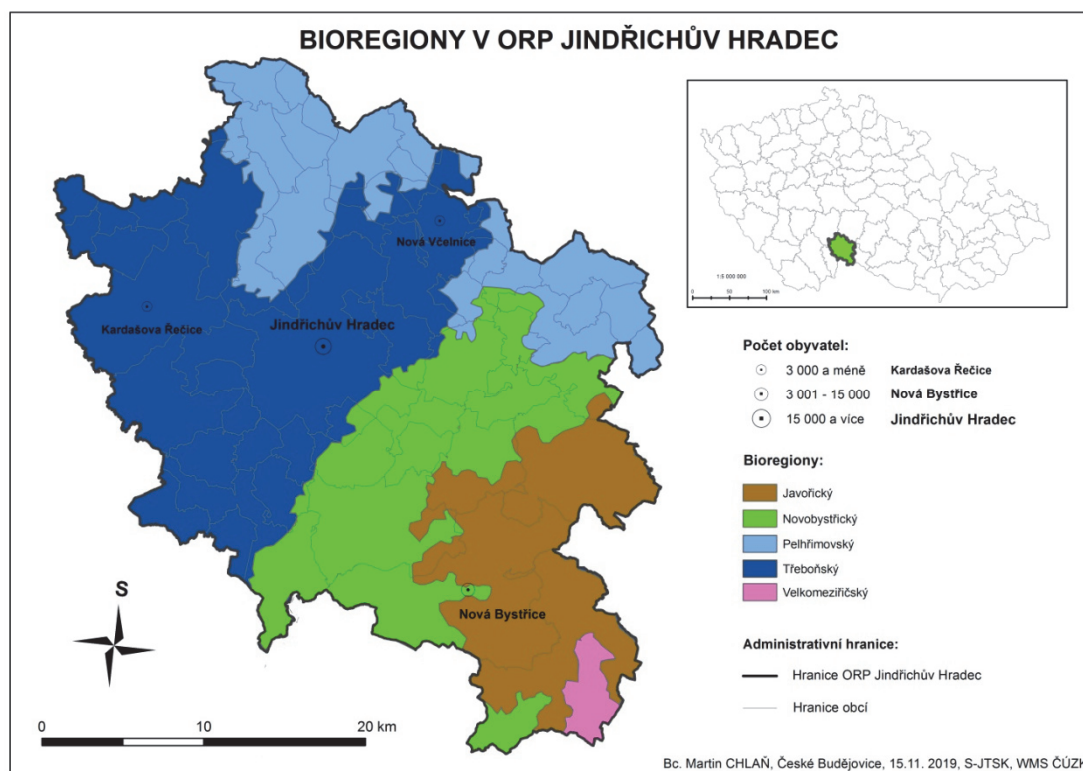
Krajina ORP Jindřichův Hradec má výrazně přírodní charakter rybníční krajiny s doprovodnými a litorálními porosty a zamokřenými polohami a s drobně rozptýlenou strukturou lesíků, lesů a remízků. Z hlediska fyto geografického členění ČSR (Dostál, 1957) lze řešené území zařadit do oblasti A - oblast středoevropské lesní květeny – Hercynicum, podoblasti přechodné květeny hercynské A-3, obvodu b – Hercynicum submontanum. Podle regionálně fyto geografického členění ČR (Skalický, 1988) patří území do fyto geografické oblasti mezofytikum, obvodu Českomoravské mezofytikum.

V povodí Nežárky a jejich přítoků jsou lužní biotopy a na tyto mokřadní biotopy a břehové porosty je navázána vlhkomilná fauna. Zdejší původní vlhčí luční biotopy zanikly sukcesí k olšinám a jiným typům lužních lesů s převahou vrb. Také se uplatnil vliv invazních rostlin (např. zarůstání netýkavkou žláznatou). Nejvíce je zde rozšířen dubojehličnatý vegetační stupeň, zastoupeny jsou acidofilní doubravy, bukové a/nebo jedlové doubravy, a tak jako všude na území ČR samozřejmě i hojně smrk ztepilý a místy i borovice lesní. Na sledovaném území lze nalézt na 400 ohrožených druhů rostlin, charakteristické jsou pro něj typické vodní a mokřadní společenstva. Fragmentem původních pralesů je rezervace Fabián v komplexu přirozených lesů na Dubovici. Jde o původní podhorský les ponechaný vlastnímu přirozenému vývoji. Je to soubor přírodě blízkých smíšených porostů acidofilních a květnatých bučin s druhově početnou avifaunou a charakteristickou entomofaunou, vázanou na vývojově starší stadia lesa (Natura 2000, 2020; UHUL, 2020).

Jindřichohradecko je stanovištěm rozmanitých biotopů, díky kterým se zde vyskytuje i poměrně četná fauna. Například k nejsilnějším ve střední a západní Evropě patří populace celoevropsky chráněné vydry říční, která zde žije. Dále je zde možné vidět velkého savce, jako je los evropský, či naši největší kočkovitou šelmu volné přírody, rysa. Veliké je zastoupení ptáků, zvláště pak těch druhů, které jsou spojeny způsobem života s vodou (např. hohol severní, husa velká, orel mořský). Rozlehlé vodní plochy slouží také jako zastávky pro hejna vodních ptáků, kteří táhnou přes naše území. V době tahu se na území pohybuje až okolo 20 000 jedinců (Kolektiv autorů, 2000).

Mapa č. 5: *Bioregiony v ORP Jindřichův Hradec*

Zdroj: vlastní šetření

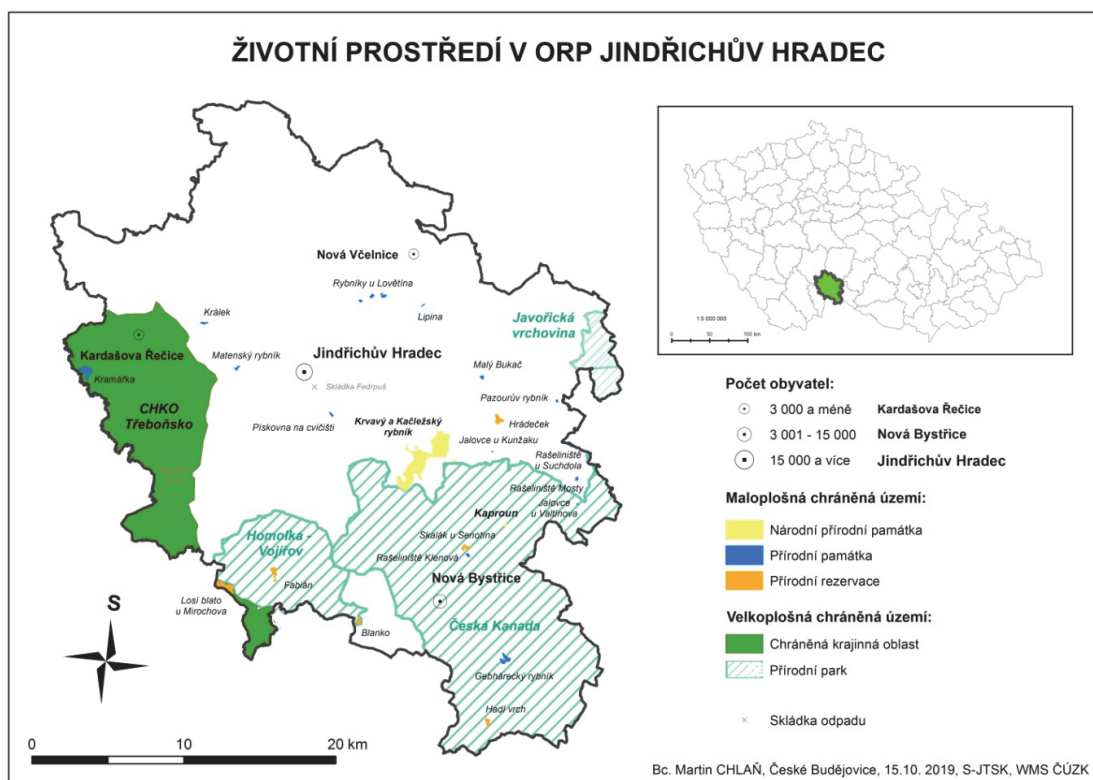
4.1.7 Ochrana přírody

Území SO ORP Jindřichův Hradec se řadí k oblastem s nadprůměrnou rozlohou chráněných území v rámci chráněných krajinných oblastí (CHKO), přírodních parků a dalších chráněných lokalit (cca 38 % území). Na sledovaném území se nachází Javořický, Novobystřický, Pelhřimovský, Třeboňský a Velkomeziříčský bioregion. V rámci obecně chráněných území přírody a krajiny byly vymezeny plochy a koridory územního systému ekologické stability (ÚSES), jež zahrnují skladebné části nadregionálního a regionálního ÚSES. Na území SO ORP Jindřichův Hradec jsou v rámci Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje (ZÚR JČK) vymezeny nadregionální biokoridory (NRBK) a biocentra (NRBC) a regionální biokoridory (RBK) a biocentra (RBC), lokální biokoridory a lokální biocentra. Rozloha ÚSES na území SO ORP činí cca 10 858 ha, což představuje téměř 11,6 % území (ÚSES, 2019).

Na území SO ORP Jindřichův Hradec zasahuje velkoplošné zvláště chráněné území CHKO Třeboňsko, jejíž celková rozloha činí 9 435,5 ha. Další významnou součástí ochrany přírody a krajiny na území SO ORP Jindřichův Hradec jsou

přírodní parky. Na jeho území byly postupně vyhlášeny 3 přírodní parky – Česká Kanada, Homolka – Vojířov a Javořická vrchovina o celkové rozloze 26 196,2 ha, což představuje 28,1 % celkové výměry území. Zároveň se v území vyskytují maloplošná zvláště chráněná území zahrnující přírodní památky a přírodní rezervace v celkové rozloze 586,2 ha. K nim patří i lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem.

Mapa č. 6: Životní prostředí v ORP Jindřichův Hradec

Zdroj: vlastní šetření

Zajímavostí v rámci kapitoly ochrana přírody je jistě také dnes často uváděný koeficient ekologické stability. Ten se počítá jako podíl výměr druhů pozemků v daném území. V čitateli tohoto podílu je součet výměr chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů, trvalých travních porostů, lesní půdy a vodních ploch. Ve jmenovateli podílu je součet výměr orné půdy, zastavěných ploch a ostatních ploch (metodika ČSÚ, 2020). Nejpříznivější situace je podle tohoto koeficientu v obcích Hatín, Pístina a Staré Město pod Landštejnem, kde je krajina přírodní a přírodě blízká s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem. Celkový průměr SO ORP Jindřichův Hradec činí

1,6 bodu, což znamená vcelku vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami (ÚAP Jindřichův Hradec, 2016).

4.2 Kulturně-historické

Zdejší krajina byla osídlena poměrně pozdě, protože většinu tohoto území pokrýval prales a výjimkou zřejmě nebyly ani močály. Oblast se více osidlovat začíná od 7. do 10. století, přičemž osídlení tvoří především Slované. Hranice mezi Čechami a Rakouskem nebyly po dlouho dobu vytyčeny, což vyvolávalo neustále spory. Hranice určil až roku 1179 císař Fridrich I. Barbarossa. Centrem tohoto rozsáhlého pohraničního území se již v první polovině 13. století stal královský a posléze Vítkovský hrad Landštejn, s jehož osudy je svázán vývoj celého přilehlého regionu při státní hranici s Rakouskem. Území procházelo společně dobami rozkvětu i úpadku. Velmi silně zasahovaly do tohoto území politické události. Zánik monarchie a vznik dvou nových států v roce 1918 znamenal nespokojenost velkých národnostních menšin, tedy německy mluvících obyvatel. To se projevilo ve 30. letech 20. století, kdy se města jako Nová Bystřice či Slavonice stala centry Sudetoněmeckého hnutí. Následně po odtržení pohraničních částí bylo nuceno tuto oblast opustit české obyvatelstvo, později i němečtí židé a po válce pak došlo k odsunu německého obyvatelstva a pohraničí bylo znovu osidlováno českým obyvatelstvem. Noví obyvatelé si teprve museli vybudovat vztah ke krajině, ale vzhledem k dalším událostem to bylo ještě ztíženo vznikem „železné opony“. Ovšem kvůli těmto skutečnostem zde zůstala poměrně nedotčená krajina (Sociodemografická analýza, 2018).

4.2.1 Památky

Celý okres Jindřichův Hradec pro svou polohu na rozhraní Čech, Moravy a Rakouska hrál významnou roli v dějinách českého státu stejně jako šlechtické rody zde sídlící – páni z Hradce, Rožmberkové, Slavatové, Černínové a jiní. První písemná zpráva je z roku 1175 o Nové Bystřici.

V působnosti ORP Jindřichův Hradec je velké množství církevních i světských historických památek. Jejich největší soustředění je právě v Jindřichově

Hradci. Jádru města Jindřichův Hradec bylo pro svou historickou hodnotu vyhlášeno Městskou památkovou rezervací. Nejstarší doložená písemná zmínka o Jindřichově Hradci je z roku 1220. Nachází se zde komplex státního hradu a zámku stojícího na skalnatém ostrohu mezi řekou Nežárkou a Hamerským potokem. Tento komplex se svou velikostí řadí na třetí místo v České republice. Dominantou náměstí je sousoší Nanebevzetí Panny Marie. Jde o největší památku barokního sochařství ve městě. Jeho výška 20 m řadí sousoší na druhé místo za Olomoucké. Nejvýznamnější i nejstarší dochovanou sakrální stavbou v Jindřichově Hradci je kostel sv. Jana Křtitele se souborem gotických fresek. Za zmínku stojí také kostel sv. Jakuba, který byl jako novogotický vystavěn na místě staršího, strženého kostela. Zajímavostí je, že sloužil jako hrobka Černínů, poslední Černín sem byl uložen roku 1932. Dominantu města vytváří spolu s městskou věží proboštský kostel Nanebevzetí Panny Marie. S kostelem je spojeno jméno významného skladatele a básníka období baroka Adama Václava Michny z Otradovic, který zde působil jako varhaník. Další historickou zajímavostí je dochovaná část městských hradeb, které mělo město vedle opevnění hradu. Zachovala se jejich část nad Vajgarem, pod zadní frontou domů na náměstí Míru. Naproti bazénku v parku se dochovala z původních hradeb přestavěná půlkruhová bašta. Zbytky městských hradeb jsou patrné i na cestě z parku podél Nežárky směrem k Nežárecké bráně a zadní frontě bývalé jezuitské koleje. Samotná Nežárecká brána je prvkem opevnění a zachovala se jako jediná ze tří městských bran. Za zhlédnutí stojí i jednotlivé domy městské památkové rezervace, např. Stará radnice, kde je možné získat informace o místní lokalce, výstava vláčků, mašinek a modelů. Nahlédnout je možné do obřadní síně Jana Kotěry a navštívit výstavu Z dějin městské samosprávy. V renesanční budově okresního muzea je umístěn největší mechanický betlém na světě – Krýzovy jesličky, které jsou od roku 1998 zapsány v Guinnessově knize rekordů jako největší mechanický lidový betlém na světě (Místopisy – Jindřichův Hradec, 2020; Sociodemografická analýza, 2018).

Stráž nad Nežárkou je spojena se jménem Emy Destinnové, po určitou dobu majitelky zdejšího zámku. Původně to byl gotický hrad postavený ve 2. polovině 13. stol. pány ze Stráže. Roku 1570 vyhořel po zásahu bleskem a po roce 1715 byl přestavěn na barokní zámek. Další památkou je původně gotický kostel sv. Petra a Pavla, zvonice z roku 1861, budova radnice z roku 1876, dále památkově chráněné domy na Malém náměstí čp. 35 a 36, postavené v první polovině 19. století a řadící

se ke stavbám tzv. selského baroka. Také se zde nacházejí kašny z počátku 19. století (Památky, 2020).

Historické jádro města Nová Bystřice je městskou památkovou zónou. Na jižní straně města jsou dochované zbytky městských hradeb a bývalý vodní příkop. Na základech románsko-gotického hradu ze 12. století byl postaven renesanční zámek. Zajímavostí je židovský hřbitov s opravenými náhrobky. Sakrálními stavbami jsou kostel sv. Petra a Pavla a sv. Kateřiny. Jako zajímavost je zde přístupná městská šatlava (Památky a zajímavosti v Nové Bystřici, 2020).

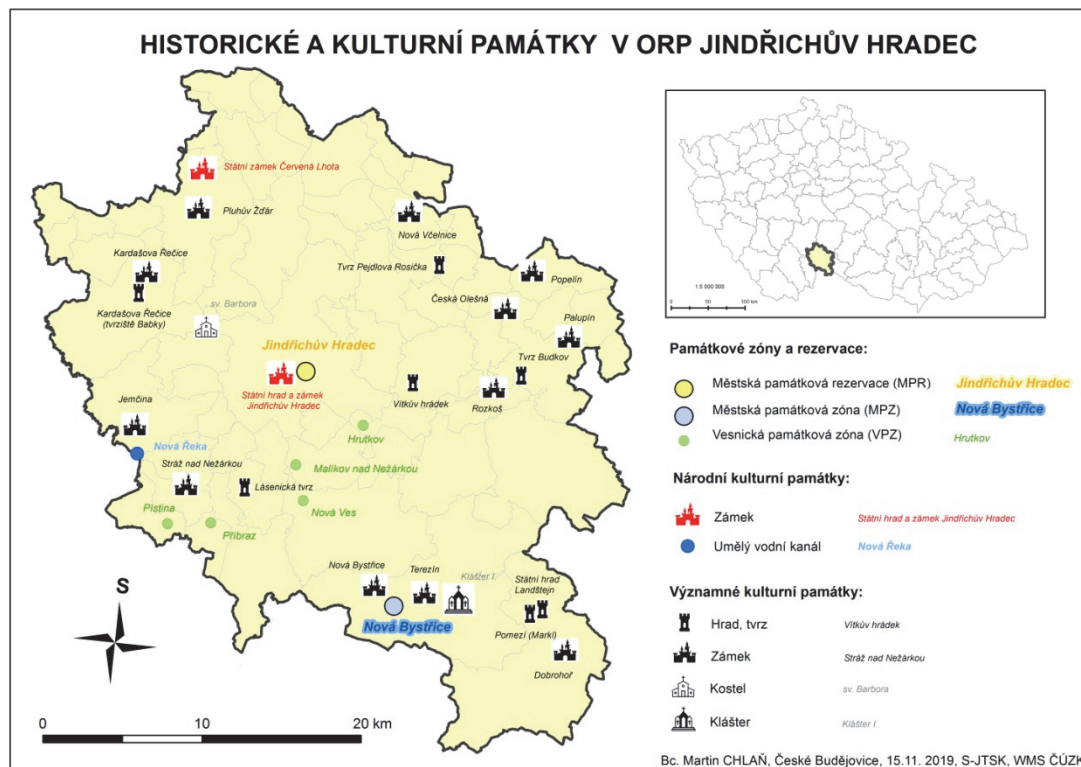
Nejstarší památkou Kardašovy Řečice je Hrad, bývalá tvrz, ležící asi 1 km jižně, dnes již ovšem toto místo připomíná pouze návrší a informační cedule. Budova radnice byla postavena roku 1826, kostel sv. Jana Křtitele je z roku 1380. Zdejší zámek byl v majetku řádových sester a není přístupný. Na náměstí stojí pomník zdejšího rodáka, básníka a buditele B. Jablonského z roku 1886 (Kardašova Řečice, 2020).

Prakticky každá z obcí na Jindřichohradecku má minimálně nějakou drobnou historickou sakrální stavbu, většinou je to kostel nebo kaple. V obci Hospříz se nachází pozdně barokní kaple Nejsvětější Trojice z roku 1817. Obec Blažejov má raně gotický kostel sv. Alžběty z roku 1359, který byl v 19. století rozšířen a přestavěn. Z původní stavby jsou dochována jen spodní patra věže. Proti Blažejovu se na zalesněném ostrohu nad potokem nachází Vítkův hrádek. Byl založen v polovině 13. století a od 15. století se uvádí jako pustý. Dnes jsou z něho zachovány pouze zbytky valů a základů. V obci Jindřiš je chráněnou památkou kamenný barokní most z 18. století se sochou sv. Jana Nepomuckého z roku 1856. Pseudogotická kaple na návsi je z roku 1894, před ní stojí smírčí kříž z 16. století. Nejvýznamnější stavební památkou Kunžaku je původně gotický kostel sv. Bartoloměje ze 14. století. Socha sv. Jana Nepomuckého u kostela je z roku 1740. Kašna na náměstí vznikla z dvanácti dílů žulového kamene. Jemčina je název osady, součásti obce Hatín, i barokního loveckého zámku. Lovecký zámek byl vystavěn v několika etapách během 2. poloviny 18. století v blízkosti hřebčince zmiňovaného již roku 1384. Kostelní Radouň se připomíná již roku 1296, památkou je původně gotický kostel sv. Víta z roku 1345. Vesnice Lodhěrov byla založena ve 13. století. Kostel sv. Petra a Pavla je připomínán v roce 1297. Byl barokně přestavěn v 17. století. V protáhlé obci je řada plasticky zdobených stavení z 19. století. Deštná je připomínána již ve 13. století. Kostel založený ve druhé polovině 13. stol. řádem

německých rytířů, je zasvěcený bamberskému biskupovi sv. Ottovi. Na okraji obce byl roku 1599 objeven pramen s léčivou vodou. Již roku 1602 nad ním byla postavena kaple sv. Jana Křtitele a začátkem 17. století zde byly vybudovány lázně, kladené ve své době na třetí místo za Karlovy Vary a Teplice. Počátkem 20. století však vyhořely. V Deštné je v současnosti jediné provaznické muzeum v České republice, které uchovává funkční stroje a nářadí na výrobu provazů od druhé poloviny 18. století až po dnešní dobu. V blízkosti Deštné leží zámek Červená Lhota, známý z pohádky Zlatovláska, obklopený vodou. Vznikl na místě bývalé tvrze a současná podoba je z roku 1903. Bednářeček má na návsi Kapli sv. Jana Nepomuckého z roku 1777. V Bednárci je na návsi kaple Panny Marie, kaplička zasvěcená sv. Anně při silnici ke Kamennému Malíkovu, křížový kámen Na Drahách a pomník Dr. Antonína Švehly. Bořetín má dochovanou typickou venkovskou usedlost z 18. století (v současnosti ubytovací zařízení) a dvoje boží muka. Ve Strmilově je možné vidět farní kostel sv. Jiljí z roku 1376, pozdně románský hřbitovní kostel sv. Ondřeje, Husovu Betlémskou kapli z roku 1915, unikátní sochu Nejsvětější Trojice z roku 1865 a troje boží muka z 16. a 17. století. V části obce Palupín pak stojí původně evangelický kostel sv. Václava z roku 1617. Březina má kapli sv. Jana Nepomuckého z roku 1867, dvě kapličky a boží muka. V Zahradkách je evangelický kostel a katolická kaple. Číměř má kostel ze 13. století zasvěcený sv. Jiljí se zajímavou dominantní věží, barokní kašnu a boží muka. V obci Člunek je kostel svatého Jana Nepomuckého a několik historických budov, fara a dvě venkovské usedlosti. Kostel sv. Michaela archanděla, socha Panny Marie, budova bývalé fary a Mariánský sloup jsou pamětihodnosti v Horní Pěně a Kaple Panny Marie Loretánské v části Malíkov nad Nežárkou. Dolní Pěna má pseudoslohovou kapli Nejsvětějšího srdce Páně, klenutý kamenný mostek, patrně raně novověkého či středověkého původu, s pozdně barokní výklenkovou kapličkou se sochou sv. Jana Nepomuckého a památkově chráněnou zemědělskou usedlost. Jarošov nad Nežárkou oplývá celou řadou památek, například má bývalou pozdně gotickou tvrz na okraji Pejdlovy Rosičky, farní kostel sv. Prokopa, kamenná sloupková boží muka stojí na staré cestě do Jindřichova Hradce, údajně z konce 14. století, sochu sv. Jana Nepomuckého (1719), kamenný most římského typu přes řeku Žirovničku, kapličku u silnice směrem na Hostějeves. Technickou památkou je areál továrny v Hlubokodole. Podobně také Staré Město pod Landštejnem má kostel Nanebevzetí

Panny Marie, zříceninu hradu Landštejn, židovský hřbitov na severozápad od vesnice, nebo například školu a další (internetové stránky obcí, 2020).

Mapa č. 7: Historické a kulturní památky v ORP Jindřichův Hradec

Zdroj: vlastní šetření

4.2.2 Kulturní a sportovní akce

Nejvíce akcí je situováno do Jindřichova Hradce. Z oblíbené oblasti jídla a pití jsou to pивní slavnosti, food festival a čokofest, který se koná opět v letošním roce. Je možné navštívit různé tradiční akce, jako je např. vynášení smrtky (Jindřichův Hradec a Lomnice nad Lužnicí), či majáles. V centru města se také koná oslava příchodu jara a Velikonoc s průvodem, velikonočními tradicemi, výtvarnými dílnami, hudbou a tradičním jarmarkem. V září konané Svatováclavské slavnosti provází tradiční jarmark, košť vín a burčáku, dechové, cimbálové a další folklorní kapely. Během celého roku jsou ve městě pořádány různé výstavy. Pro návštěvníky, kteří mají rádi netradiční historické poznávací akce, jsou určeny „Večerní toulky bájným Hradcem“, zaměřené na pověsti a zajímavé události. Podobně je možné zúčastnit se nočních prohlídek hradem a zámekem s tajuplnými divadelními pohádkovými romancemi pro děti i pro dospělé (Infocentrum JH, 2020).

Z velkých akcí, které se pravidelně opakují, lze vybrat následující. Na přelomu měsíců července a srpna se koná „Turistický TOP týden“ s řadou kulturních a společenských událostí, od koncertů, přes výstavy, divadla, fotografování v historických kostýmech a vrcholí tradiční zábavní poutí s atrakcemi, zvanou Porcinkule. Součástí Top týdne bývá i pokus o vytvoření rekordu, který celou akci zahajuje. V Jindřichově Hradci také vrcholí mezinárodní rozhlasová soutěž Českého rozhlasu mladých hudebníků z celého světa „Concertino Praga“. V červnu hostí festival vítězů a laureátů této soutěže, koncerty probíhají v rytířském sálu Státního hradu a zámku. Zámek je také dějištěm kulturní akce „Opera na zámku“. Poslední prázdninový víkend na třetím nádvoří představují členové Opery Národního divadla nejznámější operní díla. V červnu probíhají městské slavnosti „Dny města“, které jsou vždy tematicky zaměřené, a jejich součástí je předání ocenění nejúspěšnějším jindřichohradeckým žákům a studentům. Příchod léta a letní slunovrat oslavuje multižánrový festival „Živý Hradec“. Na začátku léta se také uskutečňuje společné divadelní představení jindřichohradeckých ochotníků a profesionálních herců Divadla J. K. Tyla v Plzni na třetím nádvoří Státního hradu a zámku. Festival pouličního umění, který je možné navštívit v polovině srpna, probíhá v centru města a lze při něm vidět různé pouliční umělce (hudebníky, divadelníky, artistry a další), kteří předvádějí svá vystoupení za peníze do klobouku. Při „Adventu na zámku“ je možné navštívit dobové trhy, ochutnat dobové pokrmy i nápoje, zhlédnout živý betlém nebo provoz proslulé Černé kuchyně (Infocentrum JH, 2020).

„Jindřichohradecké JINoHRÁtky – aneb Dejte děti do jeslí“ je festival betlémů, pořádaný první adventní víkend. V centru města, v galeriích a muzeích jsou řezbáři, betlemáři, malé vánoční trhy, tvořivé dílny a je možné si zahrát i tematicky zaměřenou festivalovou hru (Infocentrum JH, 2020).

Pravidelně se na sklonku prázdnin koná v městském parku v Jindřichově Hradci akce pro děti „Město dětem aneb loučení s prázdninami“, kde je možné navštívit spoustu atrakcí, účastnit se her a soutěží. Jindřichohradecko je častým cílem cykloturistů, proto se vytvořila tradice vítat v květnu každou novou turistickou sezónu hromadnou vyjížděnkou na kolech pod názvem „Přes kopec na Hradec aneb Jindřichohradecký pedál“. Výběr je sestaven z různě obtížných tras spolu se zábavnými akcemi a také soutěží, v níž je hlavní cenou jízdní kolo. Podobně probíhá i ukončení sezóny v měsíci říjnu. Od roku 1998 se u příležitosti květnového Mezinárodního dne muzeí pořádá sportovně zábavná soutěž „Běž na věž!“. Úkolem

je rychle zdolat 153 schodů Městské vyhlídkové věže. V roce 2020 se měl v červnu konat již 5. ročník Jindřichohradeckého půlmaratonu, kde se mimo hlavní závod konají další doprovodné závody (Infocentrum JH, 2020).

4.2.3 Kulturní a sportovní zařízení

Stejně jako kulturní a sportovní akce jsou situovány hlavně do Jindřichova Hradce, podobné je to i s kulturními a sportovními zařízeními, nejvíce se jich vyskytuje v Jindřichově Hradci. Nejbližší okolí je spíše turistickou destinací s možností ubytování i mimo Jindřichův Hradec, ale kulturní a sportovní akce, a tedy i vhodná zařízení jsou soustředěna do samotného Jindřichova Hradce.

Z kulturních zařízení je třeba jmenovat bývalý jezuitský seminář, v němž sídlí Muzeum Jindřichohradecka. V něm je umístěna většina expozic muzea, jejichž nejslavnějším exponátem jsou proslulé Krýzovy jesličky. Další výstavní prostory má muzeum v Minoritském klášteře a v kostele sv. Jana Křtitele. V Domě gobelínů jsou výstavní prostory s expozicemi tkalcovských stavů a strojů, dále expozice prezentující významné osobnosti z tohoto oboru. V živé expozici je možné vidět zkušené tkadleny a restaurátorky při práci a o víkendech mají návštěvníci možnost si sami vyzkoušet tkalcovský stav. V bývalé jezuitské koleji je Muzeum fotografie a moderních obrazových médií, kde je mimo jednorázové výstavní akce budována ve spolupráci s Národním technickým muzeem v Praze rozsáhlá expozice „Moc médií“. Výstavním domem je Stará radnice s expozicí věnovanou lokální úzkorozchodné dráze, či pohádkovému světu. Provaznické muzeum lze nalézt v Deštné, stejně tak i Letecké muzeum. Nová Bystřice má Regionální úzkokolejné muzeum v železniční stanici Nová Bystřice (hradeczije.cz, 2020).

Aquapark Jindřichův Hradec má kryté bazény, brouzdaliště, vodní atrakce včetně protiproudu, perličkové masáže, chrliče a venkovní bazény s vodními atrakcemi, tobogán a možnost opalování na louce areálu u rybníku Vajgar. Dále je v městě atletický a fotbalový stadion, bowling si je možné zahrát na dvou bowlingových drahách v Paradise Clubu v centru Jindřichova Hradce, dva stolní fotbalky, šipky a kulečník. Discgolfové hřiště je v Mertových sadech přímo v centru města. Sportovní centrum je univerzální sportovní hřiště s umělým povrchem (nisaplast), určené pro fotbal, nohejbal a házenou, dále na tenis nebo frisbee. K dispozici jsou dále dva vnitřní stoly na stolní tenis. Krytý plavecký bazén nabízí klasickou plaveckou dráhu na 25 m, relaxační část i bazény pro děti. Relaxační část

je s tobogánem, protiproudem, masážními tryskami a parní kabinou. Je možné využít i finskou, bylinkovou a infrasaunu. Pro plavání lze využívat i historickou městskou plovárnu a Jindřichohradecké sportoviště u rybníka Vajgar, kde je možné vodní lyžování a wakeboarding, součástí je i půjčovna SUP Paddleboards Aquaglide a půjčovna šlapadel a lodiček (kánoe a pramičky). Na okraji města je skatepark s různými druhy překážek. Na střelnici Břeskáč je možné provozovat sportovní střelbu i bez zbrojního průkazu na asfaltové terče. Jindřichův Hradec má také sportovní halu, ve které se provozují hlavně míčové sporty, hraje se v ní interliga házené, I. liga basketbalu, III. liga florbalu a krajské soutěže volejbalu. Teniscentrum nabízí tři venkovní tenisové kurty, dva kryté tenisové kurty a venkovní streetballové hřiště. V zimě je možné využít zimní stadion Jana Marka (Infocentrum JH, 2020).

5 SELEKTIVNÍ FAKTORY

5.1 Objektivní

5.1.1 Obyvatelstvo

Pro území správního obvodu ORP Jindřichův Hradec, stejně jako pro celou Českou republiku je charakteristické, že populace stárne, což se projevuje především z dlouhodobějšího pohledu. Za uplynulých 10 let se průměrný věk v celém kraji zvýšil o 2 roky. V roce 2007 index stáří* v Jihočeském kraji překročil hodnotu 100 a stále se zvyšuje. Koncem roku 2016 dosáhl hodnoty 122,9 a v roce 2017 již hodnoty 125. Pro muže tento index dosahuje nižších hodnot (na 100 chlapců připadá cca 105 mužů starších 65 let), než v případě žen (na 100 děvčat připadá necelých 147 seniorek). V SO ORP Jindřichův Hradec, jak znázorňuje tabulka, jsou hodnoty indexu stáří vyšší, než je průměr v Jihočeském kraji. Nejvyšší index stáří je v obci Drunče (150). Nejvíce osob v produktivním věku je v obci Dívčí kopy (75 %).

Tab. č. 2: Obyvatelstvo ORP Jindřichův Hradec (k 31. 12. 2018)

Obyvatelstvo	
Počet bydlících obyvatel	47 131
muži	23 163
ženy	23 968
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	7 117
Počet obyvatel ve věku 15–64 let	30 474
Počet obyvatel ve věku 65 a více	9 540
Živě narození	476
Zemřelí	496
Přirozený přírůstek	-20
Přistěhovalí	1 121
Vystěhovalí	1 212
Přírůstek stěhováním	-91
Celkový přírůstek	-111
Průměrný věk celkem	42,8
muži	41,6
ženy	44,0
Index stáří (%)*	134,0
Hustota obyvatelstva na 1 km ²	50,5
Podíl městského obyvatelstva	68,4

Zdroj: ČSÚ, 2018

Poznámka: * počet osob ve věku 65 a více let připadajících na 100 dětí do 15 let

Na konci roku 2018 žilo v obvodu ORP Jindřichův Hradec 47 131 obyvatel (na konci r. 2012 to bylo 47 595 obyvatel). Největším městem regionu je Jindřichův Hradec, ve kterém ke konci roku 2018 žilo 21 460 obyvatel (na konci r. 2012 jich bylo 21 834). Představuje tedy počtem téměř polovinu obyvatel celého území. Ostatní města jsou již podstatně menší: Nová Bystřice 3 309 (oproti 3 327 obyvatel v r. 2012), Nová Včelnice 2 272 (v r. 2012 to bylo 2 318 obyvatel), Kardašova Řečice 2 203 (2 283 obyvatel v r. 2012), Strmilov 1 417 (1 439 obyvatel v r. 2012), Stráž nad Nežárkou 842 (860 obyvatel v r. 2012), Deštná 758 (762 obyvatel v r. 2012). Velkými obcemi, které však nemají statut města, jsou Kunžak 1 485 (1 489 obyvatel v r. 2012) a Jarošov nad Nežárkou 1 107 (1 110 obyvatel v r. 2012). 13 obcí má v roce 2018 méně než 100 obyvatel (v r. 2012 to bylo 12 obcí). Nejmenšími obcemi jsou Drunče (45 obyvatel), Vlčetínek (47 obyvatel) a Rosička (59 obyvatel), (ČSÚ, 2020).

Tab. č. 3: Počet obyvatel v Jihočeském kraji a v ORP Jindřichův Hradec (k 1.1.2013 a 31.12.2018)

	Počet obcí		Obyvatelstvo celkem	
	2013	2018	2013	2018
Jihočeský kraj	623	624	636 611	640 196
ORP Jindřichův Hradec	58	58	47 959	47 131
	Počet obyvatel			
	muži		ženy	
	2013	2018	2013	2018
Jihočeský kraj	313 613	316 013	322 998	324 183
ORP Jindřichův Hradec	23 325	23 163	24 270	23 968
	Průměrný věk			
	muži		ženy	
	2013	2018	2013	2018
Jihočeský kraj	40,1	41,2	42,7	43,7
ORP Jindřichův Hradec	40,1	41,6	42,8	44,0
	celkem			
	2013	2018		
Jihočeský kraj	41,4	42,5		
ORP Jindřichův Hradec	41,5	42,8		

Zdroj: ČSÚ, 2018

Z celkového počtu 47 131 obyvatel v ORP Jindřichův Hradec je v produktivním věku (15–64 let) 64,6 % obyvatel, tj. 30 474 osob (v roce 2013 to bylo 68,3 %). V postproduktivním věku (nad 65 let) je 20,2 % obyvatel, tj. 9 540

osob (v r. 2013 to bylo 16,8 % obyvatel) a v předproduktivním věku (do 15 let) je 15,1 %, tj. 7 117 osob (v r. 2013 to bylo 14,9 % osob). V rámci kraje vykazují vyšší podíl obyvatel ve věku 65 a více let oblast Milevska (23,1 %), Třeboňska (21,5 %), Soběslavska (21,4 %), Tábořska a Písecka (20,5 %). Vhodnou věkovou strukturu mají obce Bořetín, Dívčí Kopy, Dolní Pěna, Horní Skrýchov a Nová Olešná, v nichž je vysoký podíl osob v předproduktivní složce. Průměrný věk lidí žijících na území ORP Jindřichův Hradec je 42,8 let. Průměrný věk mužů je 41,6 let a žen 44 let. Do konce roku 2018 se ve správním obvodu ORP Jindřichův Hradec narodilo 476 dětí a zemřelo 496 lidí. Přirozený přírůstek tak byl mínus 20. Pokračuje trend odkládání mateřství do pozdějšího věku, prvorodičkám bylo v roce 2018 v průměru 27,8 let. Během dvaceti let se posunulo narození prvního dítěte o 4 roky. Ovšem pokud je porovnáván celý kraj (28,6 let) s Jindřichohradeckem, jsou prvorodičky na Jindřichohradecku mladší. Také saldo migrace je v posledních pěti letech záporné (ČSÚ, 2018; Sociodemografická analýza, 2018; Rozbor udržitelného rozvoje, 2016).

Tab. č. 4: Vývoj přírůstku obyvatel v ORP Jindřichův Hradec v letech 2007–2018

Rok	Živě narození	Zemřelí	Přírůstek
2007	466	466	0
2008	544	477	67
2009	547	446	101
2010	494	481	13
2011	484	483	1
2012	465	472	-7
2013	460	468	-8
2014	437	495	-58
2015	470	462	8
2016	456	541	-85
2017	459	467	-8
2018	476	496	-20

Zdroj: ČSÚ, 2018

Rostoucí počet obyvatel mají obce Blažejov, Dolní Pěna a Horní Skrýchov a je způsobený především migrací obyvatel do SO ORP. Nejvíce obyvatel ubývá v obcích Druče, Hadravova Rosička a Doňov. Z předložených údajů je zřejmé, že obyvatelstvo v SO ORP Jindřichův Hradec stárne. Pozvolně klesá procento obyvatel v produktivním věku, výraznější úbytek nastává v procentu obyvatel věkové skupiny do 14 let.

Vzdělanostní struktura obyvatelstva je následující. Bez vzdělání je v ORP Jindřichův Hradec více žen než mužů (0,44 % ku 0,25 %), střední vzdělání má pak bez maturity více mužů (21,5 % ku 15,6 %), ale s maturitou pak více žen (14,25 % ku 11,2 %). Vysokoškolské vzdělání má opět více mužů (4,65 % ku 4,39 %), (ČSÚ, 2020).

5.1.2 Hospodářství

Z hlediska výrobního zaměření je území správního obvodu ORP Jindřichův Hradec průmyslově-zemědělským regionem. Průmyslové podniky jsou soustředěny hlavně v Jindřichově Hradci a zásadním způsobem ovlivňují míru nezaměstnanosti. Ekonomiku ORP Jindřichův Hradec pozitivně poznamenalo poválečné období. Hospodářský profil byl posílen průmyslovou výrobou s návazností na tradice textilní výroby, potravinářský průmysl, dřevařský průmysl a stavebnictví. Během socialistického období se trend rozvoje těchto oborů ve městě udržel. V posledních dvaceti letech se význam těchto odvětví průmyslu snižuje. Došlo k zániku či omezení výroby významných podniků sídlících v Jindřichově Hradci (např. Lada a.s., Jitka a.s., Stavcent a.s., a další). Důvodem byla ztráta trhů v zemích socialistického bloku a nenalezení trhů nových, tlaky na restrukturalizaci průmyslové výroby, nástup levných výrob v Asii a zvyšující se konkurenční boj na tuzemském trhu.

V rámci SO ORP Jindřichův Hradec je registrováno 22 podnikatelských subjektů s více než 100 zaměstnanci. Nejčastěji sídlí v obci Jindřichův Hradec. Největším zaměstnavatelem v ORP Jindřichův Hradec, v kategorii nad 500 zaměstnanců, je Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. Řada zaměstnavatelů má sídlo i v menších obcích, které jsou do jisté míry ekonomicky nezávislé na Jindřichovu Hradci. K významným zaměstnavatelům patří např. POLLMANN CZ s.r.o. (automobilový průmysl), DK OPEN, spol. s r.o. (potravinářský průmysl), či Město Jindřichův Hradec (veřejná správa). Jindřichův Hradec má vysoký podíl zaměstnanosti ve veřejné a státní správě, školství, sociálních službách a zdravotnictví. Celkem je v ORP Jindřichův Hradec 11 612 podnikatelských subjektů (ČSÚ, 2018; Sociodemografická analýza, 2018; Rozbor udržitelného rozvoje, 2016).

K 31.12.2018 měl region Jindřichohradecka 791 evidovaných uchazečů o zaměstnání (oproti 1 801 uchazečů v r. 2012). Mezi nezaměstnanými je 3,5 %

absolventů škol, 2,11 % žen a 18,6 % lidí se zdravotním postižením. Celkem 14,4 % uchazečů je v evidenci déle než 12 měsíců. Míra nezaměstnanosti k uvedenému datu je 2,2 %. V porovnání s celým Jihočeským krajem, v němž ke konci roku 2018 míra nezaměstnanosti dosahovala 2,5 %, byla nezaměstnanost v regionu nižší (2,2 %), (ČSÚ, 2018).

Tab. č. 5: Nezaměstnanost v ORP Jindřichův Hradec

Nezaměstnanost	ORP Jindřichův Hradec					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Evidovaní uchazeči o zaměstnání dosažitelní (v %)	94,2	95,2	92,6	91,5	87,4	87,5
Evidovaní uchazeči o zaměstnání se zdravotním postižením (v %)	12,0	10,5	12,3	15,9	19,5	18,6
Evidovaní uchazeči o zaměstnání – absolventi (v %)	8,3	4,3	6,0	4,3	2,8	3,5
Evidovaní uchazeči o zaměstnání s délkou evidence nad 12 měsíců (v %)	18,3	27,4	26,3	21,0	14,4	14,4
Volná pracovní místa	92	96	134	400	495	619
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	19,6	24,5	13,7	3,7	2,3	1,3
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	5,14	6,9	4,27	4,29	3,14	2,24

Zdroj: ČSÚ, 2018

5.1.3 Občanská vybavenost

V regionu bylo v roce 2018 23 mateřských škol pro 1 828 dětí, 19 základních škol a 5 středních škol. Počet plně organizovaných základních škol na území ORP Jindřichův Hradec je stabilní, školy jsou rozmístěné v celém regionu v těchto obcích a městech: Deštná, šest škol v Jindřichově Hradci, Kardašova Řečice, Kunžak, Nová Bystřice, Nová Včelnice, Stráž nad Nežárkou a Strmilov. Neúplné základní školy jsou v malých obcích, kde probíhá výuka prvního stupně, obvykle ve dvou až třech třídách. Všechny střední školy se nachází v Jindřichově Hradci. Na území ORP jsou následující střední odborné školy – Střední zdravotnická škola, Střední odborná škola a střední odborné učiliště, Gymnázium Vítězslava Nováka, Obchodní akademie TGM a Střední škola obchodu, služeb a provozu hotelů. Vysoké školy zastupuje Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické v Praze také se sídlem v Jindřichově Hradci. Dále na území ORP Jindřichův Hradec působí Základní

umělecká škola Vítězslava Nováka v Jindřichově Hradci, s pobočkami v Kardašově Řečici, ve Studené a v Nové Bystřici (ČSÚ, 2018; Sociodemografická analýza, 2018; Rozbor udržitelného rozvoje, 2016).

V ORP Jindřichův Hradec bylo za posledních deset let do roku 2018 dokončeno celkem 1 246 bytů. Lékařská péče je zajištěna nemocnicí v Jindřichově Hradci a více než 140 ordinacemi lékařů a celkem 17 lékárnami. Podle ČSÚ (2016) je v ORP Jindřichův Hradec celkem 51 obcí, které jsou napojeny na vodovod, celkem 37 obcí má kanalizaci s čistírnou odpadních vod, 23 pak kanalizaci bez čistírny odpadních vod, plynofikováno je 31 obcí, v šesti je dům s pečovatelskou službou, ve 35 obcích je kulturní dům, ve dvou obcích je kino, vlastní hřiště má 40 obcí, dětské hřiště pak 50, celkem 3 obce mají koupaliště a 9 obcí má tělocvičnu či sportovní halu.

5.2 Subjektivní

Tato kapitola se bude věnovat dvěma typům subjektivních selektivních faktorů: sociálnímu kapitálu a reklamě.

5.2.1 Sociální kapitál

Jedním ze subjektivních selektivních faktorů je tzv. sociální kapitál; tento pojem označuje soubor zdrojů, které jsou k dispozici díky vzájemným lidským kontaktům. Jde tedy o soubor sociálních kontaktů, styků i známostí. Úzce souvisí s fenoménem sociální soudržnosti, který podporuje zdárné fungování a prosperitu demokratické společnosti. Základní platformou, která podporuje vznik sociálně soudržné společnosti, je komunita, v jejímž rámci je vytvářen sociální kapitál. Ten plní několik funkcí: stmeluje komunitu zevnitř a v podobě přemostujícího kapitálu propojuje komunitu s ostatními. „*Problematika rozvoje venkovských oblastí v rámci společnosti je charakterizována jako teorie sociálního kapitálu. Ten vymezuje potenciál oblasti založený na kolektivním jednáním a na spolupráci mezi rozvojovými aktéry*“ (Němcová, 2017, s. 20). Jak vyplývá z výše uvedeného, sociální kapitál nezávisí na každém jednotlivém člověku, nýbrž na vzájemných vztazích v rámci celé společnosti i jejích jednotlivých regionů. Vytváření komplexních sociálních sítí a společenské vztahy založené na důvěře podporují rozvoj cestovního ruchu. Podobný efekt přináší vysoká sociální koheze v rámci komunity a sociální interakce. Z toho důvodu jsou i v oblasti Jindřichohradecka podporovány aktivity směřující k sociální kooperaci jak mezi lokálními aktéry, tak mezi aktéry na úrovni regionu či

celého státu. „*Koncept sociálního kapitálu je pojímán různě v závislosti na kontextu, v rámci kterého je zkoumán, nejčastěji je však spojován se sociálními vztahy, sítěmi, důvěrou a normami ve společnosti*“ (Kůsová, 2013, s. 372). V České republice lze nalézt několik kompaktních území s vyšší úrovní sociálního kapitálu. Jedním z nich je právě Jindřichohradecko. Jeho centrum Jindřichův Hradec kooperuje s okolními obcemi, funguje sdružení osmi měst, jehož cílem je aktivní podpora rozvoje cestovního ruchu ve členských obcích (kromě Jindřichova Hradce jde o Litomyšl, Kutnou Horu, Cheb, Hradec Králové, Telč, Třeboň a Poličku), (Beneš, 2014, s. 68).

Lze identifikovat několik forem sociálního kapitálu, které mají vliv na rozvoj cestovního ruchu v daném regionu. Jde například o tzv. kolektivní sociální kapitál (pojetí sociálního kapitálu jako veřejného statku), který zahrnuje veřejné instituce a významně ovlivňuje hospodářský růst regionu. Další formou je tzv. svazující sociální kapitál (rodina, přátelé, sousedé apod.). „Prostřednictvím loajality a důvěry uvnitř těchto skupin dochází k obraně skupin vůči negativním vlivům a vnějším externalitám. Obyvatelé vybraného regionu si tak mohou prostřednictvím této formy sociálního kapitálu chránit vlastní tradice, kulturu, místní folklór před vlivem současného moderního světa“ (REFORMY (297), Kajzar: Cestovní ruch/4, 2015). Svazující sociální kapitál pak podporuje místní i regionální rozvoj pomocí interakcí mezi sociálními skupinami a regionálními a národními aktéry. Pomocí tohoto typu kapitálu může Jindřichohradecko získat finance i data podporující prosperitu místních občanů. V neposlední řadě je významný korporační sociální kapitál, kdy místní občané na dobrovolnické bázi podporují lokální tradice a folklór; zahrnuje ale též různá profesní sdružení, politické strany či odbory snižující sociální soudržnost na území regionu. Cestovní ruch ovlivňuje též kognitivní sociální kapitál, „*který cíleně vede místní aktéry ke vzájemné spolupráci prostřednictvím kognitivních (myšlenkových) procesů, norem, přesvědčení, postojů a hodnot*“ (REFORMY (297), Kajzar: Cestovní ruch/4, 2015). V případě Jindřichohradecka je důležité zaměřit se na transformaci produktu cestovního ruchu do zážitkového cestovního ruchu, který se zaměřuje na propagaci skutečné atraktivity, nabízí prvek, po němž návštěvníci touží, chtějí ho zažít a za tento prožitek zaplatit, zážitek lze do určité míry uzpůsobit individuálním potřebám klienta apod. Dále platí, že tradice (atraktivita) v zážitkovém cestovním ruchu musí být pro klienty uvěřitelná (autentická), a je prezentována odborníkem, který jí rozumí a je schopen ji klientům předat v poutavé a srozumitelné formě (REFORMY (297), Kajzar: Cestovní ruch/4, 2015).

5.2.2 Reklama

V této oblasti je jedním z nejvýznamnějších subjektů Místní akční skupina Česká Kanada (MAS), která se zabývá problematikou dotací v oblasti cestovního ruchu. Sdružení se snaží podporovat rozvoj regionálního cestovního ruchu a lokálních produktů. K tomu je zapotřebí informovanost návštěvníků regionu o těchto produktech prostřednictvím reklamy. V této souvislosti je důležitá role České centrály cestovního ruchu CzechTourism, která se věnuje mimo jiné propagaci tuzemského cestovního ruchu, při čemž zvýšení návštěvnosti tuzemských regionů je jednou z jejích hlavních priorit. Jako nástroje využívá semináře, prezentace a reklamní kampaně. Tak napomáhá i zvyšování příjmů z cestovního ruchu. V Jihočeském kraji je velmi důležitá role Jihočeské centrály cestovního ruchu a destinačních managementů. Reklama je důležitou součástí marketingové komunikace, významnou úlohu hraje i její propojení se sociálními sítěmi. Informování o různých událostech odehrávajících se v regionu napomáhá vytvářet pozitivní reklamu celému regionu. V oblasti cestovního ruchu je potřeba pamatovat i na tzv. ústní reklamu, kdy si mezi sebou turisté předávají zkušenosti s návštěvou daného regionu, případně své názory prezentují na sociálních sítích. V tomto případě jde o tzv. sociální marketing. Rozvoji cestovního ruchu napomáhá dobrá pověst oblasti, doporučení turistů apod. Jindřichohradecký region používá různé formy reklamy. V současnosti je zřejmě nejpoužívanější a nejúčinnější internetová reklama. Region využívá reklamu v rozhlase či televizi, ale též venkovní reklamu, kdy na různé plánované lokální akce či výrobky upozorňuje pomocí reklamních stojanů, laviček či billboardů. V rozvoji cestovního ruchu hraje příznivou roli i tzv. přímý marketing prostřednictvím letáků předávaných osobně či rozesílaných poštou. Od roku 2001 je Jindřichův Hradec členem Dobrovolného svazku obcí Česká inspirace (DSO ČI). Díky tomu se Jindřichův Hradec každoročně prezentuje na tuzemských i zahraničních veletrzích a výstavách cestovního ruchu, kde se účastní Jihočeské expozice a prezentuje se jako nedílná součást turistické oblasti Česká Kanada. Na veletrzích jsou prezentovány též jindřichohradecké propagační materiály – mapy, průvodce, kalendáře akcí apod. od partnerů – například Muzea Jindřichohradecka, Muzea fotografie a moderních obrazových médií, Státního hradu a zámku Jindřichův Hradec apod. *„Výhoda tohoto přístupu spočívá v umístění pultu pod hlavičkou jednotného marketingu Jihočeského kraje a také v ceně, která se pohybuje okolo 15 tisíc korun za každý veletrh. V případě, že by město vystavovalo samostatně, by se cena za účast na jednotlivé akci pohybovala řádově mezi 150 000 až 200 000 korun“* (Výborná, 2020).

6 REALIZAČNÍ FAKTORY

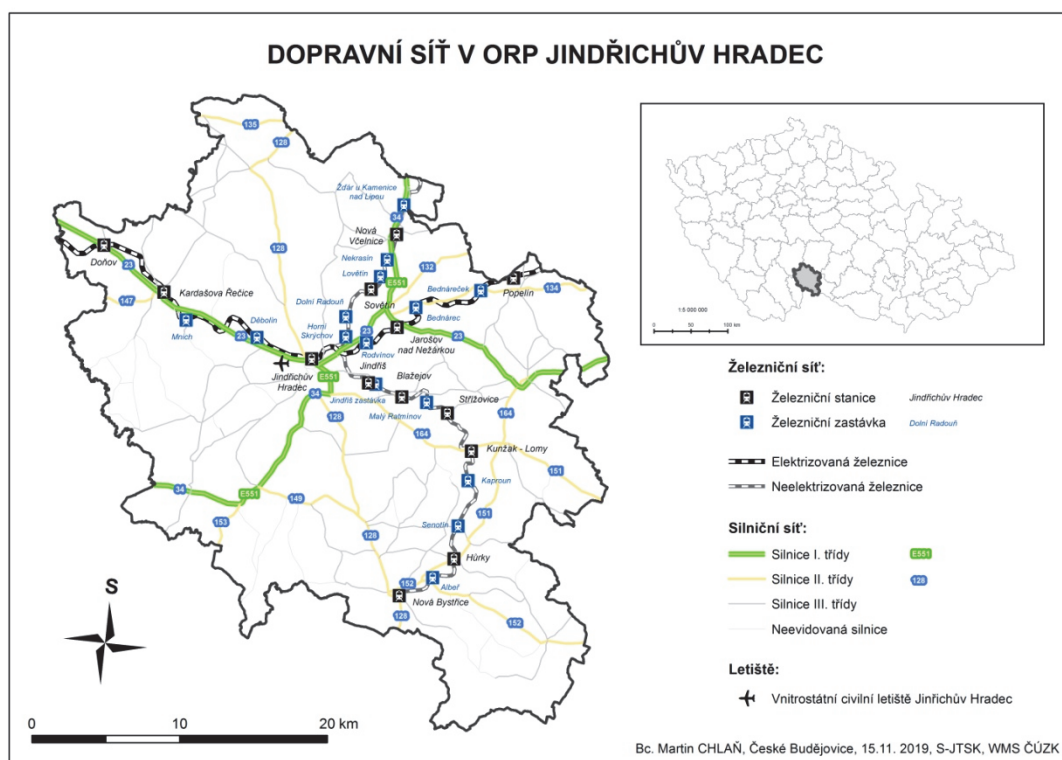
6.1 Technická a dopravní infrastruktura

Technická infrastruktura zahrnuje vedení a stavby a s nimi provozně související zařízení technického vybavení, jako jsou vodovody, vodojemy, kanalizace, ČOV, stavby a zařízení pro nakládání s odpady, trafostanice, energetické vedení, komunikační vedení veřejné komunikační sítě, elektronické komunikační zařízení veřejné komunikační sítě a produktovody.

V rámci SO ORP Jindřichův Hradec je zásobování obyvatel pitnou vodou zajištěno Vodárenskou soustavou jižní Čechy a individuálním odběrem z domovních studní a vrtů. Zdrojem vody pro Vodárenskou soustavu jižní Čechy je vodárenská nádrž Římov a vodárenská soustava Dolní Bukovsko. Zásobování pitnou vodou je ve většině obcí SO ORP Jindřichův Hradec dobré, ale veřejná vodovodní síť nezasahuje do obcí Bednárec, Dívčí Kopy, Hadravova Rosička, Horní Skrýchov, Kačlehy, Nová Olešná, Vlčetínek a Vydří. Kvalita vody v domovních studnách je nevyhovující z důvodu vysokých koncentrací železa a manganu. Vyskytují se také lokální problémy se zajištěním dostatečného zdroje pitné vody v období sucha. Odpadní vody v obcích jsou odváděny do kanalizační sítě (dále na ČOV), popřípadě zachycovány v bezodtokových jímkách a dále jsou likvidovány. Dešťové vody jsou odváděny systémem příkopů, struh a propustků, nebo jednotnou kanalizační sítí, která je téměř ve všech obcích SO ORP Jindřichův Hradec. Kanalizace napojená na ČOV je v obcích Blažejov, Číměř, Deštná, Hadravova Rosička, Hatín, Hospříz, Jarošov nad Nežárkou, Jindřichův Hradec, Kačlehy, Kardašova Řečice, Kostelní Radouň, Kunžak, Lodhéřov, Nová Včelnice, Okrouhlá Radouň, Pístina, Plavsko, Příbraz, Ratiboř, Rodvínov, Roseč, Staré Město pod Landštejnem, Stráž nad Nežárkou, Strmilov, Světce, Újezdec, Višňová, Zahrádky, Žďár. Plynem je zásobováno 31 obcí z celkového počtu 58. Obce, které jsou plynofikovány, uvádí napojení na plyn od 60 do 100 %. Obce bez plynofikace o ní již neuvažují, protože vzhledem k ekonomické náročnosti je to pro obyvatele nerentabilní. V rámci Jindřichova Hradce také dodává teplo společnost Teplo spol. Jedná se zejména o zásobování bytů v panelových sídlištích. Území SO ORP Jindřichův Hradec je dostatečně zásobováno elektrickou energií ve všech jeho obcích. Distribuce elektrické energie je realizována vedením vysokého napětí a velmi vysokého napětí, které je taženo nadzemně. Bohužel nedostatek finančních prostředků menších obcí brzdí výstavbu nové či rekonstrukci stávající technické infrastruktury (ÚAP, 2016; Rozbor udržitelného rozvoje, 2016).

Z hlediska dopravní infrastruktury byla vypracována v roce 2012 studie „Komplexní koncepce dopravní obslužnosti města Jindřichův Hradec“, což je vzorový projekt, který řeší dopravu komplexně (automobilová, cyklistická a pěší doprava, otázka parkování, MHD, ...). Dále byl v roce 2014 schválen dokument „Koncepce rozvoje cyklistické dopravy města Jindřichův Hradec“. Ten navrhuje nové stezky a úpravy stávajících komunikací pro bezpečnější a efektivnější pohyb cyklistů v městě Jindřichův Hradec. SO ORP Jindřichův Hradec má průměrnou hustotu silniční a železniční sítě, územím neprochází žádná dálnice ani rychlostní komunikace. Jindřichův Hradec je napojen na komunikační síť dvěma silnicemi I. třídy a dvěma silnicemi II. třídy. Vazbu na okrajové městské části a blízké okolí umožňuje 6 silnic III. třídy. Územím města Jindřichova Hradce prochází tři železniční tratě, celostátní trať č. 225 Havlíčkův Brod – Veselí nad Lužnicí a dvě úzkorozchodné regionální tratě č. 228 Jindřichův Hradec – Obrataň a č. 229 Jindřichův Hradec – Nová Bystřice. Na severozápadním okraji Jindřichova Hradce je veřejné vnitrostátní letiště se dvěma vzletovými/přistávacími dráhami (asfaltová o délce 700 m a šířce 22 m, travnatá o délce 760 m a šířce 54 m). Letiště je ponejvíce využíváno pro sportovní a rekreační létání a je v provozu pouze za dobré viditelnosti (Závěrečná zpráva koncepce, 2012; Rozbor udržitelného rozvoje, 2016).

Mapa č. 8: Dopravní síť v ORP Jindřichův Hradec

Zdroj: vlastní šetření

6.2 Základní a doprovodná infrastruktura

Tato kapitola se bude věnovat popisu cestovních kanceláří a agentur, turistických a informačních center, ubytovacích zařízení a stravovacích zařízení fungujících v oblasti Jindřichohradecka.

6.2.1 Turistická a informační centra

Jedním z důležitých předpokladů cestovního ruchu je tzv. superstruktura, v jejímž rámci je posuzována mimo jiné i materiálně-technická základna cestovního ruchu, „charakterizovaná existencí základních a doplňkových zařízení cestovního ruchu“ (Škrnová, 2012, s. 25). K těmto zařízením patří informační, turistická a návštěvnická centra. Jejich činnost spočívá v poskytování aktuálních, úplných a objektivních informací, které poskytují bezplatně jako veřejnou službu. Jejich cílem je, aby do regionu přijel co největší počet návštěvníků, kteří by zde strávili co největší počet nocí a utratili co největší objem peněz. Nejdůležitějším informačním centrem na Jindřichohradecku je Městské informační centrum Jindřichův Hradec zřízené městem Jindřichův Hradec. Návštěvníkům kraje poskytuje informace týkající se cestování i kultury jak v samotném městě, tak v celém regionu. Turistům jsou zde k dispozici propagační materiály o městě i Jindřichohradeckém mikroregionu a o celém Jihočeském kraji jak v češtině, tak v několika světových jazycích. Středisko poskytuje i mapy, průvodce apod. Informační středisko též zajišťuje předprodej vstupenek na různé akce (například festivaly) konané v regionu. Turistické informační středisko Nová Bystřice poskytuje především informace o kulturním dění ve městě a blízkém okolí, o ubytování a stravování ve městě, o dopravě, i služby jako například kopírování a skenování, přístup na internet či organizaci kulturních akcí. Centrum bezplatně poskytuje návštěvníkům plánky města a okolí, mapu zimních běžeckých tras v České Kanadě a další turistické informační letáky a mapy. Prodává mapy, brožury a knihy s regionálním zaměřením, turistické známky (Nová Bystřice, Úzkokolejka Nová Bystřice, Česká Kanada, Veteran Muzeum, Kámen republiky), turistické vizitky, turistické nálepky (Nová Bystřice, Veteran Muzeum, Kámen republiky, Nová Bystřice – Graselovy stezky), štítky na hole, pohlednice a další suvenýry (Mitášová, 2020).

6.2.2 Cestovní kanceláře a agentury

Na Jindřichohradecku kromě turistických a informačních středisek realizují prodej zboží a služeb cestovního ruchu též cestovní kanceláře a agentury. V tomto

případě se prodej uskutečňuje výhradně na trhu cestovního ruchu. Cestovní kancelář je podnikatelský subjekt, „který je na základě koncese oprávněn organizovat, nabízet a prodávat zájezdy“, zatímco cestovní agentura je podnikatelský subjekt, „který je na základě ohlášení volné živnosti oprávněn nabízet, prodávat a zprostředkovávat prodej jednotlivých služeb cestovního ruchu (např. zabezpečení dopravy, ubytování, stravování, průvodcovských služeb apod.) a organizovat, nabízet a zprostředkovávat prodej kombinací jednotlivých služeb cestovního ruchu, vyjma prodeje zájezdů coby zákonem definovaných kombinací jednotlivých služeb cestovního ruchu“ (Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou, 2020).

V regionu působí několik cestovních kanceláří: například Čedok, který se zaměřuje i na příjezdovou turistiku a tuzemské zájezdy. Návštěvníkům je schopna nabídnout komplexní služby pro jednotlivce i skupiny: kromě ubytování a stravování jde o transfery a pronájem vozidel, okružní jízdy a výlety, vstupenky na kulturní, společenské a sportovní akce apod. Z tuzemských zájezdů nabízí rekreační pobyty, rehabilitační a léčebné pobyty, pobyty se sportovním zaměřením, pobyty pro seniory i školy v přírodě (O nás, 2020). Dalším subjektem je Cestovní agentura Dana Hronová, která kooperuje s velkými cestovními kanceláři (například s Čedokem, EXIM Tours, CK Alexandria, FIRO-tour apod.). Nabízí služby pro všechny věkové kategorie, pro individuální návštěvníky i skupiny. V nabídce má letní i zimní zájezdy, pobytové i poznávací, nabízí též zájezdy na míru. Její služby lze využít i v rámci pobočky CK Blue Style v Jindřichově Hradci. K dalším cestovním kancelářím a agenturám působícím v oblasti Jindřichohradecka patří Cestovní kancelář Blue Style, Cestovní agentura Irena Hadravová, Cestovní agentura Žabka a další.

6.2.3 Ubytovací zařízení

Jindřichohradecko nabízí různé formy ubytování rozmanitého typu. Návštěvníci mohou bydlet jak na venkově na statku v rámci venkovské turistiky, tak v centru města v několikahvězdičkových hotelích: viz například hotely Vajgar, Concertino Zlatá Husa, Bílá paní, Hotel Berger Kamenice nad Lipou apod. Některé z hotelů jsou díky svému vybavení určeny i pro tzv. kongresovou turistiku, pořádání školení či dalších akcí. Soukromé ubytování nabízí penziony Na 15. POLEDNÍKU, Cyklopenzion Kasper, Penzion a restaurace U Tkadlen, Penzion IGA, Panama, Perla, U Lucerny, Černej pták, Palice, Měšťan, Pension u Tomáše, Penzion Pod Farou Horní Pěna, Penzion na Hostici Číměř, Penzion Tebo Nová Včelnice, Penzion

Pístina, Andělský Dvůr Světce, Penzion Blanko Nová Bystřice, Penzion a Hostinec Na Návsi Nová Bystřice, Amenity Resort Česká Kanada Nová Bystřice, Ubytování Ve Mlejně Nová Bystřice, případně lze zvolit ubytování v apartmánech: Apartmán v centru, Penzion Apartmány VALA Stráž nad Nežárkou, Apartmány SOFIA Kamenice nad Lipou a další zařízení. Cenově dostupnější a ekologičtější ubytování umožňují chatky (chatová osada Břeskáč), chalupy, ubytovny či autokempy (Autokemp Jindřiš), (Ubytovací zařízení, 2020). Jindřichohradecko nabízí i bezbariérové ubytování. Ubytovací služby se v regionu významným způsobem podílejí na zajištění a realizaci cestovního ruchu. Díky povaze svého produktu jsou ubytovací služby neskladovatelné, což znamená, že nevyužití těchto zařízení znamená z ekonomického hlediska ztrátu.

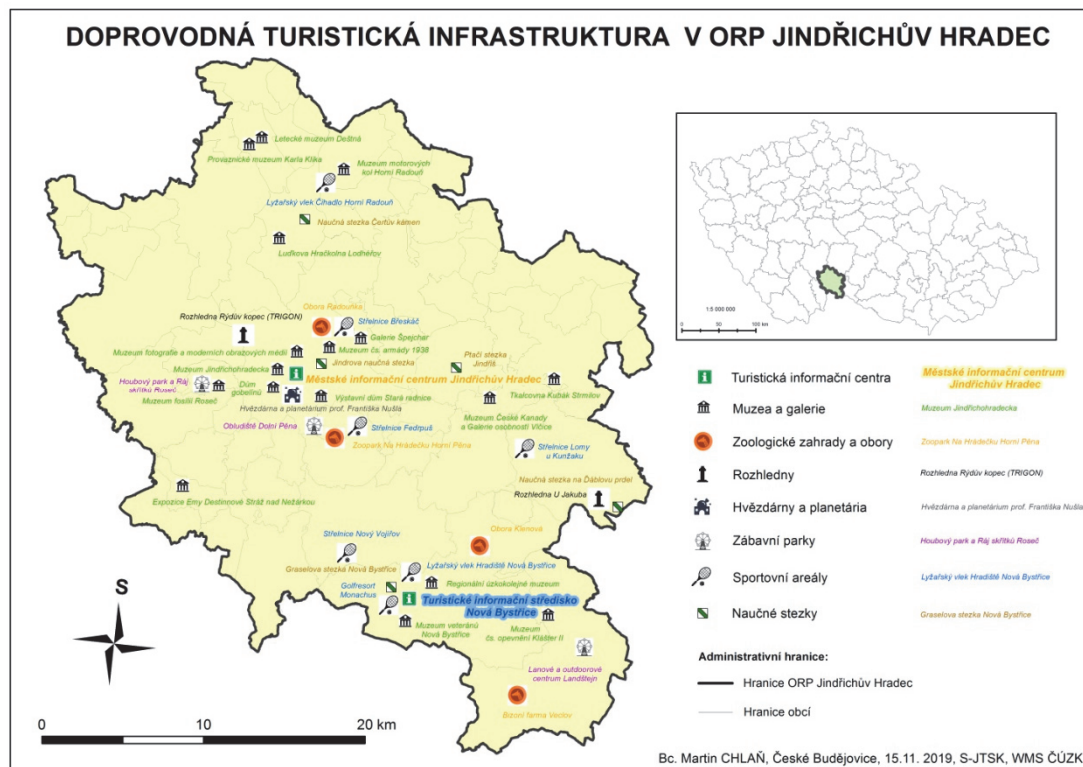
6.2.4 Stravovací zařízení

Jindřichohradecko nabízí široké spektrum stravovacích zařízení nejrůznějších typů nabízejících jak tuzemskou, tak světovou kuchyni. Jde o bistra: Asijské bistro u Zlatého Bažanta, Bistro Pod Kaštany, Labužník, ROJ Kebab house; restaurace: Restaurace a hotel Bílá paní, Restaurace č. p. 4/I, Indická restaurace Gateway of India, Hausrovo pivní sanatorium, Černej pták, Dobré časy, Gentleman, Hana Club, Jiskra, Kozlovna, Na Nežárce, Na Palásku, Tankovna Vajgar, U Papoušků; cukrárny a kavárny: Kaštánek, Cukrárna, kavárna Růže, DéKáčko, Fabia Kaffee u Bašatů, Kavárna a cukrárna Florián, Čokíno – čokoládové speciality, kavárna, točená zmrzlina, Městská kavárna Caffè della Città, Mocca Caffè, Restro, Sen, Štrapatá Bohunka; bary (které plní především společensko-zábavní funkci): Bar Restaurant Udírna, Café Bar Studio 13, DADA CLUB KASPER; pizzerie: Pizza-Bar Denisa, Pizza Herb, Pizzeria Padrino, Pizzeria Dolce Vita, Cukrárna a Pizzerie Baroko, i čajovny: Čajovna U Zámku apod. (Stravovací zařízení, 2020) V řadě případů jsou stravovací zařízení součástí výše zmíněných ubytovacích zařízení.

Tato zařízení slouží pro uspokojení základních potřeb návštěvníků kraje, a to jak během transportu do cílové destinace, tak během samotného pobytu (formou ubytování se snídaní, polopenze, plné penze či all inclusive). Sekundární hodnotou je pro návštěvníky seznámení se s místními zvyklostmi ve stravování. Stravovací zařízení proto musí být schopna nabízet na svých jídelních lístečích jídla jak tradiční a specifická pro daný region – lokální gastronomické produkty, tak jídla běžná v současné nabídce restaurací a dalších stravovacích zařízení. Pro některé turisty může být ochutnání lokálních jídel dokonce primárním motivem pro návštěvu

regionu. Vzhledem k tomu, že stravovací služby nejsou členěny do kategorií, jako je tomu u ubytovacích služeb, na kvalitu poskytovaných služeb musí dbát samotní provozovatelé podniků.

Mapa č. 9: Doprovodná turistická infrastruktura v ORP Jindřichův Hradec

Zdroj: vlastní šetření

6.3 Organizace v působnosti cestovního ruchu

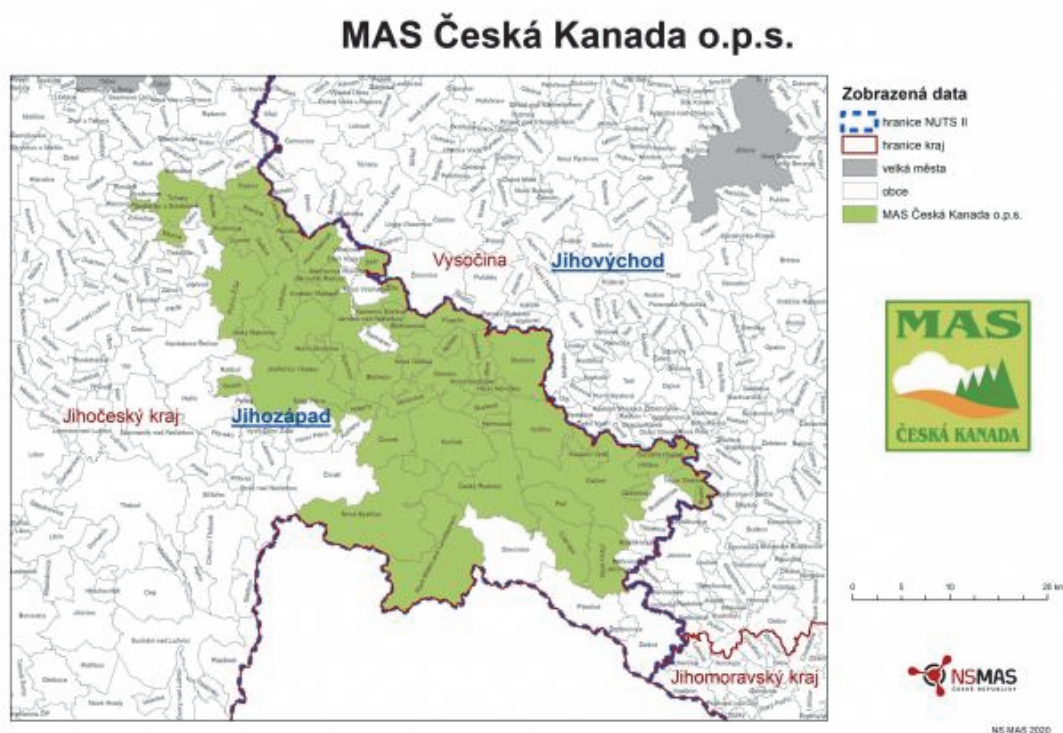
Stěžejní organizací v oblasti cestovního ruchu je Mikroregion Jindřichohradecko – svazek obcí Jindřichohradecko (viz Obr. 8), který představuje dobrovolný svazek obcí v okrese Jindřichův Hradec, jejichž cílem je rozvoj regionu a společný postup při rozvoji obcí i regionu jako celku. Má sídlo v Jindřichově Hradci a sdružuje obce Bednářeček, Člunek, Deštná, Horní Radouň, Horní Skrýchov, Hospříz, Jarošov nad Nežárkou, Jindřichův Hradec, Kostelní Radouň, Lodhěřov, Nová Včelnice, Okrouhlá Radouň, Rodvínov, Roseč, Střížovice, Světce, Velký Ratmírov, Vícemil. Svazek obcí Mikroregionu Jindřichohradecko byl vytvořen Smlouvou o založení svazku obcí uzavřenou 27. 5. 2002 v Jindřichově Hradci. Předmětem činnosti Mikroregionu Jindřichohradecko je mimo jiné financování a jeho zdroje, územní rozvoj, regionální ekonomický rozvoj, informace a komunikace, informační servis, správa veřejných služeb, sociální péče, bytová politika, sociální politika, vzdělání, kultura, sport, cestovní ruch, turistika, pozemní

komunikace, zásobování energiemi, vodní hospodářství, zemědělství, průmysl, ochrana krajiny, přírody a historického dědictví kulturních památek, odpadové hospodářství, ekologie apod. (Mikroregion Jindřichohradecko, 2019).

Další organizací je Místní akční skupina Česká Kanada, o.p.s. (viz Obr. 6 a 7), která je prostředníkem mezi veřejnou správou, podnikateli a neziskovými organizacemi za účelem rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím iniciativy LEADER. Cílem program LEADER+ je napomoci rozvoji regionu prostřednictvím realizace projektů a s finanční pomocí ve formě dotací jak z tuzemských zdrojů, tak z fondů Evropské unie. Projekt funguje na základě definované rozvojové strategie MAS (Integrovaná strategie rozvoje území MAS Česká Kanada) v souladu se stanovami Iniciativy LEADER+ i se Strategickým plánem rozvoje města Jindřichův Hradec. Podle Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Česká Kanada je cestovní ruch jednou z klíčových oblastí rozvoje (spolu s místní ekonomikou, kvalitou života ve městech a obcích, životním prostředím a zemědělstvím a spoluprací pro udržitelný rozvoj). Strategickým cílem je podporovat místní rozvoj prostřednictvím zvyšování kvality turistické infrastruktury, specifickým cílem je rozvoj sítě kvalitní turistické infrastruktury. Základní je tedy snaha o vytvoření příznivých podmínek pro turisty, které budou pokud možno maximálně využívat potenciál cestovního ruchu v regionu a budou fungovat v souladu s udržitelným rozvojem.

Obr. č. 6: MAS Česká Kanada, o.p.s.

Zdroj: Místní akční skupina Česká Kanada, 2020

Regionální rozvojová agentura jižních Čech zahájila svou činnost v roce 1999 „na principu partnerství jednotlivých regionálních subjektů působících v jižních Čechách, s cílem podporovat hospodářský, sociální a kulturní rozvoj Jihočeského kraje. Zapojit se mohou také samotní občané, kterým není lhostejné jejich žití na venkově.“ (Vítejte na stránkách Regionální rozvojové agentury jižních Čech, 2015). Agentura je regionálním centrem mezinárodní kooperace a podílí se na přípravě a řízení projektů financovaných ze státního rozpočtu či z evropských fondů. Poskytuje též služby státní správě a samosprávě, podnikatelským subjektům, školám a univerzitám. Těmito způsoby RERA podporuje regionální rozvoj a formou poskytované metodické a technické podpory i prostřednictvím aktivní účasti na regionálních rozvojových aktivitách napomáhá „co nejefektivnější realizaci jednotlivých projektů.“ (Vítejte na stránkách Regionální rozvojové agentury jižních Čech, 2015). Jednou z jejích strategických koncepcí je revitalizace chátrajících objektů pro rozvoj cestovního ruchu, kdy měl zadavatel zájem o posouzení (v souladu s rozvojovými plány Jihočeského kraje) využití chátrajících objektů (tzv. brownfields) v obcích, městech a kraji pro cestovní ruch. Studie se vztahovala na mikroregiony s největším potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a s vysokým počtem chátrajících objektů (Strategické koncepce, 2015).

Obr. č. 7: Logo MAS Česká Kanada

Zdroj: Místní akční skupina Česká Kanada, 2020

Rozvoj cestovního ruchu je cílem Vzdělávacího a kulturního centra Jindřichův Hradec, p.o., které provozuje Hvězdárnu a planetárium prof. Františka Nušla, Muzeum fotografie a moderních obrazových médií a Dům gobelínů, kulturních tradic a řemesel, zajišťuje propagaci a pořádání kulturních a vzdělávacích akcí apod. Tato příspěvková organizace byla založena 1. října loňského roku. Důležitým podporovatelem rozvoje cestovního ruchu je též Jihočeský kraj, který mimo jiné připravil a financoval projekty Rodinný pas a Senior pas. Rodinný pas poskytuje slevy rodinám z Jihočeského kraje a jeho účelem je mimo jiné usnadnit využívání produktů a služeb v oblasti cestovního ruchu. Senior pas je poskytován občanům starším 55 let, kterým umožňuje využívání slev mimo jiné v oblastech cestování, ubytování, stravování či návštěv kulturních památek. Za účasti zástupců Jihočeského kraje byl v loňském roce zahájen projekt přeshraniční kooperace v oblasti cestovního ruchu nazvaný Výlety k našim sousedům. „Cílem připravené strategie bylo spojení se s poskytovateli turistických nabídek na české straně a vzájemná propagace. „Hosté by měli být již v zemi, ze které pocházejí, upozornění na nabídku výletních cílů v sousední zemi, které je možno navštívit a zhlédnout v rámci jednodenních výletů.“ (Projekt „Výlety k našim sousedům“, 2019). Kromě turistů z České republiky i ze zahraničí jsou objektem zájmu místní podnikatelé ve venkovském cestovním ruchu. Pozitivní dopady aktivit by měli pocítit všichni místní občané, když vzniknou nová pracovní místa a bude zkvalitněna, případně nově vytvořena infrastruktura, zlepšeno životní prostředí apod.

7 FUNKČNÍ TYPOLOGIE STŘEDISEK CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch klade na sektor služeb některé nároky, kdy je pro plné využití jeho potenciálu nutné přizpůsobit strukturu služeb nabídce střediska cestovního ruchu. V rámci tzv. turistické rajonizace lze vymezit několik typů funkčně-prostorového využití území České republiky pro cestovní ruch. Následně lze provést vymezení základní funkční typologie nejdůležitějších středisek cestovního ruchu (Vystoupil, Holešinská a Šauer, 2007, s. 11). Středisko cestovního ruchu je obec, která disponuje alespoň 250 lůžky v dostupných ubytovacích zařízeních. V roce 2018 dosáhl počet hromadných ubytovacích zařízení v ORP Jindřichův Hradec celkem 114 zařízení s 5924 lůžky (Vybrané ukazatele za správní obvod Jindřichův Hradec v letech 2001–2018, 2018).

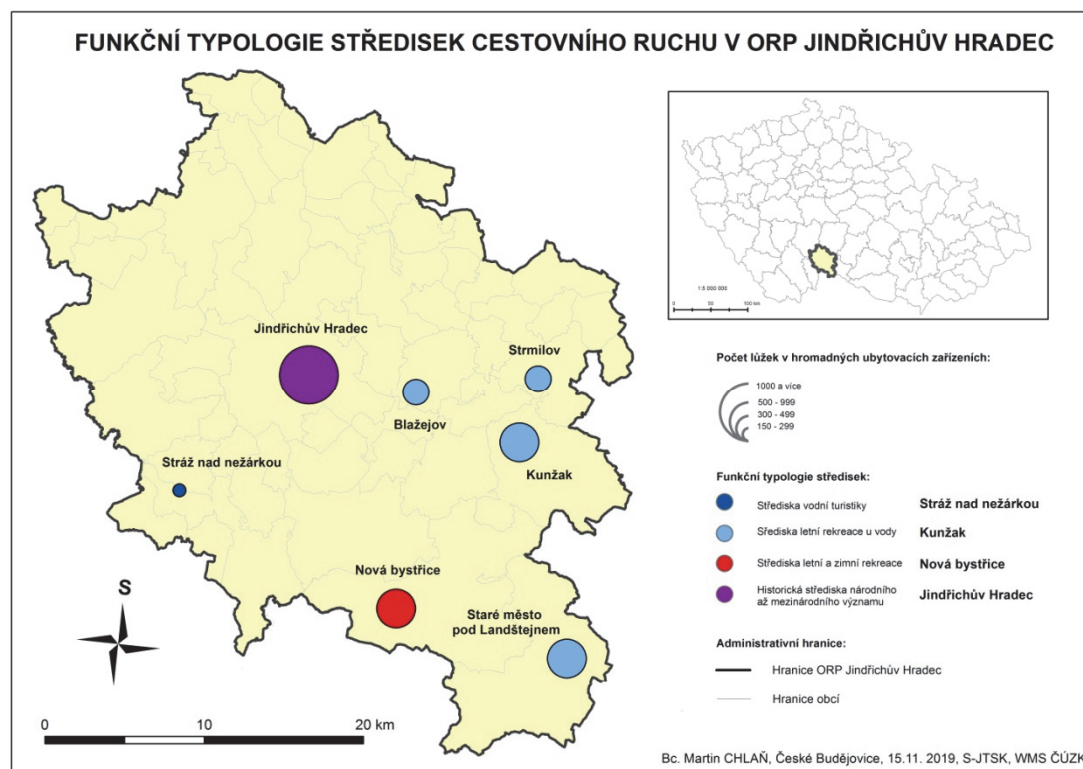
Na druhou stranu význam středisek cestovního ruchu nelze hodnotit jen na základě počtu dostupných lůžek. V kategorii měst jsou nejvýznamnější krajská historická městská centra, kde se nacházejí neznámější historické či národní kulturní památky, jsou zde divadla, konají se zde kulturně společenské akce, výstavy, kongresy apod. Druhou kategorií, kam spadá například Jindřichův Hradec, jsou historická města národního významu. Tato města jsou významná z hlediska návštěvnosti či vybavenosti základní turistickou infrastrukturou. Do třetí významové kategorie patří menší regionální a lokální městská centra, která mají ekonomickou, kulturní či obchodní funkci (Vystoupil, Kasagrand a Šauer, 2016, s. 177).

Cestovní ruch v ORP Jindřichův Hradec se soustřeďuje do následujících středisek cestovního ruchu: historická střediska národního i mezinárodního významu (Jindřichův Hradec), střediska letní rekreace u vody (Strmilov, Blažejov, Kunžak, Staré Město pod Landštejnem), střediska vodní turistiky (Stráž nad Nežárkou, neboť řeka Nežárka je vhodná pro vodní turistiku pro všechny návštěvníky regionu včetně rodin s dětmi) a střediska letní a zimní rekreace (Nová Bystřice). Zimní rekreace na Novobystřicku je soustředěna v lyžařském areálu Hradiště, během letní sezóny se zde dynamicky rozvíjí letní rekreace v podobě pěší turistiky a cykloturistiky).

V ORP Jindřichův Hradec lze tedy z identifikovaných typů středisek cestovního ruchu nalézt nejvíce středisek letní rekreace u vody (především díky zdejší zachovalé přírodě). Tomu odpovídá i vybavení lůžkovými kapacitami, jejichž kvalita je nicméně v některých případech diskutabilní. Rekreační středisko Starek

Strmilov je vhodné jak pro rekreaci jednotlivců, tak pro dovolenou rodin s dětmi. Středisko je situováno na břehu rybníka Komorník, mezi obcemi Strmilov a Leština na okraji přírodního parku Česká Kanada. Nad městečkem Kunžak se nachází rekreační areál Centrum Česká Kanada umístěný v blízkosti lesů. Oblast je ohraničena městy Dačice, Nová Bystřice, Slavonice a obcí Kunžak. Návštěvníkům je k dispozici celoroční ubytování v přírodě lesnaté vrchoviny, dovolená, relaxace, odpočinek, sportovní i kulturní vyžití. V Blažejově se nachází rekreační středisko Malý Ratmírov, který nabízí ubytování u rybníka. Rekreační středisko Nový Řadov u Stráže nad Nežárkou nabízí návštěvníkům ubytování v chatkách, ve srubech i v budovách. Areál je přístupný veřejnosti po celou dobu provozu kempu, s výjimkou letních prázdnin, kdy se zde konají dětské tábory. Z hlediska cestovního ruchu nejvýznamnější je historické středisko národního až mezinárodního významu – samotný Jindřichův Hradec. V Jindřichově Hradci je návštěvníkům k dispozici řada historických památek, hrad, kostely, či světový unikát Krýzovy pohyblivé jesličky zapsané na seznamu UNESCO.

Mapa č. 10: Funkční typologie středisek cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec

Zdroj: ČSÚ 2018, vlastní šetření

8 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Následující část diplomové práce bude provedena pomocí kvantitativního výzkumného šetření. V první fázi bude proveden sběr a analýza dat, na základě získaných dat budou následně potvrzeny či vyvráceny tři hypotézy stanovené v úvodu práce. Výzkum bude proveden prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření, kdy je zaručena anonymita poskytnutých dat. Nezbytná etická pravidla výzkumu budou ošetřena tak, že v úvodu dotazníku se autor dotazníku a diplomové práce představí a stručně popíše téma a cíle výzkumu. Respondentům budou poskytnuty všechny relevantní informace před vyplněním dotazníku přímo v textu dotazníku, spolu s kontaktem na autora výzkumu pro případ, že by měli nějaké otázky. Respondenti budou dále informováni, jakým způsobem bude s daty nakládáno (viz kapitola 3. Metodika práce).

Získané poznatky budou využity pro SWOT analýzu, v níž budou všechna zjištěná fakta shrnuta a vyhodnocena ve formě přehledné tabulky. Její určitou nevýhodou je statické zobrazení dat a nemožnost zjištění vývojových trendů. SWOT analýza je metoda zabývající se zkoumáním problematiky z vnějšího a vnitřního pohledu – v tomto případě snahou nalézt silné a slabé stránky cestovního ruchu v regionu Jindřichohradecka a příležitosti i ohrožení, která znamenají rizika pro jeho rozvoj. Na základě SWOT analýzy je formulována nová strategie, která je prezentována jako výsledné řešení. Měkká data (vyjadřující postoje a názory respondentů) byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření a analýzy potenciálu faktorů cestovního ruchu.

8.1 Forma dotazníku, sběr dat a charakteristika výzkumného vzorku

Jak bylo řečeno výše, jako výzkumný nástroj pro sběr dat je využit dotazník vlastní konstrukce. Celkem se dotazník skládá ze sedmnácti otázek. Ze sociologického hlediska lze konstatovat, že provádíme kvantitativní výzkum. Dotazník je jednou z nejběžnějších metod sběru dat. Jako anonymní bude distribuován elektronicky prostřednictvím e-mailu. Obsahuje převážně uzavřené otázky, na něž respondenti volí jednu či více z předem připravených odpovědí.

Uzavřené otázky jsou v několika případech doplněny otevřenými otázkami, u nichž se respondenti mohou blíže rozepsat k dané otázce.

Anonymní dotazník byl respondentům poskytnut v elektronické podobě, která znamená úsporu časovou (možnost oslovit větší množství respondentů v krátkém čase, vyplnění navíc zabere také respondentům menší množství času) i ekonomickou. Sběr dat probíhal ve dvoutýdenním časovém horizontu ve dnech 3.2.2020–17.2.2020. Dotazníky byly šířeny pomocí elektronické formy přes oficiální e-mailové adresy infocenter, a to v době od 3.2.2020 do 17.2.2020. Nejprve byla telefonicky oslovena dvě informační centra. Poté byl oběma rozeslán elektronický dotazník na příslušné e-mailové adresy infocenter. Podoba celého dotazníku, který byl rozeslán pracovníkům dvou informačních center ORP Jindřichův Hradec, je vložena mezi přílohy diplomové práce (viz Příloha č. 1).

Co se týče charakteristiky zkoumaného vzorku, respondenty dotazníkového šetření byli pracovníci dvou informačních center ORP Jindřichův Hradec: Městské informační centrum Jindřichův Hradec, ul. Panská 136/I, 377 01 Jindřichův Hradec a Turistické informační středisko Nová Bystřice, Mírové nám. 54, 378 33 Nová Bystřice. Výběr respondentů je tedy zaměřen lokálně – výzkum se zaměřuje na oblast Jindřichohradecka. Také z důvodu značného pracovního zatížení pracovníků byl zvolen kvantitativní typ výzkumu. Centra byla nejprve kontaktována telefonicky. Po telefonické domluvě jim byly elektronicky prostřednictvím e-mailu zaslány dotazníky. Cílem dotazníkového šetření bylo zjištění informací a názorů na problematiku cestovního ruchu v oblasti Jindřichohradecka. Dotazníkové šetření slouží pouze jako doplňující podpůrná informace k analýze potenciálu cestovního ruchu na Jindřichohradecku.

Data získaná z dotazníků budou statisticky vyhodnocena pomocí tzv. Pearsonova korelačního koeficientu (Pearson correlation coefficient) pro vyčíslení lineárního vztahu dvou náhodných veličin X a Y . Hodnotu Pearsonova korelačního koeficientu určíme jako:

$$R(X, Y) = \frac{E((X - EX)(Y - EY))}{\sqrt{DX}\sqrt{DY}}$$

Koeficient může nabývat hodnot od -1 do 1, přičemž hodnota $R(X, Y)$ je kladná v případě, že vyšší hodnoty X souvisí s vyššími hodnotami Y , a je záporná v případě, že nižší hodnoty náhodné veličiny X souvisí s vyššími hodnotami náhodné

veličiny Y. Hodnoty -1 či 1 získáme pouze tehdy, když body zobrazené v bodovém grafu leží na přímce s kladnou, respektive zápornou směrnicí (Pearsonův korelační koeficient, nedatováno).

8.2 Prezentace výsledků dotazníkového šetření

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že většina pracovníků z Městského informačního centra Jindřichův Hradec (MIC JH) a Turistického informačního střediska Nová Bystřice (TIS NB) si myslí, že nabídka venkovské turistiky v regionu je dostatečná. Nadpoloviční většina z nich si myslí, že v oblasti Jindřichohradecka je dostatečná také kapacita ubytovacích zařízení. Co se týče nabídky destinačních produktů cestovního ruchu v regionu (např. z kategorií: aktivní dovolená, cykloturistika, gastronomie, lázně – wellness – zdraví, památky a historická místa, pěší turistika, rodinná dovolená a zimní dovolená), respondenti z MIS JH upozorňovali, že město JH je zakládajícím členem Destinačního managementu Česká Kanada, z. s. a v současné době probíhá realizace tří produktů pro letošní rok: Česká Kanada na kole, Dětská Kanada a Tady to žije. Respondenti z TIS NB uvedli, že mají k dispozici řadu materiálů, a to nejen z měst spadajících do České Kanady, ale z celého Jihočeského kraje – jde například o brožury přibližující různá místa regionu, mapy, kalendáře akcí, propagační materiály ubytovatelů či restaurací. V obou případech přitom všichni respondenti uvedli, že jsou tyto produkty komunikovány před jejich turistické informační centrum. Podle respondentů je provozována společná prezentace a komunikace nabídky na Jindřichohradecku, konkrétně za turistickou oblast Česká Kanada se centra pravidelně účastní velkých veletrhů cestovního ruchu, jsou vydávány společné propagační materiály, jednotná image regionu je budována i prostřednictvím webových stránek a sociálních sítí.

Co se týče finanční podpory města, roční příspěvek města Jindřichův Hradec (JH) do Destinačního managementu Česká Kanada, z.s. je zhruba 220 000 Kč. Centrum tyto prostředky investuje primárně do podpory zážitkové turistiky a na pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí. Přibližnou návratnost prostředků z oblasti cestovního ruchu v oblasti nicméně nedokázali respondenti posoudit, neboť nemají tyto údaje k dispozici. Centra dále čerpají finanční podporu na rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím veřejné podpory či formou dotačních titulů z Evropské unie: JH využívá dotačního programu Jihočeského kraje i Fondu

malých projektů, který administruje Jihočeská Silva Nortica, Nová Bystřice získává dotace především na kulturní akce, které pořádá. Co se týče kooperace se zájmovými rozvojovými organizacemi v rámci působnosti rozvoje cestovního ruchu, JH je zakládajícím členem spolků Mikroregion Jindřichohradecko, MAS Česká Kanada a Destinační management Česká Kanada, z.s. a Nová Bystřice je součástí Destinačního managementu Česká Kanada, z.s. Respondenti hodnotí tuto spolupráci víceméně kladně.

Rozvoj venkovského cestovního ruchu v oblasti je podle respondentů dostatečně podporován (35 % odpovědí určitě ano, 65 % odpovědí spíše ano). Na druhou stranu by rozšířili možnosti podpory venkovské turistiky prostřednictvím aktivnější spolupráce místních podnikatelů. Oblast Jindřichohradecka má podle respondentů dostatečné předpoklady pro rozvoj venkovského cestovního ruchu. Zajímavý rozpor nastal u názorů na využití oblasti venkovským cestovním ruchem. Respondenti z Nové Bystřice si myslí, že její potenciál není dostatečně využit (je zde místo pro další turisty), zatímco respondenti z JH vnímají, že lokalita je plně využita a turistů je mnoho. U posledních tří otázek mohli respondenti zvolit více odpovědí. Při identifikaci hlavních nedostatků v rozvoji venkovského cestovního ruchu se respondenti z obou oblastí shodli na nedostatečném počtu ubytovacích a stravovacích zařízení a nedostatky shledávali i v jejich kvalitě. Od rozvoje cestovního ruchu v oblasti očekávají příliv finančních zdrojů, naopak neočekávají snížení míry nezaměstnanosti v regionu, ztraktivnění lokality a zvýšení její prestiže ani rozvoj ostatních odvětví. Co se týče typu cestovního ruchu, pro který jsou v dané oblasti vhodné předpoklady: respondenti z Jindřichova Hradce uvádí cyklistiku a pěší turistiku, chalupaření a chataření, agroturistiku a jezdeckou turistiku (tzv. hipoturistiku), myslivost a rybaření, koupání a vodní turistiku, respondenti z Nové Bystřice uvádí cyklistiku a pěší turistiku, chalupaření a chataření, myslivost a rybaření, koupání a vodní turistiku.

Výpočet Pearsonova korelačního koeficientu byl proveden s využitím funkce aplikace Microsoft Excel PEARSON, která vrací hodnotu Pearsonova koeficientu korelace r . Hodnota r leží mezi hodnotou -1.0 pro úplnou zápornou korelaci a hodnotou $+1.0$ pro úplnou kladnou korelaci a vyjadřuje lineární vztah mezi dvěma množinami dat. Všechny vypočtené hodnoty se nacházely mezi oběma krajními hodnotami. U první stanovené hypotézy funkce PEARSON určila výslednou hodnotu Pearsonova korelačního koeficientu $0,258145528$, to znamená, že byla zjištěna

statisticky významná závislost mezi zkoumanými množinami dat (na druhou stranu je otázkou, zda je hodnota koeficientu dostatečná na to, aby bylo možné vyvodit, že mezi zkoumanými veličinami skutečně existuje významný vztah). U druhé hypotézy vyšla hodnota Pearsonova korelačního koeficientu $-0,157685594$, tedy nebyla zjištěna statisticky významná závislost mezi dvěma množinami dat. U třetí hypotézy byla dosažena hodnota Pearsonova korelačního koeficientu $-0,356$, a tak byla zjištěna malá statisticky významná závislost mezi množinami dat. Pro další výzkum a větší přesnost získaných výsledků by bylo možné dodatečně porovnat tzv. testovou statistiku a její tzv. kritickou hodnotu. *„Testová statistika je číslo, které bere v potaz spočítaný korelační koeficient a množství dat, která máme k dispozici. Čím vyšší je spočítaná korelace a čím více hodnot máme k dispozici, tím bude toto číslo větší. Kritická hodnota je číslo z tabulek, které představuje minimální hodnotu, jež musí testová statistika mít, abychom mohli tvrdit, že je ‚dost velká‘.“* (Fiřtová, 2020).

9 DISKUZE

V této kapitole bude diskutován potenciál faktorů cestovního ruchu na Jindřichohradecku. Nejprve bude zhodnocen potenciál lokalizačních, selektivních a realizačních faktorů, následně bude provedena SWOT analýza cestovního ruchu na Jindřichohradecku (kdy budou identifikovány silné a slabé stránky jindřichohradeckého regionu i existující příležitosti a hrozby, a to včetně zhodnocení jejich významu a možnosti jejich ovlivnění samotným regionem). Též bude zhodnocen potenciál cestovního ruchu v tomto regionu podle Bínovy metodiky, včetně diskuze o dalších autorech, kteří se věnovali tématu rozvoje potenciálu pro cestovní ruch.

9.1 Potenciál lokalizačních faktorů

Lze konstatovat, že lokalizační faktory jsou základem pro budoucí rozvoj cestovního ruchu. Potenciál lokalizačních faktorů – funkční využití Jindřichohradecka cestovním ruchem z hlediska přírodních možností či charakteru a kvalit společenských podmínek a atraktivit – je značný, ale dosud plně nevyužitý. Město Jindřichův Hradec lze považovat za turistické centrum regionu. Pokud budou v něm realizované aktivity vhodně provázány a kombinovány, lze jeho potenciál rozšířit i na další obce regionu, a zvýšit tak potenciál cestovního ruchu například prostřednictvím zvýšení dostupnosti aktivit pro návštěvníky města a provázané atraktivní nabídky formou mikroregionálních balíčků (potenciál spočívá například v rozšíření nabídky klidné rekreace pro celou rodinu, existuje též značný potenciál pro rozvoj lázeňství vzhledem k bohatým nalezištím rašeliny a slatiny v oblasti Třeboňské pánve). To na druhou stranu vyžaduje dlouhodobou a promyšlenou kooperaci při řízení cestovního ruchu mezi jednotlivými obcemi mikroregionu.

Kvalita životního prostředí v regionu je relativně dobrá, což potenciál lokalizačních faktorů zvyšuje. Počasí má značně proměnlivý charakter, přičemž větší část území tvoří mírně teplá oblast, do které zasahuje chladná a teplá oblast. Na území se nachází řada vodních ploch, rybníků a jezer. Téměř 40 % území pokrývají lesy, rozkládá se zde několik chráněných krajinných území (například přírodní památka Lipina, přírodní rezervace Krvavý a Kačležský rybník nebo přírodní památka Horní Lesák). Přírodní podmínky regionu jsou příznivé; vysoký potenciál

mají také společenské podmínky, a to díky své atraktivitě související se značným počtem kulturních akcí a památek, vhodných tras pro cykloturistiku, s dostatkem vodních ploch vhodných na koupání, relaxaci i sportovní vyžití.

Lze konstatovat, že území mikroregionu je tedy převážně venkovská krajina a potenciál lokalizačních faktorů se různí místo od místa: je spíše průměrný v oblastech směrem k Javořici a v linii Jarošov nad Nežárkou – Kamenný Malíkov, Roseč, Deštná, Vícemil a nízký v ostatních oblastech. Samotný Jindřichův Hradec s urbanistickou strukturou se svým vysokým potenciálem zcela vymyká. Vyšší potenciál má též jihovýchodní cíp oblasti s Českou Kanadou. V těchto oblastech lze očekávat další rozvoj cestovního ruchu, zatímco v ostatních oblastech s nízkým potenciálem lokalizačních faktorů nikoliv. Z pohledu regionu jako celku lze konstatovat, že jeho klimatické, geomorfologické, hydrologické a biogeografické podmínky jsou spíše průměrné; region nedisponuje množstvím význačných lokalit, které by mohly být „tahákem“ pro turisty z jiných regionů, případně ze zahraničí. Druhá hypotéza se tedy nepotvrdila, přírodní podmínky a zdroje nejsou hlavními předpoklady rozvoje cestovního ruchu na Jindřichohradecku.

9.2 Potenciál selektivních faktorů

Do kategorie selektivních faktorů se řadí jednak objektivní faktory a mnoho subjektivních faktorů, kam patří psychologické faktory a další pohnutky ovlivněné kulturní úrovní obyvatel Jindřichohradecka, reklamou apod. Psychologické vlivy souvisí se spotřebitelským chováním, které je ovlivňováno čtyřmi základními psychologickými faktory – motivací, vnímáním, učením a postoji. Znalost těchto faktorů umožňuje efektivněji provádět marketingovou segmentaci. Co se týče dalšího subjektivního selektivního faktoru – sociálního kapitálu, Jindřichohradecko patří k územím s vyšší úrovní sociálního kapitálu. Jindřichův Hradec je venkovský okres – turisticky atraktivní oblast, vyznačující se vysokou hodnotou tzv. komponentního skóre. To tvrdí také Janc: „Tento autor považuje přírodní a kulturní atraktivity určitých regionů, spolu s environmentálními ohroženími, za faktory, které mohou iniciovat společnou aktivitu místních obyvatel a tím určitým způsobem integrovat společnost, a tedy také zvyšovat úroveň sociálního kapitálu“ (Pileček a Jančák, 2010, s. 90).

Ve vztahu k reklamě by daná turistická lokalita měla turistům a návštěvníkům regionu dávat k dispozici maximální množství informací na místech, kde je nejnáze získají. Jindřichohradecko využívá několik typů reklamy – internetovou, rozhlasovou, televizní a venkovní (billboardy, stojany, lavičky apod.), přímý marketing (rozdávání či rozesílání letáků), prodej dárkových předmětů či sociální marketing (dobrá pověst oblasti, doporučení turistů apod.). Zmíněná Česká Kanada zůstává i v současnosti jednou z největších atraktivit celého regionu. Byl to původně propagační název pro oblast Jindřichohradecka. Jeho autorem je jindřichohradecký rodák a patriot Jaroslav Arnošt Trpák. Právě on si uvědomil, že k nastartování turistického ruchu je zde potřeba promyšlená propagace regionu. Vytvořil proto tento exoticky znějící název a pro svůj projekt získal podporu představitelů jihočeské obecní správy. Byl iniciátorem řady propagačních aktivit. Česká Kanada „zabírala prakticky celé Jindřichohradecko a město Jindřichův Hradec bylo v jakémisi pomyslném centru. Trpákova vysněná Česká Kanada opisovala velkou symbolickou kružnici okolo Jindřichova Hradce. Její hypotetickou součástí se tak někdy stávaly dokonce i Počátky, Nová Včelnice, Deštná, zámek Červená Lhota, Stráž nad Nežárkou nebo dokonce Třeboň. Základ pomyslného Trpákova regionu však tvořily rybníky okolo Jindřichova Hradce a obce Kunžak a také lesy v okolí Nové Bystřice a hradu Landštejna“ (Česká Kanada, nedatováno).

Lze konstatovat, že potenciál selektivních faktorů je značný, nicméně na území mikroregionu chybí jednotné strategické řízení (na úrovni přesahující mikroregion), koncepční propagace i turistické produkty s přidanou hodnotou. Nedostatečná a problematická je také nízká úroveň spolupráce subjektů cestovního ruchu. Schopnost obyvatel regionu aktivně (se stávat účastníky cestovního ruchu) či pasivně (přijímat účastníky cestovního ruchu) se podílet na rozvoji cestovního ruchu je omezená.

9.3 Potenciál realizačních faktorů

Realizační faktory umožňují dosáhnout oblast prostřednictvím dopravy a využít ji (nabídka ubytovacích a stravovacích zařízení, možnosti zábavy a sportovního vyžití apod.). Úzce souvisí s lokalizačními faktory, neboť svou kapacitou vytváří nabídkový strop pro jejich využití. Region Jindřichohradecka není z tohoto pohledu homogenní – jednotlivé oblasti se různí jak z hlediska jejich

potenciálu a předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu, tak z hlediska jejich atraktivity a šíře a kvality nabízených služeb. Stejně jako u lokalizačních faktorů se svou pozicí a historickým a turistickým významem vymykají Jindřichův Hradec a přírodní park Česká Kanada (především jeho severozápadní část). Dopravní dostupnost zlepšuje poměrně nadprůměrně kvalitně vybudovaná síť pěších a cykloturistických tras (to znamená potenciál jejich využití pro sportovní vyžití). S tím souvisí též nabídka služeb, která je opět velmi nerovnoměrná. Hlavní sezóna cestovního ruchu je soustředěna do období června až září. Zde tedy existují značné rezervy – potenciál by bylo možné zvýšit snahou o rozšíření sezóny i mimo toto období. Lze též doporučit vytvoření místní organizace destinačního managementu. Potenciál by pomohl zvýšit rozvoj udržitelné dopravní infrastruktury, zlepšení kvality a dostupnosti technické infrastruktury, zvýšení kvality a dostupnosti služeb v obcích i rozvoj sítě kvalitních turistických služeb (udržení kvality dosavadních turistických služeb a jejich modernizace i vytváření nových služeb s možností jejich vzájemného propojení a propagace).

Oblast cestovního ruchu je na Jindřichohradecku ovlivňována mimo jiné předpoklady pro cestovní ruch a potenciálem cestovního ruchu, které souvisejí s geomorfologickou strukturou a typem (charakterem) krajiny, geografickými podmínkami, koncentrací turistických atraktivit a infrastruktury a suprastruktury. Omezený vliv má též poměrně kvalitní životní prostředí, kde absentuje rozvinutý průmysl a vysoké dopravní zatížení. Velkým hendikepem Jindřichohradecka je nedostatek oblíbených turistických cílů, nižší kvalita poskytovaných služeb a nedostatek kvalifikovaných pracovních sil. Negativní roli sehrává také výrazná sezónnost s primárním soustředěním na letní sezónu trvající od června do září. Atraktivity cestovního ruchu nejsou rozděleny rovnoměrně, značná část území regionu nedisponuje dostatečným potenciálem pro přilákání většího počtu turistů na více než jeden den. Z toho vyplývá, že cestovní ruch je koncentrován do několika málo oblastí.

9.4 SWOT analýza cestovního ruchu na Jindřichohradecku

V této kapitole bude provedena SWOT analýza cestovního ruchu v oblasti Jindřichohradecka. Budou identifikovány silné i slabé stránky regionu, a to včetně zhodnocení významu stránky a možnosti jejího ovlivnění samotnými představiteli regionu. Následně budou definovány příležitosti i možná ohrožení pro region Jindřichohradecka, opět včetně jejich významu a možnosti ovlivnění. Pomocí metody

SWOT analýzy budou vymezeny stěžejní silné stránky i slabiny Jindřichohradecka. „Vychází ze zmapování situace v jednotlivých oblastech a identifikuje základní faktory, jež jsou v další části základem pro formulaci rozvojových cílů a jednotlivých navržených aktivit zaměřených na naplňování těchto cílů. V případě silných a slabých stránek se SWOT analýza zabývá vnitřním prostředím města. Příležitosti a ohrožení vymezují vnější nebo klíčové faktory ovlivňující možný budoucí rozvoj“ (Prioritní oblasti rozvoje města Mikulova, nedatováno). Nevýhodou může být obecnost SWOT analýzy, případně její neaktuálnost. V oblasti cestovního ruchu je SWOT analýza přesto užitečným nástrojem, který lze využít k deskripci zkoumaného území regionu a činností, které v něm probíhají. Naopak SWOT analýza není vhodná pro nalezení řešení, které by pomohlo zlepšit slabé stránky a eliminovat hrozby pro region Jindřichohradecka. Následující tabulka tedy shrnuje analýzu hlavních tendencí aktuálního rozvoje regionu z několika hledisek (například sociálního či ekonomického).

Tab. č. 6: SWOT analýza cestovního ruchu na Jindřichohradecku

Silné stránky	Význam stránky	Možnost ovlivnění stránky	Slabé stránky	Význam stránky	Možnost ovlivnění stránky
Některé pamětihodnosti a atraktivní místa	Střední	Malá	Převážně nízký potenciál rozvoje cestovního ruchu	Velký	Malá
Silné centrum regionu s nabídkou mnoha aktivit a atraktivních míst	Velký	Velká	Málo zajímavosti na území	Velký	Malá
Příznivé ceny služeb	Střední	Střední	Kolísající kvalita služeb	Velký	Velký
Relativně zachovalé životní prostředí	Střední	Střední	Neexistence komplexních produktů cestovního ruchu, jsou nabízeny pouze jednotlivé služby	Střední	Střední
Příznivé povědomí o regionu	Střední	Střední	Místy nedostatečná infrastruktura a suprastruktura	Střední	Malá
Přírodní prostředí, klidná oblast	Střední	Malá			

Příležitosti	Význam příležitosti	Možnost ovlivnění příležitosti	Ohrožení	Význam ohrožení	Možnost ovlivnění ohrožení
Mikroregion jako součást většího regionu	Střední	Střední	Konkurence okolních destinací	Střední	Malá
Udržení pozitivního trendu vývoje cestovního ruchu – počet návštěvníků i pracovních míst v oblasti cestovního ruchu	Střední	Střední	Odklon turistů do jiných atraktivních destinací	Střední	Malá
Finančně a marketingově podporovat spolupráci obcí a regionů	Střední	Velká	Zvyšování náročnosti turistů a návštěvníků regionu, co se týče různorodosti nabídky a kvality služeb	Střední	Střední
			Covid-19	Střední	Malá

Zdroj: vlastní výzkum

SWOT analýza ukazuje některé silné stránky Jindřichohradecka. Nicméně úkolem regionu je, aby dokázal tyto silné stránky využít v praxi. Dle mého názoru je hlavní snaha o rozšíření místního potenciálu i mimo hranice Jindřichova Hradce (a případně Červené Lhoty). Záleží nicméně na tom, jak moc bude region schopen a ochoten tyto snahy podpořit – bude nutné zapojení všech zainteresovaných aktérů. Na druhé straně jsou slabé stránky, u nichž je opět otázka, do jaké míry je region schopen je ovlivnit. Primární je podle mého názoru snaha zaměřit se na zvýšení kvality poskytovaných služeb, která je plně v moci místních aktérů. Aktéři by si měli jasně uvědomovat nejen konkurenci ostatních, konkurenčních aktérů z okolních destinací, ale též vlastní slabá místa a zaměřit se na jejich eliminaci. Rozšíření nabídky poskytovaných služeb a zvýšení jejich kvality povede k zatraktivnění regionu. Je potřeba vytvořit jednotné strategické řízení, nastavit společnou propagaci na úrovni celého mikroregionu a nabízet návštěvníkům hodnotné turistické výrobky a služby. Zároveň je třeba se zaměřit na budování spolupráce účastníků cestovního ruchu. V kulturní oblasti hraje roli kulturní aktivita i životní styl místního obyvatelstva, které stále ze značné části lpí na tradičních hodnotách a odmítá změny

a s nimi spojená rizika. Právě přetrvávající trend občanské a kulturní pasivity obyvatel Jindřichohradecka je jedním z největších ohrožení rozvoje místního cestovního ruchu. Měl by se též zvýšit počet konaných kulturních akcí (kromě tradičních zařadit i nové, které do regionu nalákají nové návštěvníky). Velkou příležitostí je podporovat společné regionální a nadregionální aktivity, zajímavou možností je podpořit příchod nových obyvatel působících na poli kultury.

9.5 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na Jindřichohradecku podle Bíny

V této kapitole bude vyhodnocen potenciál cestovního ruchu v oblasti Jindřichohradecka podle Bíny. Bína upozorňuje, že soubor územních jednotek a předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu vytváří složitý multidisciplinární systém. Důležitou roli hrají jednak specifika životního prostředí, ale též hodnoty historického a kulturního dědictví a aktuální projevy aktivit člověka – obyvatele regionu. Postihnout tento fenomén jako celek a případně jej kvantifikovat je v podstatě nemožné, neboť působení některých prvků nelze postihnout či měřit. Bína chce proto tento systém zjednodušit a rozčlenit na segmenty, které jsou měřitelné (jednotlivé segmenty potenciálu cestovního ruchu lze zařadit do dvou skupin: potenciálu atraktivit cestovního ruchu a potenciálu ploch a linií, které cestovní ruch ovlivňují). Tyto segmenty představují dílčí potenciály cestovního ruchu a celkový potenciál je jejich souhrnem, konečným potenciálem cestovního ruchu v daném regionu, „samozřejmě v limitech nutného zjednodušení souboru podmínek a předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu“ (Bína, 2010, s. 3). V následující tabulce č. 7 je provedeno hodnocení potenciálu cestovního ruchu podle Bínovy metodiky:

Tab. č. 7: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu podle Bíny (Zdroj: Bína, 2002)

	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
Přírodní pozoruhodnosti		x	
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku			x
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku			x
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	x		
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	x		
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody			x
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory		x	
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku			x
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku		x	
Vhodnost krajiny pro horolezectví	x		
Vhodnost krajiny pro závěsné létání		x	
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost		x	
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov		x	
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků		x	
Kulturně historické památky a soubory		x	
Skanzeny a muzea		x	
Lázeňská funkce		x	
Kongresy a konference	x		
Kulturní akce		x	
Církevní akce		x	
Veletrhy a tematické trhy			x
Místní produkty		x	
Příhraniční specifika	x		

Zdroj: vlastní výzkum

Existuje několik různých metodik pro hodnocení potenciálu pro cestovní ruch. Problematikou hodnocení potenciálu cestovního ruchu se zabývá řada autorů. Kromě Bíny je to například Novotná (2007) či Mariot (1983). Mariot upozorňuje, že „potenciál krajiny pro cestovní ruch vyjadřuje způsobilost území poskytnout vhodné

podmínky pro rozvoj cestovního ruchu“ (Novotná, 2005, s. 15). Mariot vytvořil koncepci, v níž jako základ použil tzv. funkční hodnocení činitelů. Předpoklady pro cestovní ruch rozdělil v souladu s funkčně-chorologickou metodou na lokalizační, realizační a selektivní a na jejím základě pak v rámci tří etap (inventarizace, analýzy a syntézy) zformuloval teritoriální model cestovního ruchu (Mariot, 1983, s. 47). Marie Novotná k tématu hodnocení geografického potenciálu pro cestovní ruch doplňuje, že „Obsahem potenciálu krajiny pro cestovní ruch (CR) jsou všechny využitelné zdroje, které jsou v daném regionu pro CR k dispozici. Většinou zjišťujeme potenciál krajiny pro určité formy CR (např. pro vodní sporty, sjezdové lyžování, turistiku). V našem případě se zaměříme na všechny formy cestovního ruchu, které lze realizovat ve zvoleném území. Konkrétní hodnocení kvalitativních i kvantitativních znaků přírodního a socioekonomického potenciálu krajiny pro CR má vyústit do syntetického hodnocení. Jeho výsledkem je komplexní pohled na potenciální možnosti hodnocené krajiny pro CR“ (Novotná, 2005, s. 15–16).

Mezi další autory, kteří se problému hodnocení potenciálu rozvoje cestovního ruchu věnovali, patří Michal a Nosková (1970), Vepřek (2002), případně Rost a Klufová (2003). Metodiky prvního typu sdílejí společný základ – obce, případně pravidelné obrazce – čtverce, které pokrývají zájmové území. Tyto jednotky pak jsou celkově hodnoceny z hlediska „přírodních podmínek (přírodní faktory – klima, morfologie, terén, oslunění, sněhové podmínky, geomorfologické podmínky, zastoupení krajinných prvků, přírodní atraktivita) a urbanistických podmínek (civilizační faktory – občanská vybavenost území zařízeními využitelnými pro cestovní ruch, ubytovací kapacity, sportovně technická vybavenost, atraktivita kulturně historické a dopravní podmínky – dopravní dostupnost, turistické cesty, cykloturistické trasy), (Novotná, 2005, s. 16). Druhá metodika je založena na „zjišťování dílčích odvětvových potenciálů, tj. předpokladů, které v území existují pro provozování konkrétních aktivit cestovního ruchu“ (Bína, 2002, s. 2).

9.6 Příležitosti k rozvoji vnitrostátního a venkovského cestovního ruchu

Aktuální situace v oblasti cestovního ruchu je ovlivněna nemožností vycestovat z České republiky kvůli pandemii koronaviru a snaze zabránit

nekontrolovanému šíření nemoci COVID-19. Právě cestovní ruch je jednou z nejpostiženějších oblastí průmyslu, kdy byla naprostá většina plánovaných zájezdů, pobytů i pracovních cest zrušena. To bylo doprovázeno značným poklesem poptávky. Ačkoliv je toto opatření (nemožnost vycestování) s ohledem na historickou zkušenost Čechů značně kontroverzní, pro tuzemský cestovní ruch by mohlo být paradoxně zajímavou příležitostí. Velká část obyvatel České republiky v letošním roce (a podle vývoje situace možná i během příštích let) plánuje strávit svou dovolenou v tuzemsku. To by mohlo pro region Jindřichohradecka znamenat další příležitost. *„Tato epidemie má jak negativní, tak i pozitivní dopady. Trh cestovního ruchu v Evropě byl přesycen a docela striktně rozdělen mezi historické hráče. Teď ale kvůli viru velké firmy ponесou i velké ztráty, slabí hráči budou úplně zničeni a tím se trh vyčistí. Do doby, než se začne situace zlepšovat, přežijí jen ti, kteří se už teď dokážou přizpůsobit a nabídnout klientům vysoký servis“* (Brejčák, 2020).

Vzhledem k tuzemskému cestovnímu ruchu největší propad lze očekávat u hlavního města Prahy a Karlovarského a Jihomoravského kraje. Nepříznivé dopady se dotknou také ubytovacích a stravovacích zařízení, kulturních, sportovních, rekreačních a dalších služeb, které jsou poskytovány v rámci cestovního ruchu. Co se týče výhledů do budoucna, pro Jindřichohradecko bude stěžejní naučit se více využívat cestovní ruch ve svůj prospěch. Jihočeský kraj se pravidelně umísťuje mezi nejlepšími v nabídce a rozvoji cestovního ruchu. Právě Jindřichohradecko se na tomto úspěchu z velké části podílí. Region by se měl připravit na všechny možné typy problémových situací, které by mohly spokojenost návštěvníků regionu snížit, viz například situace v roce 2017, kdy se oblast Jindřichohradecka ocitla na několik dní bez elektrického proudu.

Lze očekávat, že oblast cestovního ruchu zasáhne vlivem pandemie koronaviru krize. Hloubka jejího dopadu na české regiony bude souviset jak s délkou jejího trvání, tak se schopnostmi regenerace jednotlivých oblastí cestovního ruchu. Regionu Jindřichohradecka lze tedy doporučit, aby se poučil z dopadů doznívající první vlny pandemie a přijal preventivní kroky pro případ vypuknutí druhé vlny, s hlavním soustředěním na problém zaměstnanosti a ekonomické situace v cestovním ruchu. Pomoc by měla směřovat především k malým a středním podnikům, pro které může mít současná pandemie devastační následky, které ohrozí jejich přežití a existenci do budoucna. Aby region dokázal využít současnou situaci ve svůj

prospěch, měl by se zaměřit na zdůrazňování, že je stále bezpečným místem pro návštěvu a strávení klidné dovolené. Současná krize tak může být zároveň příležitostí pro rozvoj tuzemského a venkovského cestovního ruchu. Právě venkovská (tzv. zelená) turistika je faktorem příznivě ovlivňujícím rozvoj Jindřichohradeckého regionu. Pro rozvoj zelené turistiky je rozhodující rozvinutá dopravní síť s využitím všech dostupných druhů dopravy, ať už hromadné (železnice, autobusy apod.) či individuální (přeprava vlastními automobily). Díky tomu se zvyšuje počet podnikatelů v oblasti poskytování služeb v cestovním ruchu. Zelená turistika má některá specifika a zvláštní požadavky, například na decentralizaci ubytovacích zařízení (na rozdíl od hromadných ubytovacích kapacit v podobě hotelů) a respekt k ochraně přírodního bohatství a životního prostředí regionu obecně. Jednou z důležitých snah je úsilí pokud možno maximálně omezovat nepříznivé dopady všech forem cestovního ruchu na krajinu regionu i jeho obyvatele. Jedním z možných návrhů je snažit se návštěvníky regionu rozptýlit na větší území tak, aby se nekoncentrovali na několika málo místech. Je tedy nutné pro turisty zatraktivnit další místa regionu, která byla doposud opomíjena. Tím bude zároveň sníženo riziko devastace krajiny a životního prostředí v inkriminovaných oblastech.

Cestovní ruch je zde podporován rozmanitými způsoby. Zkoumaná informační centra se zaměřují primárně na vydávání propagačních materiálů a další formy marketingu. Je ale nutné brát zřetel na další oblasti, které mají vliv na úroveň cestovního ruchu: na standardizaci kvality služeb poskytovaných v cestovním ruchu, na budování infrastruktury (u zelené turistiky obzvláště důležité) a na zvyšování kvalifikace personálu v cestovním ruchu. Jindřichohradecko často není cílovým, ale pouze tranzitním regionem. Právě venkovský cestovní ruch představuje vítanou podnikatelskou příležitost pro rozvoj cestovního ruchu například v oblasti agroturistiky, ekoturistiky, ekoagroturistiky či cykloturistiky. Příležitostí je zmíněný individuální charakter zelené turistiky, co se týče nároků turistů na ubytovací kapacity a stravování. Právě venkovská turistika nabízí možnost, jak rozvíjet cestovní ruch i v dosud opomíjených oblastech regionu. Může se stát protiváhou pro hromadnou turistiku, v tuzemsku typickou především v hlavním městě Praze. Dalším návrhem může být vedení marketingové kampaně České centrály cestovního ruchu – CzechTourism za účelem podpory cestovního ruchu v České republice i příjezdového cestovního ruchu. Jednu z podpor představuje systém certifikace Českým systémem kvality služeb (Škodová Parmová, D. – Dvořáková Líšková, Z. –

Kain, R., 2018). Vysoká škola hotelová navrhuje dočasnou certifikaci „Virus-Free Hotel/Restaurant“ „zaručující zvýšenou úroveň specifických hygienických podmínek a bezpečnosti provozovny poskytující ubytovací a stravovací služby (roušky, dezinfekční prostředky, suroviny, procesy), či podporu vysokých škol v oblasti výzkumu se zaměřením na řešení dopadů pandemie COVID-19 na cestovní ruch a navazující služby“ (Studnička, 2020).

Budoucí program Jihočeského kraje má v letošním roce podporu cestovního ruchu v kampani nazvané Léto v Jižních Čechách. V jejím rámci mohou návštěvníci regionu získat slevy na vstupy či na ubytování. Za tímto účelem byla zřízena INFOLINKA, kde mohou zájemci získat bližší informace. Na webové stránce leto.jiznicechy.cz jsou k dispozici aktuální informace jak pro potenciální návštěvníky regionu, tak pro podnikatele (Píchová, 2020). Jihočeský kraj dále oznámil plán rozdělení několika desítek milionů korun tří a vícečlenným rodinám na dovolenou v jižních Čechách, pokud zde rodiny stráví alespoň tři až sedm nocí (uvedená částka by měla zajistit minimálně sto tisíc přenocování). Očekává se, že čím delší pobyt zde turisté stráví, tím více finančních prostředků v regionu utratí. Kraj zaplatí třetinu ceny ubytování za osobu na noc a návštěvníci zároveň získají poloviční slevu na vstupné do veškerých kulturních organizací řízených krajem – například do muzeí, galerií, divadel či zoologické zahrady. Jde o další opatření určené na podporu místního cestovního ruchu negativně zasaženého dopady pandemie koronaviru. Jedním z hlavních cílů tohoto opatření je zachovat pracovní místa v regionu. Podle hejtmanky Jihočeského kraje Ivany Stráské „Cestovní ruch je jedním z velmi důležitých segmentů hospodaření Jihočeského kraje a je třeba říct, že je to také významný zaměstnavatel. Pracuje v něm zhruba 17 tisíc lidí a současnými problémy může být ohroženo až 4 300 lidí. Proto jsme se rozhodli motivovat všechny Čechy, aby přijeli na dovolenou k nám na jih“ (Mlsová, 2020).

10 ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala tématem cestovního ruchu, a to s konkrétním zaměřením na analýzu potenciálu cestovního ruchu na Jindřichohradecku. Cestovní ruch je oblastí s výrazným multiplikačním a průřezovým charakterem a potenciálem významně se podílet na hospodářském rozvoji celého regionu. Text práce byl rozdělen na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byl nejprve popsán fenomén cestovního ruchu z obecného hlediska – trh, systém, faktory a produkt cestovního ruchu. Následně byl věnován prostor jednomu z typů cestovního ruchu – venkovskému cestovnímu ruchu – jeho druhům a formám, významu, orientaci rozvoje cestovního ruchu v regionech, možnostem podpory venkovského turismu a tzv. Místním akčním skupinám (MAS).

V praktické části jsme se zaměřili na analýzu jednotlivých typů faktorů rozvoje cestovního ruchu. Lokalizační faktory jsme rozdělili na přírodní (poloha, geologie a morfologie, pedologie, hydrologie, klima, flóra a fauna a ochrana přírody) a kulturně-historické (památky, kulturní a sportovní akce a zařízení). Selektivní faktory jsme rozdělili na objektivní (obyvatelstvo, hospodářství a občanskou vybavenost) a subjektivní (sociální kapitál a reklama). Z realizačních faktorů byla zkoumána technická a dopravní infrastruktura a základní a doprovodná infrastruktura. K analýze stavu odvětví cestovního ruchu ve zvoleném regionu sloužila primární a sekundární data. Primární data byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření. Ačkoliv respondenti hodnotí podporu rozvoje venkovského cestovního ruchu v oblasti kladně, provedené analýzy ukazují, že je zde značný prostor pro zlepšování. Pozitivní bylo zjištění týkající se nabídky propagačních předmětů a také zjištění, že probíhá kooperace za turistickou oblast Česká Kanada. Lze konstatovat, že cíl práce byl splněn.

Zbývá stanovit platnost a neplatnost formulovaných hypotéz. Pro výpočet Pearsonova korelačního koeficientu byla využita funkce aplikace Microsoft Excel PEARSON, která vrací hodnotu Pearsonova koeficientu korelace r . Hodnota r leží mezi hodnotou -1.0 pro úplnou zápornou korelaci a hodnotou $+1.0$ pro úplnou kladnou korelaci a vyjadřuje lineární vztah mezi dvěma množinami dat. První stanovená hypotéza se potvrdila. Hodnota Pearsonova korelačního koeficientu vyšla $0,258145528$, to znamená, byla zjištěna statisticky významná závislost mezi zkoumanými množinami dat. Forma podpory regionu prostřednictvím Mikroregionu Jindřichohradecko (MAS) je nejčastěji využívaným prostředkem rozvoje cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec a hybatelem rozvoje cestovního ruchu v oblasti

Jindřichohradecka. Naopak nepotvrdila se druhá hypotéza – hodnota Pearsonova korelačního koeficientu vyšla $-0,157685594$, tzn., nebyla zjištěna statisticky významná závislost mezi výskytem přírodních památek a zdrojů a rozvojem a vznikem cestovního ruchu. Předpoklad, že lokalizační faktory (především přírodní podmínky a zdroje) jsou hlavní podmínkou pro rozvoj a vznik cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec, se nepotvrdil. Nepotvrdila se ani třetí hypotéza – hodnota Pearsonova korelačního koeficientu vyšla $-0,356$, tzn., byla zjištěna malá statisticky významná závislost mezi otevřeností místního obyvatelstva a jeho zapojováním do chodu obce a kooperace s MAS a rozvojem a vznikem cestovního ruchu.

1. Je možné se domnívat, že Mikroregion Jindřichohradecko (MAS) je jediným zásadním a základním hybatelem rozvoje cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec: Tato forma podpory regionu bude nejčastěji využívaným prostředkem rozvoje cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec, protože dokáže sdružit velký počet místních subjektů a tím usilovat o udržitelný a koordinovaný rozvoj cestovního ruchu: první hypotéza se potvrdila.
2. Druhá hypotéza se týká lokalizačních faktorů cestovního ruchu: Předpokladem rozvoje a vzniku cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec jsou lokalizační faktory, hlavně přírodní podmínky a zdroje (tj. chráněná a jinak ceněná území): Z pohledu celého regionu lze konstatovat, že jeho klimatické, geomorfologické, hydrologické a biogeografické podmínky jsou spíše průměrné; region nedisponuje množstvím význačných lokalit, které by mohly být „tahákem“ pro turisty z jiných regionů. Jde o málo atraktivní, odlehlé území, negativní vliv má i vysoká sezónnost. Druhá hypotéza se tedy nepotvrdila, přírodní podmínky a zdroje nejsou hlavními předpoklady rozvoje cestovního ruchu na Jindřichohradecku.
3. Třetí hypotéza směřuje k obyvatelstvu ORP Jindřichův Hradec: Místní obyvatelstvo je otevřené rozvoji cestovního ruchu, tohoto rozvoje také patřičně využívá pro svoje blaho a zisk. Také se ve velkém počtu zapojuje do chodu obce a spolupráce s MAS (podnikatelský i veřejný sektor): třetí hypotéza se nepotvrdila. Aktivita i životní styl místního obyvatelstva jsou nízké, obyvatelé Jindřichohradecka stále ze značné části lpí na tradičních hodnotách a odmítají změny a s nimi spojená rizika. Právě přetrvávající trend občanské a kulturní pasivity obyvatel Jindřichohradecka je jedním z největších ohrožení rozvoje místního cestovního ruchu.

11 SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ

- BÍNA, J. (2002): Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. In: *Urbanismus a územní rozvoj*, roč. 5, č. 1, s. 2-11.
- BONTRON, J.-C., LASNIER, N. (1997): Tourism: a potential source of rural employment. In: *Rural Employment: An International Perspective*. Wallingford: CAB International, s. 427-446.
- DAVID, P., SOUKUP, V. a kol. (1995): Česká Kanada, Jindřichohradecko. Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku – Svazek 6. Soukup & David, Praha, 150 s.
- FREDERICK, M. (1992): Tourism as a Rural Economic Development Tool: An Exploration of the Literature. In: *Bibliographies and Literature of Agriculture*, No. 122, U.S. Department of Agriculture, Economic Research Service.
- GALVASOVÁ, I., BINEK, J., HOLEČEK, J., CHABIČOVSKÁ, K., SZCZYRBA, Z. a kol. (2008): Průmysl cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 264 s.
- GÚČIK, M. (2000): Základy cestovního ruchu. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 152 s. ISBN: 80-8055-355-6.
- GÚČIK, M. (2010): Cestovní ruch. Úvod do štúdia. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 308 s. ISBN: 978-80-89090-80-8.
- HENDL, J. (2005): Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Portál, Praha, 407 s. ISBN: 978-80-7367-040-5.
- HESKOVÁ, M. a kol. (2011): Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 216 s. ISBN: 978-80-7373-107-6.
- HOGGART, K. (1990): Let's do away with rural. In: *Journal of Rural Studies*, 6:3, 245-257.
- CHLAŇ, M. (2015): Historickogeografické aspekty populačního vývoje města Jindřichův Hradec. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, 87 s.
- INDROVÁ, J. (2007): Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 119 s. ISBN: 978-80-245-1252-5.

- INDROVÁ, J. (2009): Cestovní ruch: (základy). Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 122 s. ISBN: 978-80-245-1569-4.
- KNOWD, I. (2001): Rural Tourism: Panacea and Paradox, School of Environment and Agriculture, University of Western Sydney, s. 18.
- KOBLASA, P. (2012): Místopis Jindřichohradecka. Veduta, České Budějovice, 234 s.
- KUŠOVÁ D., TĚŠITEL J., BARTOŠ M., (2003): Gatekeepers' role in the development of tourism (Bohemian forest case). Silva Gabreta, 9: 217–224.
- KŮSOVÁ, T. (2013): Volný čas a sociální kapitál: prostorová diferenciace spolkové aktivity v Česku. In: Geografie, 118, č. 4, s. 372-391.
- LEJSEK, Z. (2011): Cestovní ruch v historických souvislostech. In: Statistika&My: měsíčník Českého statistického úřadu. Praha: Český statistický úřad.
- LINDEROVÁ, I. (2013): Cestovní ruch: základy a právní úprava. 1. vyd. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 265 s. ISBN: 978-80-87035-82-5.
- MAJEROVÁ, V. a kol. (2011): Sociální kapitál a rozvoj regionu. Příklad Kraje Vysočina. Grada Publishing, a.s., Praha, 221 s. ISBN: 978-80-247-4093-5.
- MALÁ, V. (1999): Cestovní ruch: (vybrané kapitoly). Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů, 83 s. ISBN: 80-7079-443-7.
- MARIOT, P. (1983): Geografia cestovného ruchu. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 248 s.
- MIŠTERA, L. a kol. (1984): Geografie krajů ČSSR. SPN, Praha, 340 s.
- NĚMCOVÁ, L. (2017): Analýza potenciálu cestovního ruchu v ORP Telč. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, Katedra krajinného managementu, 105 s.
- NOVOTNÁ, M. (2005): Ohodnocení geografického potenciálu pro cestovní ruch. In: Geografie, cestovní ruch a rekreace. Olomouc: Česká geografická společnost. ISBN: 80-244-1221-7.
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. (2002): Výkladový slovník cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 448 s.
- PERLÍN, R. a kol. (1993): Program obnovy vesnice. Metodika. VÚVA, Praha, 63 s.

PILEČEK, J., JANČÁK, V. (2010): Je možné měřit sociální kapitál? Analýza územní diferenciacie okresů Česka. In: Geografie. 115, č. 1, s. 78-95.

PIZAM, A., FLEISCHER, A. (2002): Severity vs. Frequency of Acts of Terrorism: Which Has a Larger Impact on Tourism Demand? In: Journal of Travel Research. 40. 10.1177/0047287502040003011.

POUROVÁ, M. (2002): Agroturistika. Credit, Praha, 123 s.

QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. GÚ ČSAV, Brno, 73 s.

ROBINSON, G.-M. (1990): Conflict and Change in the Countryside. London: Belhaven Press.

RYGLOVÁ, K. (2009): Cestovní ruch: soubor studijních materiálů. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing. Management, 213 s. ISBN: 978-80-7418-028-6.

SKALICKÝ, V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. In: Hejný S. a Slavík B.: Květena ČSR I., Praha: Academia, s. 103-121.

STRÍBRNÁ, M. (2005): Venkovská turistika a agroturistika. Profi Press, s.r.o., Praha, 65 s. ISBN: 80-86726-14-2.

ŠAUER, M. a kol. (2015): Cestovní ruch. Učební text. Brno: Masarykova univerzita, 477 s.

ŠÍP, J., VYSTOUPIL, J. (2005): Metodika analýzy hodnoty území venkovského prostoru v intencích trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu jako základní nástroj nové rajonizace ČR. In: Sborník referátů z 10. mezinárodní konference "Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství", Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Tábor.

ŠKODOVÁ – PARMOVÁ, D. (2007): Agroturistika. Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita, České Budějovice, 92 s. ISBN: 978-80-7394-009-6.

ŠKODOVÁ – PARMOVÁ, D., DVOŘÁKOVÁ – LÍŠKOVÁ, Z., KAIN, R. (2018): Raising the Quality of Tourism Firms – Case study from the Czech Republic. In: M. Bezpartochnyi. In: Bezpartochnyi, Transformational processes the development of economic systems in conditions of globalization: scientific bases, mechanisms, prospects. Riga: ISMA University, Riga: Landmark SIA, pp. 233-242. ISBN: 978-9984-891-04-0.

TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Aleš Čeněk, Plzeň, 411 s.

VYSTOUPIL, J., HOLEŠINSKÁ, A., ŠAUER, M. (2007): Vymezování destinace a formulace jejích charakteristik a organizace cestovního ruchu v destinaci. Praha: MMR ČR, 69 s.

VYSTOUPIL, J., KASAGRANDA, A., ŠAUER, M. (2016): Funkčně-prostorová typologie středisek cestovního ruchu Česka a Slovenska. In: Geografický časopis, 68, s. 171-192.

WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol. (2008): Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Linde Praha, a.s., Praha, 475 s. ISBN: 978-80-7201-699-0.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. (2012): Cestovní ruch: Výkladový slovník. 2. vyd. Praha: Linde, 768 s. ISBN: 978-80-7201-880-2.

Internetové zdroje

BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., TĚŠITEL, J. (2004): Výzkum integrovaného turismu na Šumavě v evropském kontextu. In: Aktuality šumavského výzkumu [online]. Srní, 2004 [cit. 15.12.2019]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/storage/str301-305.pdf>

BÍNA, J. (2010): Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice [online]. duben 2010 [cit. 30.5.2020].

Dostupné z: <https://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovnuruch/potencialCR/-PotencialCR-text.pdf>

BREJČÁK, P. (2020): Zůstáváme optimističtí a vidíme i v těžké situaci příležitost. Jak koronavirus ovlivňuje české travel startupy [online]. 12.3.2020 [cit. 29.5.2020]. Dostupné z: <https://www.czechcrunch.cz/2020/03/odmeny-v-mobilni-hre-za-realne-vykony-na-hristi-google-adidas-a-ea-prinasi-novy-rozmer-fotbalove-zabavy/>

Česká Kanada, nedatováno [online]. [cit. 21.4.2020].

Dostupné z: <https://ceska-kanada.com/ceska-kanada/>

Český statistický úřad [online]. [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Geomorfologické celky ČR [online]. 20.3.2007 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <https://www.treking.cz/regiony/celky.htm>

Hradec žije! [online]. [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <https://hradeczije.cz/>

Kardašova Řečice [online]. 2020 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <https://www.kardasova-recice.cz/>

Městské informační centrum Jindřichův Hradec [online]. [cit. 7.6.2020].
Dostupné z: <https://infocentrum.jh.cz/>

Mikroregion Jindřichohradecko, 2019 [online]. [cit. 12.6.2020].
Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/mikroregion-jindrichohradecko>

Místopisy – Jindřichův Hradec [online]. 2020 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/1950/jindrichuv-hradec/>

MITÁŠOVÁ, K. (2020): Turistické informační středisko [online]. [cit. 8.6.2020].
Dostupné z: <https://www.novabystrice.cz/turisticke-informacni-stredisko/os-1025>

MLSOVÁ, L. (2020): Kraj rozdělí rodinám třicet milionů korun na dovolenou na jihu Čech [online]. 22.5.2020 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: https://www.idnes.cz/ceske-budejovice/zpravy/kraj-rodiny-voucher-tricet-milionu-dovolena-jih-cech-cestovni-ruch-prispevek-penize.A200522_101620_budejovice-zpravy_khr

MMR [online]. 2019 [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/uvod>

Natura 2000 [online]. 2020 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>

O nás, 2020 [online]. [cit. 8.6.2020]. Dostupné z: <https://www.cedok.cz/cedok/>

OECD [online]. 2019 [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/>

Památky [online]. 2020 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <https://infocentrum.jh.cz/cs/toulky-jindrichohradeckem/pamatky.html>

Památky a zajímavosti v Nové Bystrici [online]. 2020 [cit. 5.6.2020].
Dostupné z: <https://www.novabystrice.cz/pamatky-a-zajimavosti-v-nove-bystrici/ms-3354>

Pearsonův korelační koeficient, nedatováno [online]. [cit. 22.4.2020].
Dostupné z: <https://portal.matematickabiologie.cz/index.php?pg=aplikovana-analyza-klinickyh-a-biologickyh-dat--biostatistika-pro-matematickou-biologii--zaklady-korelacni-analyzy--pearsonuv-korelacni-koeficient>

PÍCHOVÁ, J. (2020): Infolinky pro slevy na ubytování a vstupy v jižních Čechách [online]. 27.5.2020 [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <https://www.jccr.cz/aktuality/181-infolinka-pro-slevy-na-ubytovani-a-vstupy-v-jiznich-cechach>

Prioritní oblasti rozvoje města Mikulova, nedatováno [online]. [cit. 30.5.2020].
Dostupné z: http://www.mikulov.cz/digitalAssets/48891_priority.pdf

Projekt „Výlety k našim sousedům“, 2019 [online]. 25.3.2019 [cit. 13.6.2020].
Dostupné z: <https://www.jh.cz/cs/aktuality/projekt-vylety-k-nasim-sousedum.html>

Rada Evropy [online]. 2019 [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <http://www.radaevropy.cz/>

REFORMY (297) Kajzar: Cestovní ruch/4, 2015 [online]. 23.11.2015 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <http://radimvalencik.pise.cz/2917-reformy-297-kajzar-cestovni-ruch-4.html>

Rozbor udržitelného rozvoje území 2016 [online]. 2016 [cit. 5.6.2020].
Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/gs/data/uploads/uap_orp/-jindrichuvhradec/2016/ruru.pdf

Rozbor udržitelného rozvoje území 2016, 2016 [online]. [cit. 21.5.2020].
Dostupné z: <https://www.jh.cz/filemanager/files/276974.pdf>

Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou, 2020 [online]. [cit. 8.6.2020].
Dostupné z: <https://www.protravel.cz/clanek/rozdil-mezi-ck-a-ca/>

SMITH, S. (1994): The Tourism Product. In: *Annals of Tourism Research*, 21:3, 582-595. Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(94\)90121-X](https://doi.org/10.1016/0160-7383(94)90121-X)

Sociodemografická analýza [online]. 2018 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj4_l7_LpAhWcShUIHfjmCfQQFjAAegQIAhAB&url=http%3A%2F%2Fwww.cpkp.cz%2Findex.php%2Fcomponent%2Fjoomdoc%2Fdokumenty%2520CpKP%2520J%2520C4%258C%2FAlyza%2520soc.%2520dem.%2520JH%25202018%2520%2520DEF.pdf%2Fstahnout&usg=AOvVaw0C44wopbgNWCDkzozmAp18

Strategické koncepce, 2015 [online]. [cit. 12.6.2020].
Dostupné z: <http://www.rera.cz/reference-strategicke-koncepce/>

Stravovací zařízení [online]. 2020 [cit. 8.6.2020].
Dostupné z: <https://infocentrum.jh.cz/cs/stravovaci-zarizeni.html#skat=0;r=0>

STUDNIČKA, P. (2020): Návrh opatření VŠH v souvislosti s dopady pandemie COVID-19 [online]. 26.5.2020 [cit. 29.5.2020].
Dostupné z: <https://www.icot.cz/navrh-opatreni-vsh-v-souvislosti-s-dopady-pandemie-covid-19/>

ÚAP Jindřichův Hradec 2016 [online]. 2016 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <https://m.jh.cz/cs/mestsky-urad/odbory-uradu/odbor-vystavby-a-uzemniho-planovani/oddeleni-uzemniho-planovani/uzemne-analyticke-podklady-2016.html>

Ubytovací zařízení [online]. 2020 [cit. 7.6.2020].
Dostupné z: <https://infocentrum.jh.cz/cs/ubytovaci-zarizeni-1.html#skat=0;r=0>

ÚHUL [online]. 2020 [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <http://www.uhul.cz/>

UNWTO [online]. 2019 [cit. 6.6.2020]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/>

UNWTO Tourism Highlights, 2017 [online]. [cit. 21.5.2020].
Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

Vítejte na stránkách Regionální rozvojové agentury jižních Čech, 2015 [online]. [cit. 12.6.2020]. Dostupné z: <http://www.rera.cz/>

VÝBORNÁ, E. (2020): Také letos se bude Jindřichův Hradec prezentovat na veletrzích a výstavách cestovního ruchu [online]. 17.1.2020 [cit. 21.4.2020].
Dostupné z: <https://www.jcted.cz/take-letos-se-bude-jindrichuv-hradec-prezentovat-na-veletrzich-a-vystavach-cestovniho-ruchu/>

Vybrané ukazatele za správní obvod Jindřichův Hradec v letech 2001–2018, 2018 [online]. [cit. 29.6.2020].
Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11256/34995532/313105.pdf/-516bd3d3-c2f1-4310-845a-5a839984e41c?version=1.13>

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy [online]. 2019 [cit. 6.6.2020].
Dostupné z: <https://www.vumop.cz/>

12 SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Etapy vývoje cestovního ruchu

Tab. č. 2: Obyvatelstvo ORP Jindřichův Hradec (k 31. 12. 2018)

Tab. č. 3: Počet obyvatel v Jihočeském kraji a v ORP Jindřichův Hradec (k 1.1.2013 a 31.12.2018)

Tab. č. 4: Vývoj přírůstku obyvatel v ORP Jindřichův Hradec v letech 2007–2018

Tab. č. 5: Nezaměstnanost v ORP Jindřichův Hradec

Tab. č. 6: SWOT analýza cestovního ruchu na Jindřichohradecku

Tab. č. 7: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu podle Bíny

Tab. č. 8: Seznam ubytovacích zařízení v ORP Jindřichův Hradec

Tab. č. 9: Seznam stravovacích zařízení v Jindřichově Hradci

Tab. č. 10: Seznam cyklistických stezek v ORP Jindřichův Hradec

13 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Vývoj pojmového chápání cestovního ruchu

Obr. č. 2: Cestovní ruch jako systém

Obr. č. 3: MAS ČR – členové

Obr. č. 4: Poloha ORP Jindřichův Hradec v Jihočeském kraji

Obr. č. 5: Správní obvod ORP Jindřichův Hradec

Obr. č. 6: MAS Česká Kanada, o.p.s.

Obr. č. 7: Logo MAS Česká Kanada

Obr. č. 8: Mikroregion Jindřichohradecko

14 SEZNAM MAP

Mapa č. 1: Geomorfologické celky v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 2: Půdní typy v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 3: Hydrologické poměry v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 4: Klimatické oblasti v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 5: Bioregiony v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 6: Životní prostředí v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 7: Dopravní síť v ORP Jindřichův Hradec

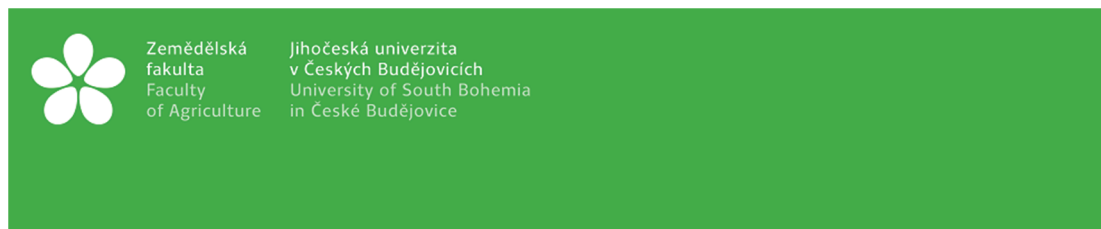
Mapa č. 8: Historické a kulturní památky v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 9: Doprovodná turistická infrastruktura v ORP Jindřichův Hradec

Mapa č. 10: Funkční typologie středisek cestovního ruchu v ORP Jindřichův Hradec

15 PŘÍLOHY

15.1 Dotazník pro turistická informační centra

DOTAZNÍK – POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU NA JINDŘICHOHRADECKU

Dobrý den, jmenuji se Bc. Martin Chlaň a jsem studentem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Zemědělské fakulty, oboru Pozemkové úpravy a převody nemovitostí. Předkládaný dotazník slouží jako zdroj informací pro mou diplomovou práci na téma Analýza potenciálu cestovního ruchu na Jindřichohradecku. Výsledky dotazníku poslouží pouze pro účely diplomové práce a nebudou dále nikde zveřejněny. Děkuji Vám za Váš čas a ochotu při tvorbě odpovědí.

1. Jaká je nabídka venkovské turistiky ve Vaší oblasti?

- a) široká
- b) dostatečná
- c) nedostatečná
- d) neumím posoudit

2. Jaká je kapacita ubytovacích zařízení ve Vaší oblasti?

- a) široká
- b) dostatečná
- c) nedostatečná
- d) neumím posoudit

3. Jaké jsou nabídky destinačních produktů cestovního ruchu ve Vaší oblasti? (např. z kategorií: aktivní dovolená, cykloturistika, gastronomie, lázně – wellness – zdraví, památky a historická místa, pěší turistika, rodinná dovolená a zimní dovolená.)

4. Jsou tyto produkty komunikovány přes Vaše turistické informační centrum?

5. Je provozována společná prezentace a komunikace nabídky na Jindřichohradecku? (např. na veletrzích, společné prospekty, atd.)

6. Jakou částku (procento) z městského rozpočtu v průměru věnujete na rozvoj cestovního ruchu ve Vaší oblasti?

7. Do které oblasti v rámci rozvoje cestovního ruchu takové prostředky investujete?

(Možno označit více odpovědí.)

- a) zlepšování služeb ubytovacích a stravovacích zařízení, včetně navyšování jejich počtu
- b) podpora zážitkové turistiky, kulturních, sportovních a společenských akcí
- c) provoz a opravy historických památek, včetně příslušné infrastruktury
- d) zřizování a provoz kulturních a sportovních zařízení (muzeí, galerií, sportovišť, aj.)
- e) jiné (uved'te):

8. Jaká je přibližná návratnost prostředků z oblasti cestovního ruchu ve Vaší oblasti (poplatky z ubytovacích kapacit, ad.)?

9. Čerpá oblast Jindřichohradecka finanční prostředky na rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím veřejné podpory či formou dotačních titulů z EU (např. NPPCR, PRK, PRV, ROP, apod.)? Pokud ano, jaké programy využíváte?

10. Spolupracujete s některou zájmovou rozvojovou organizací v rámci působnosti rozvoje cestovního ruchu (např. Mikroregion Jindřichohradecko – DSO Jindřichohradecko, MAS Česká Kanada, apod.)? Pokud ano, jak hodnotíte tuto spolupráci?

11. Myslíte si, že je rozvoj venkovského cestovního ruchu ve Vaší oblasti dostatečně podporován?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) neumím posoudit

12. Jakým způsobem byste rozšířili možnosti podpory venkovské turistiky ve Vaší oblasti?

13. Myslíte si, že Vaše oblast má dostatečné předpoklady pro rozvoj venkovského cestovního ruchu?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) neumím posoudit

14. Jak se Vám jeví využití Vaší oblasti venkovským cestovním ruchem?

- a) lokalita je plně využita, turistů je zde mnoho
- b) lokalita je středně využita, turistů je zde přiměřeně
- c) lokalita je méně využita, je zde místo pro další turisty
- d) lokalita se využívá zejména během kulturních, sportovních a společenských akcí
- e) neumím posoudit

15. V čem spatřujete hlavní nedostatky v rozvoji venkovského cestovního ruchu ve Vaší oblasti? (Možno označit více odpovědí.)

- a) počet ubytovacích a stravovacích zařízení, včetně jejich kvality
- b) počet kulturních, sportovních a společenských akcí
- c) počet historických památek a přírodních zajímavostí
- d) nízká kvalita dopravní infrastruktury (silnice, železnice, parkoviště, dostupnost památek)
- e) jiné (uved'te):

16. Co konkrétně očekáváte od rozvoje cestovního ruchu ve Vaší oblasti?

(Možno označit více odpovědí.)

- a) snížení nezaměstnanosti
- b) příliv finančních zdrojů
- c) zatraktivnění a prestiž lokality
- d) rozvoj ostatních odvětví
- e) jiné (uved'te):

17. Pro jaký typ cestovního ruchu jsou ve Vaší oblasti vhodné předpoklady?

(Možno označit více odpovědí.)

- a) cyklistika a pěší turistika
- b) chalupaření a chataření
- c) agroturistika a jezdecká turistika (hipoturistika)
- d) myslivost a rybaření
- e) koupání a vodní turistika
- f) jiné (uved'te):

Děkuji za Vaši spolupráci.

Zdroj: vlastní zpracování

15.2 Tabulkové přílohy

Tab. č. 8: Seznam ubytovacích zařízení v ORP Jindřichův Hradec

Název	Město, obec	Kategorie	Kapacita
Andělský Dvůr	Jindřichův Hradec	Penziony	43
Apartmán Kačlehy	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	6
Apartmán Rodvínov	Jindřichův Hradec	Penziony	8
Apartmán Růžová 43	Jindřichův Hradec	Priváty	
Apartmán Studio	Jindřichův Hradec	Priváty	4
Apartmán U Zámeckého rybníka	Jindřichův Hradec	Priváty	4
Apartmány č.p. 4/I	Jindřichův Hradec	Priváty	9
Apartmány Pod Lesem	Jindřichův Hradec	Priváty	20
Apartmány Souček	Jindřichův Hradec	Priváty	30
Apartmány U Zámku	Stráž nad Nežárkou	Penziony	20
Apartmány Vala	Stráž nad Nežárkou	Penziony	23
Apartmány Zdena Strádalová	Jindřichův Hradec	Priváty	7
ATC Jindřiš	Jindřichův Hradec	Autokempy	
ATC Komorník	Jindřichův Hradec	Autokempy	110
ATC Komorník Kunžak	Jindřichův Hradec	Autokempy	137
ATC U Skalníků	Jindřichův Hradec	Autokempy	114
ATC Zvůle	Jindřichův Hradec	Autokempy	
Bílá paní	Jindřichův Hradec	Hotely	21
Blanka Holoubková	Jindřichův Hradec	Priváty	8
Blanko	Nová Bystřice	Penziony	12
Centrum Česká Kanada	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	
Cyklo wellness penzion Palice	Jindřichův Hradec	Penziony	20
Cyklopenzion Kasper	Jindřichův Hradec	Penziony	20
Černej Pták	Jindřichův Hradec	Penziony	18
Červená Lhota	Deštná	Penziony	32
Dětský penzion Veverčí Dvůr	Jindřichův Hradec	Penziony	36
Dobré Časy	Jindřichův Hradec	Penziony	28
Dům Avalon	Jindřichův Hradec	Penziony	15
Eva	Jindřichův Hradec	Penziony	16

Eva Krejčová	Jindřichův Hradec	Priváty	8
Fährnichův mlýn	Jindřichův Hradec	Penziony	55
Farma Alpaka v Dobré Vodě	Jindřichův Hradec	Rodiny s dětmi	
Frankův dvůr	Jindřichův Hradec	Hotely	49
Gibbon	Jindřichův Hradec	Penziony	18
Golfvillage Obora	Nová Bystřice	Priváty	10
Grand hotel Černý Orel	Jindřichův Hradec	Hotely	55
Hotel Concertino	Jindřichův Hradec	Hotely	85
Hotel Florian Palace	Jindřichův Hradec	Hotely	40
Hotel Perla	Jindřichův Hradec	Hotely	27
Hotel Vajgar	Jindřichův Hradec	Hotely	50
Chalupa Modletice - ubytování U Kamenného stolu	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	27
Chalupa Nítovice	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	13
Chalupa U Nováků	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	4
Chata Bobr Blato	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	5
Chata Česká Olešná	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	6
Chata Kunžak	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	5
Chata Malý Ratmírov	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	6
Chata Strmilov	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	4
Chatová osada Leština s.r.o.	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	120
Iva Michalíková	Jindřichův Hradec	Priváty	10
Kapitán	Jindřichův Hradec	Penziony	16
Kapitán JH s.r.o.	Jindřichův Hradec	Katalog podnikatelů	
Klenovská hájovna	Jindřichův Hradec	Penziony	11
Lásenice	Jindřichův Hradec	Ubytovny	65
Lesní hotel Peršlák	Nová Bystřice	Hotely	60
Lesní chalupa Filipov	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	16
Malíkovský dvůr	Jindřichův Hradec	Penziony	30
Medvědí paseka	Jindřichův Hradec	Penziony	33
Mestlo s.r.o. Pension Skrýchov	Jindřichův Hradec	Penziony	
Měšťan	Jindřichův Hradec	Penziony	16
Mlýn u splavu Dyje	Jindřichův Hradec	Penziony	16
Na 15. poledníku	Jindřichův Hradec	Penziony	27
Na Vejminku	Jindřichův Hradec	Priváty	
Oáza zdraví	Jindřichův Hradec	Penziony	15
Ověrna	Jindřichův Hradec	Penziony	15
Pavel Přílepek	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	7

Pavel Škoda	Jindřichův Hradec	Priváty	8
Pension Skrýchov	Jindřichův Hradec	Penziony	40
Penzion a restaurace Zlatovláska	Jindřichův Hradec	Penziony	40
Penzion Diana	Jindřichův Hradec	Penziony	19
Penzion Francouzská	Jindřichův Hradec	Penziony	10
Penzion Hana	Jindřichův Hradec	Penziony	15
Penzion Iga	Jindřichův Hradec	Penziony	10
Penzion Keramika	Jindřichův Hradec	Penziony	34
Penzion Manypeny	Jindřichův Hradec	Penziony	27
Penzion Mika	Jindřichův Hradec	Penziony	22
Penzion Obora	Jindřichův Hradec	Penziony	14
Penzion Panama	Jindřichův Hradec	Penziony	12
Penzion Pražák	Strmilov	Penziony	24
Penzion Příbrazský	Jindřichův Hradec	Penziony	30
Penzion Ratmírák	Jindřichův Hradec	Penziony	21
Penzion Romance	Jindřichův Hradec	Penziony	23
Penzion U Černého čápa	Jindřichův Hradec	Penziony	20
Penzion U Kostela	Jindřichův Hradec	Penziony	
Penzion U Muzea	Jindřichův Hradec	Penziony	13
Penzion u sv. Antonína	Stráž nad Nežárkou	Penziony	19
Penzion U Šelongů - GENTLEMAN	Jindřichův Hradec	Penziony	12
Penzion Za humny	Stráž nad Nežárkou	Penziony	51
Pod Šibeňákem	Strmilov	Penziony	30
Pod Zámkem	Jindřichův Hradec	Penziony	26
Pohádková usedlost Lovětín	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	30
Privát Blínovi	Jindřichův Hradec	Priváty	11
Privát Marta Jírová	Jindřichův Hradec	Priváty	9
Rekreační chalupa Alena Nohavová	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	14
Rekreační chalupa Hana Ližanová	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	9
Rekreační chalupa Jiří Vašek	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	8
Rekreační chalupa U Viklanu	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	6
Rekreační zařízení U Kapličky	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	44
Restaurace-penzion SAMOROST	Jindřichův Hradec	Penziony	44
Retro chata Vnorovice	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	7

Romantika	Strmilov	Penziony	30
Sigma	Jindřichův Hradec	Penziony	45
Skalíček	Jindřichův Hradec	Penziony	42
Slunce	Jindřichův Hradec	Penziony	10
Švecova kolej	Jindřichův Hradec	Ubytovny	304
Tebo	Jindřichův Hradec	Penziony	21
Tenis club Děbolín	Jindřichův Hradec	Penziony	12
Turistická ubytovna Jarošovská	Jindřichův Hradec	Ubytovny	102
Turistická ubytovna Zahrádky	Jindřichův Hradec	Ubytovny	
U Beránků	Jindřichův Hradec	Penziony	8
U Lišky	Jindřichův Hradec	Penziony	40
U Lucerny	Jindřichův Hradec	Penziony	4
U Myslivců	Nová Bystřice	Penziony	30
U Papoušků	Jindřichův Hradec	Penziony	12
U pejska a kočičky	Jindřichův Hradec	Penziony	16
U Tkadlen	Jindřichův Hradec	Penziony	27
U Točíka	Jindřichův Hradec	Penziony	37
U Vávrů	Jindřichův Hradec	Penziony	10
U zámku	Jindřichův Hradec	Priváty	3
Ubytování U Kolářů	Jindřichův Hradec	Priváty	11
Ubytování u Součků	Jindřichův Hradec	Priváty	10
Ubytování Ve stodole Příbraz	Stráž nad Nežárkou	Penziony	9
Udírna	Jindřichův Hradec	Penziony	18
Venkovská chalupa Senotín	Nová Bystřice	Chaty a chalupy	5
Vodka	Jindřichův Hradec	Ubytovny	52
Wellness penzion a rekondiční centrum U Lejtnarů	Jindřichův Hradec	Penziony	38
Wellness penzion LIFE	Jindřichův Hradec	Penziony	19
Zámek Jemčina	Jindřichův Hradec	Penziony	31
Rekreační chalupa U Viklanu	Jindřichův Hradec	Chaty a chalupy	6

Zdroj: Infocentrum JH, 2020

Tab. č. 9: Seznam stravovacích zařízení v Jindřichově Hradci

Název	Město, obec	Kategorie
Asijské bistro u Zlatého Bažanta	Jindřichův Hradec	Bistra
Atrium Caffè	Jindřichův Hradec	Kavárny
Bar 69	Jindřichův Hradec	Bary a cluby
Bar Restaurant Udírna	Jindřichův Hradec	Restaurace
Bistro Karot	Jindřichův Hradec	Bistra
Bistro Pod Kaštany	Jindřichův Hradec	Bistra
Café Bar Studio 13	Jindřichův Hradec	Restaurace
Caffè K2 Wine	Jindřichův Hradec	Kavárny
Club Na Piketě	Jindřichův Hradec	Restaurace
Cukrárna a kavárna U Doskočilů	Jindřichův Hradec	Kavárny
Cukrárna a Pizzerie Baroko	Jindřichův Hradec	Pizzerie
Cukrárna, kavárna Růže	Jindřichův Hradec	Cukrárny
Čajovna U zámku	Jindřichův Hradec	Restaurace
Čínská restaurace U Zlatého draka	Jindřichův Hradec	Restaurace
Čokíno - čokoládové speciality, kavárna, točená zmrzlina	Jindřichův Hradec	Kavárny
DADA CLUB KASPER	Jindřichův Hradec	Bary a cluby
DéKáčko	Jindřichův Hradec	Kavárny
Fabia Kaffee u Bašatů	Jindřichův Hradec	Kavárny
Hausrovo pivní sanatorium	Jindřichův Hradec	Restaurace
Indická restaurace Gateway of India	Jindřichův Hradec	Restaurace
Kaštánek	Jindřichův Hradec	Cukrárny
Kavárna a cukrárna Florián	Jindřichův Hradec	Kavárny
Kavárna nejen pro děti	Jindřichův Hradec	Kavárny
Kavárna Před Pikolou za Pikolou	Jindřichův Hradec	Kavárny
Kavárna-Penzion Kasper	Jindřichův Hradec	Kavárny
KOLONIAL COFFEE - kavárna s pražmou	Jindřichův Hradec	Kavárny
Labužník	Jindřichův Hradec	Bistra
Městská kavárna Caffè della Città	Jindřichův Hradec	Kavárny
Mocca Caffè	Jindřichův Hradec	Kavárny
Old Bar	Jindřichův Hradec	Restaurace
Paradise Club - Koktejl bar	Jindřichův Hradec	Bary a cluby
Pekařství a kavárna DéKáčko	Jindřichův Hradec	Kavárny
Pension Skrýchov	Jindřichův Hradec	Restaurace

Penzion a restaurace Zlatovláska	Jindřichův Hradec	Restaurace
Pivnice a Sportcentrum Bobelovka	Jindřichův Hradec	Restaurace
Pizza Herb	Jindřichův Hradec	Pizzerie
Pizza-Bar Denisa	Jindřichův Hradec	Pizzerie
Pizzeria Dolce Vita	Jindřichův Hradec	Pizzerie
Pizzeria Padrino	Jindřichův Hradec	Pizzerie
Restaurace a hotel Bílá paní	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace č.p. 4/I	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Černej pták	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Dobré časy	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Gentleman	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Grand hotel Černý Orel	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Hana Club	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Jiskra	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Kozlovna	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Na Nežárce	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Na Palásku	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Perla	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Pod Klášterem	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Shanghai	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Sparta	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Střelnice	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Tankovna Vajgar	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace U Dobroty	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace U Kůrků	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace U Muzea	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace U Papoušků	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace U Rytíře	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace U Tkadlen	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace U Václava	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Vajgar	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Zimní Stadion	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace Zlatá Husa	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurace-penzion SAMOROST	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restaurant Apetit a Café Journal	Jindřichův Hradec	Restaurace
Restro	Jindřichův Hradec	Kavárny
ROJ Kebab house	Jindřichův Hradec	Bistra
Sen	Jindřichův Hradec	Cukrárny
Šťrapatá Bohunka	Jindřichův Hradec	Kavárny
Švejk restaurant U Šmiků	Jindřichův Hradec	Restaurace
ZC s.r.o.	Jindřichův Hradec	Katalog podnikatelů

Zdroj: Infocentrum JH, 2020

Tab. č. 10: Seznam cyklistických stezek v ORP Jindřichův Hradec

Název cyklostezky	Délka trasy (km)
Do srdce České Kanady	80,6
Jindrovou stezkou za rybníky	39
Krajem jemčinských lesů	46
Kolmo kolem lokálky	27
Partnerství	61
Po stopách Emy Destinnové	42
Přes památky do pohádky	48
Napříč Českou Kanadou	40
S dětmi na kole	27,4
Za červeným pokladem nad hladinou	45

Zdroj: Infocentrum JH, 2020